

Jaarverslagen 2020

CDA en gelieerde Organen en Organisaties op landelijk niveau

Inhoudsopgave

I Sector Politiek & Bestuur	4
1. Binnenland	4
1.1 Wijziging governancemodel	4
1.2 Verenigingsraad	4
1.3 Landelijk Bestuur	6
1.4 Toetsingscommissie	6
1.5 Integriteits- en Royementscommissie	7
1.6 Commissie van Beroep	8
1.7 Auditcommissie	8
1.8 Fonds Wetenschappelijk Instituut	8
1.9 Professor Steenkampfonds	9
1.10 Stemcommissie	9
2. Werkgroepen en activiteiten	10
2.1 Partijcongressen	10
2.2 CDA Senioren (voorheen Landelijk Ouderen Platform)	10
2.3 Basisgroep Sociale Zekerheid	11
2.4 Netwerk diversiteit (voorheen CDA Kleurrijk)	13
2.5 CDA Stedennetwerk	15
2.6 CDA Duurzaamheidsnetwerk	17
2.7 Europa Netwerk	18
2.8 CDA Pride	18
2.9 Dertigers	19
2.10 Samen nadenken over het verkiezingsprogramma	20
2.11 Partijvernieuwing	20
2.12 Statutenwijziging CDA 2020	21
3. Buitenland	21
II Sector Communicatie	25
1. Strategische communicatie	26
2. Evenementen	26
3. Ledenwerving	29
4. Publieksvoorlichting en persvoorlichting	30
5. Redactie	30
6. Online communicatie	31
7. Huisstijl, vormgeving, ontwerpsservice en webwinkel	33
8. Verkiezingen	34

III Sector HRM/Steenkampinstituut	35
1. Organisatie Sector HRM/Scouting	35
2. Talentenpoules	36
3. Landelijke fracties	36
4. Overige HRM en scoutingsactiviteiten	37
5. Het Steenkampinstituut	37
IV Sector Financiën en Interne Organisatie	47
1. Facilitair	47
2. Systeembeheer	48
3. Ledendesk	48
4. Financiële administratie	49
V Wetenschappelijk Instituut voor het CDA	51
VI CDJA	59
Voorwoord	59
1. Bestuurlijk	60
2. Secretariaat	61
3. Persvoorlichting & Campagne	63
4. Ledenwerving & Activiteiten	67
5. Politiek en Internationaal	68
6. HRM & Communicatie	72
VII CDAV	74

Inhoudelijk verslag

I Sector Politiek & Bestuur

1. Binnenland

1.1. Wijziging governancemodel

Met de uitwerking van de partijvernieuwing is een nieuw governancemodel geïntroduceerd bij het CDA. In de vergadering van het partijbestuur van eind 2019 is besloten toe te werken naar een dualistisch model, waarin het partijbestuur en het dagelijks bestuur niet meer bestaan. Het partijcongres moet hier een definitief besluit over nemen via een statutenwijziging. Vooruitlopend op de statutenwijziging heeft het partijbestuur besloten om (alvast) te gaan volgens het nieuwe governancemodel. Dit betekent dat wij vanaf eind 2019 niet meer spreken over een dagelijks bestuur en een partijbestuur, maar over een landelijk bestuur en een Verenigingsraad. In dat geval heeft het landelijk bestuur een uitvoerende taak en krijgt de Verenigingsraad een klankbordrol.

Bij belangrijke partijzaken zoals het vaststellen van de kandidatenlijsten voor verkiezingen van de Tweede Kamer en het Europees Parlement en de verkiezingsprogramma's heeft de Verenigingsraad een blijvende bijzondere betrokkenheid.

1.2. Verenigingsraad

Voor een optimale wisselwerking tussen het landelijk bestuur, de regio's en de netwerken binnen het CDA is de Verenigingsraad ingesteld. Dit orgaan is een centrale plek binnen de het CDA en wordt betrokken bij belangrijke besluiten. De Verenigingsraad draagt medeverantwoordelijkheid bij het vaststellen van advieslijsten voor de landelijke verkiezingen. Voor het landelijk bestuur en voor de fractievoorzitters TK en EK alsmede de delegatieleider EP is de Verenigingsraad een gesprekspartner om te spiegelen over 'de staat van de partij' en over de politieke situatie.

De Verenigingsraad bestaat in 2020 uit de voorzitters van alle provinciale afdelingen, de voorzitters van het CDJA en het CDAV en de voorzitters van de erkende thematische en doelgroepnetwerken. Ook kent de Verenigingsraad niet-stemhebbende leden q.q. participanten. Dit betreft de voorzitters van de CDA-fracties in de Eerste en Tweede Kamer en van de delegatie in het Europees Parlement, de directeur van het Wetenschappelijk Instituut, de voorzitter van de Bestuurdersvereniging en de directeur van het partijbureau.

De leden en participanten van de Verenigingsraad waren in 2020 als volgt:

VOORZITTERS PROVINCIALE AFDELINGEN

Groningen	Dhr. H.G.Th. (Gert) Brouwer
Friesland	Dhr. T. (Theo) Joosten
Drenthe	Dhr. R. (Robert) Kleine
Overijssel	Dhr. M.L.M. (Marc) Dullaert
Gelderland	Dhr. J. (Jeroen) de Jong
Utrecht	Dhr. J. (Jacco) van der Tak
Flevoland	Dhr. E.J. (Egge Jan) de Jonge

Noord-Holland	Dhr. D.R. (Daan) Versteeg (sinds december 2020, daarvoor dhr. G.E. (Gido) Oude Kotte)
Zuid-Holland	Dhr. A.J. (Relus) Breeuwsma
Zeeland	Dhr. A.J. (Ad) Koppejan (sinds september 2020, daarvoor dhr. V.A.J. Slenter)
Brabant	Dhr. J Hendrickx (sinds oktober 2020 als plaatsvervanger, daarvoor mw. I. (Inge) van Dijk)
Limburg	Dhr. H.J.G. (Harold) Schroeder

CDJA/CDAV

Vz. CDJA	Dhr. H.W. (Hielke) Onnink
Vz. CDAV	Mw. mr. L.M. (Marlies) Welschen-van der Hoek

VOORZITTERS THEMATISCHE EN DOELGROEPNETWERKEN

Vz. Dertigers	Dhr. J.J.H. (Jeroen) Bruijns
Vz. Diversiteitsnetwerk	Mw. D.S. (Devie) Badloe
Vz. Duurzaamheidsnetwerk	Dhr. L. (Leen) van den Oever
Vz. Europanetwerk	Dhr. F. (Felix) van Litsenburg (sinds december 2020, daarvoor dhr. J.H.H. (Joost) Uijtewaal)
Vz. Pride	Dhr. T.S.F. (Frank) Buijs
Vz. Seniorennetwerk	Dhr. R.T.B. (Reginald) Visser
Vz. Stedennetwerk	Dhr. J. (John) Kuijt (sinds mei 2020, daarvoor dhr. A. (Sander) van Waveren)

PARTICIPANTEN (NIET-STEMHEBBEND)

Vz. EK-fractie	Dhr. H.P.M. (Ben) Knapen
Vz. TK-fractie	Dhr. W.B. (Wopke) Hoekstra
Vz. Eurodelegatie	Mw. E.M.R. (Esther) de Lange
Directeur WI	Dhr. P.H.J. (Pieter Jan) Dijkman
Vz. BSV	Dhr. J.C.G.M. (John) Berends
Directeur partijbureau	Mw. E. (Eppy) Boschma

Het ambtelijk secretariaat van het landelijk bestuur werd gevoerd door: mw. E. (Eppy) Boschma en dhr. F.J. (Frank) Dunsbergen.

De Verenigingsraad heeft tot taak en is bevoegd tot:

- Bij belangrijke stukken, zoals strategische kaders of de begroting, kan de verenigingsraad dit bespreken en hierop te reflecteren.
- Bij besluiten over de verkiezingen, bijvoorbeeld rond de advieslijst, heeft het landelijk bestuur de bevoegdheid om het besluit vast te stellen. De verenigingsraad wordt vervolgens gevraagd om het besluit goed te keuren.
- Naast reflecterende en goedkeurende bevoegdheden krijgt de verenigingsraad de bevoegdheid om leden van het landelijk bestuur te schorsen als zwaarwegende omstandigheden daartoe nopen.

De Verenigingsraad is in 2020 negen keer bij elkaar geweest, waarvan vier bijpraatmomenten. Belangrijke punten van aandacht voor het partijbestuur in 2020 waren:

- het bespreken van het proces tot voorbereiding van de Tweede Kamerverkiezingen 2021, waaronder de profielschets voor de Tweede Kamerleden en de opzet om te komen tot een verkiezingsprogramma;
- het vaststellen van de voorstellen tot wijziging van de statuten en reglementen naar aanleiding van het project ‘partijvernieuwing’ en het eindvoorstel bestuurlijke vernieuwing;
- het goedkeuren van de voordracht voor de lijsttrekker;
- het goedkeuren van de advieslijst voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021;
- het goedkeuren van het concept-verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen.

1.3. Landelijk bestuur

Het landelijk bestuur is belast met het (dagelijks) besturen van de vereniging en heeft de dagelijkse leiding over alle politieke en organisatorische activiteiten van en binnen de partij. Het bestuur werkt aan de hand van een strategisch meerjarenplan voorzien van organisatorische en politiek herkenbare doelen. Het meerjarenplan wordt nader uitgewerkt in jaarplannen. De verschillende plannen worden besproken met de Verenigingsraad. Verder is het landelijk bestuur verantwoordelijk voor het personeelsbeleid van het CDA-bureau.

Het landelijk bestuur bestaat in 2020 uit de personen die zijn opgenomen in het onderstaande overzicht.

LANDELIJK BESTUUR

Voorzitter	Dhr. R.E.N. (Rutger) Ploum
Vice-voorzitter / HRM & Ontwikkeling	Mw. M.J. (Mariëlle) Veerman-Dronkert
Vice-voorzitter / Partijontwikkeling	Dhr. A.E. (Alwyn) de Jong
Secretaris	Mw. M. (Marischa) Kip
Penningmeester	Dhr. P.J. (Pieter-Jan) van Zanten
Internationale Zaken	Dhr. S.W. (Sebastiaan) den Bak
Ledenzorg	Mw. C.W. (Conny) Castelein
Communicatie & Marketing	Dhr. F.R. (Frank) Beck
Fondsenwerving	Mw. E.M.G. (Babette) Lammerts-Kiestra
Adviseur Steden	Dhr. A.J.O. (Ibrahim) Wijbenga
Adviseur Regio's	Dhr. H.J.H. (Hubert) Mackus
Adviseur Jongeren	Mw. L.A.D. (Lotte) Schippers (tot juli 2020)

Het ambtelijk secretariaat van het landelijk bestuur werd gevoerd door: mw. E. (Eppy) Boschma en dhr. F.J. (Frank) Dunsbergen.

1.4 Toetsingscommissie

De Toetsingscommissie adviseert het landelijk bestuur ter zake van de toetsing van de hoofd- en nevenfuncties van kandidaat-Kamerleden en -Europarlementariërs en de toetsing van (voorgenomen) cumulaties van functies (de zogenoemde dubbelmandaten).

De basis hiervoor is te vinden in art. 111 van de Statuten dat luidt als volgt:

“Uitgesloten is de cumulatie van politieke functies, partijfuncties en/of maatschappelijke functies die het aanzien van het politieke ambt of van de partij schaadt, doordat de cumulatie tot een belangenvermenging leidt die de integriteit van de politieke besluitvorming aantast of tot een zodanige belasting van de betrokken persoon leidt, dat in redelijkheid geen behoorlijke vervulling van de politieke functie en/of partijfunctie is te verwachten.”

Het landelijk bestuur neemt uiteindelijk, gehoord hebbende het advies van de Toetsingscommissie, een definitieve beslissing.

In 2020 is de Toetsingscommissie twee keer digitaal bij elkaar gekomen voor de toetsing van functies van kandidaten voor de Tweede Kamerverkiezingen.

De Toetsingscommissie bestaat uit:

Voorzitter	Mw. R.A. (Rixt) Meines-Westra
	Dhr. A.W. (Arjan) Brak
	Mw. L.B.F.M. (Louise) Hellwig
	Mw. S. (Sarangi) Elavarasan
	Dhr. R.H. (Rob) van de Beeten

Het ambtelijk secretariaat werd gevoerd door dhr. F.J. (Frank) Dunsbergen.

1.5 Integriteits- en Royementscommissie

De Integriteits- en Royementscommissie is enerzijds belast met de beslissing over de in behandelingneming van een voordracht tot ontzetting uit het lidmaatschap van het CDA, oordeelsvorming ter zake van die voordracht en kennisgeving van haar uitspraak ter fiattering aan het landelijk bestuur. Anderzijds adviseert de commissie het landelijk bestuur over kwesties die de integriteit van CDA politici betreffen.

In 2020 heeft de Integriteits- en Royementscommissie drie zaken behandeld, twee integriteitsmeldingen en één royementsverzoek. Zij heeft hiertoe verschillende, al dan niet telefonische, bijeenkomsten belegd, waaronder een bijeenkomst om (fysiek) met de betrokkenen bij de zaak te spreken.

De leden van de Integriteits- en Royementscommissie waren in 2020 als volgt:

Voorzitter	Mw. J.M. (Marja) van Bijsterveldt-Vliegenthart
	Dhr. W.M.M. (Wim) van Fessem
	Dhr. A.B.A.M. (Anton) Ederveen
	Dhr. G. (Geart) Benedictus
	Mw. J.E. (Janne) Nijman
	Dhr. J. (Jan) ten Hoopen

Het ambtelijk secretariaat werd gevoerd door dhr. F.J. (Frank) Dunsbergen.

1.6. Commissie van Beroep

De Commissie van Beroep beslist op ingestelde beroepen tegen beslissingen van partijorganen en/of afdelingen, waartegen krachtens statuten of reglementen beroep kan worden ingesteld. In 2020 zijn geen beroepszaken aanhangig gemaakt.

De leden van de Commissie van Beroep waren in 2020 als volgt:

Voorzitter	Mw. Y.E.M.A. (Yvonne) Timmerman-Buck
	Dhr. H. (Hans) Franken
	Mw. P.E.M.S. (Pia) Lokin-Sassen
	Dhr. M.J.M.T. (Max) Keulaerds
	Dhr. A. (André) Flikweert
Griffier	Dhr. R. (Reinier) Fleurke

Het ambtelijk secretariaat werd gevoerd door dhr. F.J. (Frank) Dunsbergen.

1.7. Auditcommissie

De Auditcommissie is volgens de statuten belast met het jaarlijks onderzoek van de balans en de rekening van baten en lasten van de partij, van de bijzondere organen en van de bijzondere organisaties. Zij brengt daarvan verslag uit aan het Partijcongres. De commissie adviseert het landelijk bestuur en, zo nodig, de Verenigingsraad over financiële aangelegenheden.

De Auditcommissie is in 2020 acht keer bij elkaar gekomen. Zij heeft onder andere gesproken over de jaarrekening voor 2019, waaronder ook een gesprek met de accountant, over de begroting voor 2021, over de inzet van de gelden naar aanleiding van de motie Jetten c.s. en over de statutenwijziging.

De leden van de Auditcommissie waren in 2020 als volgt:

Voorzitter	Dhr. J.H.M. (Johan) Luiks
	Dhr. R.J. (Remco) Swart
	Mw. M.J. (Mechteld) van den Beld
Adviseur	Dhr. E.D. (Ard) Warnink
Adviseur	Dhr. P.J. (Pieter-Jan) van Zanten (partijpenningmeester)
Adviseur	Mw. E. (Eppy) Boschma (directeur partijbureau)
Adviseur	Dhr. M.P.R. (Marco) Kampmeijer (controller partijbureau)

1.8. Fonds Wetenschappelijk Instituut

Het Steenkampfonds heeft als doelstelling ondersteuning te verlenen aan scholings- en vormingsactiviteiten. Op grond van die doelstelling levert het fonds een belangrijke bijdrage aan de werkzaamheden van het Steenkampinstituut.

Het fondsbestuur vergaderde in 2020 twee maal. Het bestuur heeft op 6 maart vergaderd en op 26 juni voor goedkeuring van de jaarrekening.

De leden van het bestuur waren in 2020 als volgt:

Voorzitter	Ir. R. (Rein) Willems
Secretaris	Mr. G.H.H.J. (Geert) Janssen
Penningmeester	Drs. G.P.M. (Geert) van den Goor
	Mr. W.G.J.M. (Wim) van de Camp
	Drs. J.S.J. (Hans) Hillen
	Drs. M. (Marianne) Luyer
	Mw. mr. Y.E.M.A. (Yvonne) Timmerman-Buck
Adviseur	Drs. H.C.E. (Herman) Broeksma (Coördinator Steenkamp Instituut)

1.9. Professor Steenkampfonds

Het Steenkampfonds heeft als doelstelling ondersteuning te verlenen aan scholings- en vormingsactiviteiten. Op grond van die doelstelling levert het fonds een belangrijke bijdrage aan de werkzaamheden van het Steenkampinstituut.

Het fondsbestuur vergaderde in 2019 twee maal. Het bestuur heeft op 6 april de jaarrekening over 2018 besproken en op 16 november de begroting en het jaarplan voor 2020. Deze vergaderingen zijn voorafgegaan door sponsorevenementen van het fonds.

De leden van het bestuur waren in 2019 als volgt:

Voorzitter	Dhr. ir. R. (Rein) Willems
Secretaris	Dhr. mr. G.H.H.J. (Geert) Janssen
Penningmeester	Dhr. drs. G.P.M. (Geert) van den Goor
	Dhr. drs. G. (Gerrit) de Jong
	Mw. drs. M. (Marianne) Luyer
	Dhr. drs. J.S.J. (Hans) Hillen
	Mw. mr. Y.E.M.A. (Yvonne) Timmerman-Buck
Adviseur	Dhr. drs. H.C.E. (Herman) Broeksma (Coördinator Steenkamp Instituut)

1.10. Stemcommissie

De stemcommissie heeft tot taak om de stemming over de kandidatenlijst voor een landelijke verkiezing te onderzoeken. In 2020 heeft de commissie twee keer vergaderd. Tijdens die vergadering heeft de stemcommissie zich gebogen over de stemming voor de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen. De commissie heeft bij haar onderzoek geen onregelmatigheden aangetroffen.

De leden van de commissie waren in 2020 als volgt:

Mw. C.E.G. (Karien) van Gennip (voorzitter)
Dhr. W.G. (Wim) van Velzen

2. Werkgroepen en activiteiten

2.1. Partijcongressen

Zie hoofdstuk II sector communicatie onder paragraaf 2.6 en 2.7.

2.2 CDA Senioren (voorheen Landelijk Ouderen Platform)

CDA Senioren (CDA S) is een netwerk van senioren, gelieerd aan het CDA en is lokaal, provinciaal, landelijk en op Europees niveau actief. En dat gebaseerd op de uitgangspunten van het CDA: gerechtigheid, gespreide verantwoordelijkheid, solidariteit en rentmeesterschap. De meeste provincies kennen een provinciaal CDA S-platform. CDA S wil de positie van senioren in onze samenleving en in de politiek versterken, juist daar waar de belangen van senioren in het gedrang dreigen te komen ten opzichte van andere generaties. CDA S wil daarom een onderscheidende speler zijn in de maatschappelijke en politieke arena. De politiek kan niet zonder deskundige, positief ingestelde senioren, die willen samenwerken met de beide Kamerfracties, de CDA-delegatie in het Europees parlement, met het Partijbestuur en de bijzondere organisaties binnen het CDA. In de maatschappelijke arena wil CDA S ook een zichtbare rol spelen in het zelf participeren of anderen helpen te participeren in onze samenleving. Het CDA S wil de belangen van senioren behartigen door CDA-gremia gevraagd en ongevraagd van advies te dienen op het gebied van seniorenbeleid. CDA S heeft een informatiefunctie ten opzichte van de CDA-fracties in de genoemde overheden. Tevens bieden we een podium waar senioren hun mening en ideeën kunnen geven over wat er onder hen leeft. En dat alles in het besef dat de CDA S het land – goed toegerust - willen doorgeven aan de komende generaties.

Ook voor de CDA-senioren was het jaar 2020 een bijzonder jaar. Een jaar zonder fysieke vergaderingen. Maar toch ook een jaar waarin over seniorenzaken belangrijke beslissingen zijn genomen, met name in het pensioenakkoord. Over dat onderwerp is dus veel gesproken. In het begin van 2020 heerste er nogal wat koudwatervrees t.o.v. het vergaderen via een videoverbinding. In de loop van het jaar is dit toch een goed te hanteren verschijnsel gebleken, al is het gemis aan persoonlijk contact nooit weggenomen.

Algemeen

CDA-S onderhoud een goed contact met de Tweede Kamerfractie. Met namen Lenny Geluk en Evertjan Slootweg zijn onze contactpersonen in de fractie, maar ook op anderen konden we steeds een beroep doen.

ESU

De CDA-Senioren zijn officieel lid van de European Seniors Union. Afgevaardigde namens CDA-S is Monique Vogelaar.

DB-vergaderingen.

Het DB van de CDA-S bestaat uit: Reginald Visser, voorzitter; Ria Artsen – den Harder, vicevoorzitter; Jaap van der Spek, penningmeester; en Klaas Neutel, secretaris. De DB-vergaderingen werden gehouden via een ZOOM- of TEAMS verbinding.

AB vergaderingen.

Ook de AB-vergaderingen waren digitaal.

De eerste vergaderingen van het AB zijn afgezegd i.v.m. corona.

- Op 23 juni hield het CDA-S haar eerste digitale vergadering. Op de agenda stond onder andere Het verkiezingsprogram; De Kandidatenlijst (en de lijsttrekker); Staartlijsten; Vluchtelingenbeleid van het CDA.

- Op 10 juli is er een extra vergadering over het pensioenakkoord. Gast: Pieter Omzigt.
- Op 23 september was het jaarlijkse overleg met de Tweede Kamerfractie over Prinsjesdag. Gasten: Pieter Heerma, Pieter Omzigt, Evert Jan Slootweg, Joba van den Berg, Lenny Geluk. Vooraf vastgestelde besprekpunten: Pensioenen, Zorg, Wonen, Welzijn, Mobiliteit, Verkiezingsprogram.
- 25 november was de laatste AB-vergadering van 2020. Verkiezingsprogram, verkiezingscampagne en kandidatenlijst waren onderwerpen op de agenda. Gasten: Joba v.d. Berg, Toine Manders.

Senioredag wordt Webinar.

Er was in 2020 een Senioredag gepland. Vanwege corona is die niet doorgedaan. Dat was zeer teleurstellend, met name ook voor de organisatoren Monique Vogelaar, Theo Kloet, Teus Dorrepaal en Arie Slob. Besloten is om daar een Webinar van te maken en daarmee aan te sluiten bij de verkiezingscampagne. Datum 12 februari 2021.

Commissies.

CDA-S kent een aantal commissies:

Commissie Wonen, Zorg, Welzijn en Mobiliteit. Voorzitter Ria Aartsen – den Harder

Commissie Communicatie. Voorzitter Henk Klein Kranenburg

Commissie Inkomens en pensioenen. Voorzitter Paul Wilkes

CoDAad

Onze nieuwsbrief heet CorDAad. Redactie Theo Morskate.

De nieuwsbrief verschijnt een aantal keren per jaar. Besloten is de frequentie in 2021 op te voeren om het contact met de achterban te verstevigen.

Financiën

CDA-S wordt door het landelijk CDA-bestuur financieel ondersteund.

Ondersteuning

CDA-S wordt ondersteund door het partijbureau. CDA-S is zeer content met deze adequate ondersteuning.

2.3 Basisgroep Sociale Zekerheid

Terugblik

Het was door de coronacrisis een bijzonder jaar voor de basisgroep.

Op 27 februari hadden we een normale bijeenkomst waarin we spraken over de opzet van onze armoedeconferentie in samenwerking met de Bestuurdersvereniging. Daarnaast hebben we ons voorbereid voor het gesprek met enkele Kamerleden Ronnes en Peters over de op verzoek van de fractie aangehouden resolutie woonlasten.

De armoedeconferentie moesten we vanwege corona uitstellen, tot wanneer het weer goed mogelijk is.

Na medio maart waren bijeenkomsten niet mogelijk.

Voor videobellen bleek de apparatuur van verschillende leden ontoereikend. We vonden het essentieel dat alle leden van de basisgroep mee konden doen. Daarom was videobellen geen optie.

We hebben zoveel mogelijk per telefoon of per mail gedaan.

In juni hebben we inbreng geleverd aan de verkiezingsprogramcommissie, de voorbereiding daarvoor is per mail gebeurd.

In september konden we wel bij elkaar komen maar dan op 1,5 meter. Die dag hadden we een boeiend gesprek met een medewerker van de Woonbond en daarnaast hebben we uitgebreid gesproken met kamerlid René Peters.

In november hebben we wederom per mail gewerkt aan amendementen op het conceptverkiezingsprogramma. We kwamen uiteindelijk tot 3 amendementen, waarvoor we van een behoorlijk aantal CDA-leden buiten de basisgroep steun kregen, daarvoor onze dank aan deze personen.

De basisgroep kon toch dit jaar 3 nieuwe leden verwelkomen, terwijl een lid vertrok. Op dit moment bestaat de basisgroep uit ongeveer 20 leden.

Bestuurlijk

Bestuurlijk was het ook een bijzonder jaar. Na 2 jaar als interim-voorzitter te hebben gefungeerd, stopte Jan Eerbeek. Vanwege corona hadden we nog niet de kans om hem plenair te danken voor zijn werk en zijn inzet voor en zijn betrokkenheid bij de basisgroep. Een nieuwe voorzitter dachten we te hebben gevonden, al was door corona het bijwonen van bijeenkomsten van de basisgroep niet mogelijk, toen dat wel kon bleek de groep toch anders te functioneren dan betrokkene zich had voorgesteld en trok zich daarom terug. Coronatijd is daarom geen geschikte tijd voor het vinden van een voorzitter. Voorshands hebben we daarom de taken verdeeld en willen we werken met een roulerend voorzitter. Op dit moment bestaat het bestuur uit Madeline Andringa, André Reumkens (penningmeester) en Louis Flapper (secretaris). Tot juli 2020 was Nico van Jaarsveld lid van het bestuur, er was veel waardering voor zijn inzet gedurende vele jaren.

Open Forum

Open Forum verscheen dit jaar 3 maal digitaal. Dat is minder dan gepland, omdat de eindredacteur wegens het aanvaarden van een baan zijn werkzaamheden heeft moeten beëindigen. Niettemin is dit blad is voor de basisgroep een belangrijk middel om bij CDA-ers onder de aandacht te brengen wat er leeft bij armen en andere uitkeringsgerechtigden.

De belangrijkste financiële bijdrage kwam ook dit jaar van de partij; daarnaast mochten we enkele kleinere giften ontvangen. De gelden zijn voor meer dan 80% nodig voor de reiskosten omdat de meeste leden niet over een zodanig inkomen beschikken dat zij dit zelf kunnen betalen. Vanwege corona kon de kascommissie niet bijeen komen, dat gebeurt zo gauw dat weer veilig kan.

CDA BSZ

De CDA Basisgroep Sociale Zekerheid is een landelijke werkgroep van het CDA. De leden van de basisgroep zijn uitkeringsgerechtigd of zijn dit geweest. De werkgroep die sinds 1986 bestaat heeft als doelstelling de stem van de uitkeringsgerechtigden met een minimumuitkering, maar ook van de werkende armen, zo goed mogelijk te laten doorklinken zodat er volwaardig rekening met hen wordt gehouden zowel binnen als buiten het CDA. Uitgangspunt is dat mensen, met en zonder een betaalde baan, samen verantwoordelijk zijn voor de samenleving van nu en de toekomst.

De basisgroep geeft gevraagd en ongevraagd advies maar ook haar mening aan de partij en CDA-politici op alle bestuurlijke niveaus. Zij spreekt daartoe regelmatig met Kamerleden en is actief op de CDA-congressen.

Verder zijn leden actief op gemeentelijk niveau en in lokale afdelingen.

Tot slot

Tot slot: Veel dank zijn we verschuldigd aan allen, binnen en buiten het CDA, die ons werk mogelijk maken.

2.4 Netwerk diversiteit (voorheen CDA Kleurrijk)

Terugblik

In mei 2021 bestaat het CDA Netwerk Diversiteit 2 jaar. In 2020 is flink ingezet op de zichtbaarheid van het netwerk en het bereiken van de achterban en leden. Het kernteam is ook uitgebreid met 2 extra leden. Het Diversiteitsnetwerk heeft nu een kernteam van 6 CDA-leden. Binnen het kernteam is de diversiteit (op basis van culturele achtergrond, leeftijd en ervaring) aanwezig en voor het komende jaar wordt ingezet om de representatie van het kernteam nog beter tot zijn recht laten komen.

Bezoek aan de 'Grote Suriname Tentoonstelling' in de Nieuwe Kerk Amsterdam (jan 2020)

Op 25 januari 2020 heeft het CDA Netwerk Diversiteit haar eerste activiteit mogen organiseren. Middels een gids werden we samen met andere geïnteresseerde CDA-leden rondgeleid door de succesvolle tentoonstelling in de Nieuwe Kerk, die je in een vogelvlucht op een indrukwekkende manier laat kennismaken met de cultuurgeschiedenis, de natuur, de economie en de bewoners van Suriname. De geschiedenis van Suriname verdient meer aandacht in Nederland en in het bijzonder in het onderwijs. Beide landen delen een eeuwenlange geschiedenis en dat mag verteld worden.

In gesprek met het CDA Netwerk Diversiteit en het Wetenschappelijk Instituut over Zij aan zij document (maart 2020)

In het Zij aan zij document wordt gesproken over het 'gemeenschappelijk huis'. Het gemeenschappelijk huis zorgt voor gedeelde waarden en gedeelde instituties zorgen voor continuïteit van de samenleving. Gemeenschapszin, burgers die gezamenlijk de samenleving opbouwen. Als bewoners van een gemeenschappelijk huis zijn we op elkaar betrokken. We leven niet zoals hotelgasten langs elkaar heen, maar maken allemaal onderdeel uit van het huis waarvoor we met elkaar verantwoordelijk zijn. De bewoners van dat huis zijn divers en verschillend, en toch op elkaar aangewezen. Juist door de verschillende dimensies is het goed om het belang van de verbondenheid met elkaar en met de omgeving uit te drukken.

Mensen zijn het fundament, de oorsprong en het doel van alle sociale verbanden en taken. Ieder mens heeft betekenis en waardigheid. Door een goede balans tussen werk en privé, een dienstbare overheid en niet alleen de winst, maar ook de menselijke maat zorgen we voor de gemeenschap.

Een andere dimensie is dat het huis 'plaats' én 'ruimte' is. 'Plaats' is waar de bewoners zich thuis voelen, zich geborgen en veilig weten en een gemeenschappelijke geschiedenis en omgangsvormen hebben. We hebben elkaar nodig om de samenleving leefbaar te houden, maar ook regels, gezag en respect voor de ander zijn nodig om het goede na te streven en het kwade te beteugelen. Regels zijn er niet om de regels zelf, maar om het scheppen van onderling begrip, maatschappelijke rust en deugdelijke orde. Niet óf staat óf markt, niet óf jij óf ik, maar zij aan zij.

Op bezoek bij gebedshuis Ulu Camii Moskee in Utrecht (maart 2020)

Voordat de strenge maatregelen ingevoerd werden om het Coronavirus te bestrijden, deed het CDA Netwerk Diversiteit begin maart 2020 de aftrap met de tour 'Op bezoek bij een gebedshuis'.

De Ulu Camii Moskee is een moskee in de Utrechtse wijk Lombok aan het Moskeeplein, het eerste plein in Nederland dat naar een islamitisch gebedshuis is vernoemd. Het gebouw moet openheid en transparantie uitstralen. Het is niet alleen een gebouw voor moslims, maar ook voor niet-moslims. Het gebouw heeft naast een islamitische gebedszaal ook een

stilteruimte voor mensen van andere geloofsovertuigingen. Gezien het multiculturele karakter van de wijk met vele nationaliteiten, is het gebouw toegankelijk en bereikbaar voor iedereen.

Vrijheid-is dat vanzelfsprekend' (mei 2020)

In de jaarkalender zullen wij jaarlijks in de maand mei stilstaan bij 'Vrijheid'. Met dank aan onze spreker dhr. van Tilbeurgh van stichting Wojtek voor zijn lezing. "Vrijheid moeten we waarderen en respecteren. Leer van het verleden en bescherm de democratie. Standhouden van vrijheid vraagt om offers en verantwoordelijkheid". Dit kunnen we niet alleen, maar moeten we samen blijven doen!

Thema Integratie en Immigratie (juli 2020)

We hebben we een goede dialoog gevoerd over het gemeenschappelijk huis, integratie en immigratie samen met de panelleden dhr. van Zwol (WI) en de Tweede Kamerleden dhr. Peters en dhr. Amhaouch.

Aan de hand van drie stellingen uit het Zij aan zij document paragraaf 4 'Samen Thuis'. We zijn een land van waarden en tradities waarin we omkijken naar elkaar. We hebben elkaar nodig, want het gaat om onze samenleving, onze ouderen en onze kinderen. We zijn een pluriforme samenleving waarin iedereen volwaardig mee kan doen. We hebben allemaal rechten en plichten en een gedeelde verantwoordelijkheid om ons steentje bij te dragen. Integratie moet van beide kanten komen. Door nieuwsgierig te zijn in een ander ontstaat er een dialoog. Niet focussen op de verschillen, maar de gedeelde waarden blijven belichten. Het is zowel in het belang van de nieuwkomers als van de Nederlandse samenleving om een duidelijk integratiebeleid en een robuust migratiebeleid te ontwikkelen. Begrip voor en acceptatie van de democratische rechtsstaat zijn de basis van onze samenleving. Dat geldt voor alle inwoners van Nederland. Op het gebied van vluchtelingenbeleid en arbeidsmigratie, zijn Europese afspraken essentieel.

Thema Burgerschap en Onderwijs (sep 2020)

Zoomsessie samen met Tweede Kamerlid Michel Rog. We hebben het gehad over democratisch burgerschap, gedeelde verantwoordelijkheid en de Nederlandse geschiedenis.

Leren hoe de democratie werkt en leren hoe je met elkaar moet samenleven in een pluriforme samenleving. Een samenleving waarin we rekening houden met elkaar, elkaar helpen en vormen, goed voorbeeldgedrag. Vrijheid gaat samen met rechten en plichten. Democratische burgerschap: meedoen en meebeslissen. Dat is belangrijk voor de ontwikkeling van ieder mens. Actief deelnemen aan de samenleving.

De school is de plek waar kinderen zich veilig moeten voelen en een plek hebben om elkaar te ontmoeten. Te allen tijde ervoor zorgen dat de jongeren aangehaakt en in gesprek blijven. Gedeelde verantwoordelijkheid van kind, ouders, school en maatschappelijke organisaties. Coördinatie en begeleiding (vanuit o.a. de scholen) bij stages voor jongeren. Bedrijven hierbij extra stimuleren om stageplekken te creëren.

Kennis van de zwarte bladzijden uit de Nederlandse geschiedenis. Verbinding zoeken met de ander, begrip en respect voor elkaar. Naar elkaar luisteren in harmonie.

Internationale samenwerking tussen Nederland en Suriname (nov 2020)

Zoomsessie gehad samen met Tweede Kamerlid Martijn van Helvert.

De verkiezingsuitslag in Suriname leidde tot een significante verschuiving in de zetelverdeling. De Vooruitstrevende Hervormings Partij (VHP), onder leiding van Chandrikapersad (Chan) Santokhi, boekte een grote overwinning en behaalde 20 van de 51 zetels. Na het verkiezingsresultaat van de partij VHP en de installatie van de nieuwe

president Santokhi, liggen er weer kansen voor de internationale samenwerking tussen Suriname en Nederland.

De relatie tussen beide landen zit ook in een herstelproces en nieuwe resultaten bereiken kosten tijd en zorgvuldigheid. Zoals beschreven kampt Suriname met een zware economische en financiële crisis. Ondersteuning van internationale financiële instellingen zal naar verwachtingen gepaard gaan met benodigde hervormingen om het land weer op een duurzaam economisch pad te brengen. Er zal ook breder gekeken worden op welke manier Nederlandse expertise ingezet kan worden om de Surinaamse economie te versterken, met name op het vlak van toezicht en versterkte anti-witwasmaatregelen.

Themaborrel Diversiteit (dec 2020)

Samen met Pride en CDAV hebben we een digitale themaborrel georganiseerd in het teken van Diversiteit. Een goed gesprek met 6 kandidaat-Tweede Kamerleden, ingeleid door lijsttrekker Wopke Hoekstra, een leuke quiz en volop interactie met de deelnemers!

Zoomsessies in het teken van verkiezingsprogramma en campagne

Het CDA Netwerk Diversiteit heeft het afgelopen jaar voor het eerst het proces van het verkiezingsprogramma, kandidatenlijst en campagne meegemaakt.

Verkiezingsprogramma: wij hebben vier amendementen ingediend.

- Het Nationaal Historisch Museum: De Nederlandse Geschiedenis vanuit verschillende perspectieven belichten, zowel de glorie- als de donkere bladzijden uit de geschiedenis. Kennis van de Nederlandse geschiedenis is van belang om de verbinding met de ander te zoeken en begrip te creëren. In het onderwijs ervoor zorgen dat de jongeren aangehaakt en in gesprek blijven.
- Respect en begrip voor elkaar: Een volkspartij die vanuit de grondbeginselen van respect en tolerantie een steeds verhardende samenleving een halt toe roept. Een basis creëert waar een ieder zich kan thuis voelen. Open voor discussie, debat en dialoog in elke vorm en te allen tijde met respect en begrip voor elkaar.
- Inclusieve arbeidsmarkt: Een inclusieve arbeidsmarkt vraagt om gelijkwaardigheid. Goede voorlichting op de werkvloer is nodig om discriminatie en vooroordelen te herkennen en te benoemen. Goede praktijkvoorbeelden met elkaar te delen om te streven naar een inclusieve arbeidsmarkt.
- Social Media: Social Media is tegenwoordig niet meer weg te denken en heeft steeds meer impact op ons dagelijks leven. De beïnvloeding van nepnieuws is ook een zorgelijke ontwikkeling. Mediaopvoeding vraagt bij de jeugd ook om een actieve houding van ouders. De overheid, bedrijven en het onderwijs moeten zich blijven inzetten voor het bevorderen van de onderzoekende en kritische houding van jong en oud.

2.5 CDA Stedennetwerk

Introductie

Het CDA Stedennetwerk in 2011 is opgericht voor de G36 (G32+G4). In lijn met de bestuurlijke indeling van Nederland is dit in de loop van 2018 uitgebreid tot een G44-netwerk (G40+G4). Met name rond de raadsverkiezingen had het netwerk meer het karakter van een 'Stedenteam', een campagneachtig team bestaande uit 2 á 3 deelnemers vanuit elke stad.

Dit om meer activistisch te kunnen opereren. Regelmatig werden netwerkbijeenkomsten georganiseerd.

In het kader van de nieuwe partijstructuur is ook het CDA Stedennetwerk een formeel netwerk geworden met een eigen vertegenwoordiging in de Verenigingsraad. Omdat het Stedennetwerk nog geen vaste structuur had is daarom in mei 2020 besloten om een kernteam in te stellen dat het Stedennetwerk verder vorm zal gaan geven. Dit kernteam bestaat uit een compact team met vertegenwoordigers vanuit een aantal verschillende steden.

Kernteam

De samenstelling van het kernteam van het Stedennetwerk per mei 2020:

Jan Dirk van den Borg, Harm Dijkstra, John Kuijt (voorzitter), Marjolijn Mijling, René Segers-Hogendoorn, Ibrahim Wijbenga (adviseur Landelijk Bestuur steden en diversiteit), Sander van Waveren.

Activiteiten

Vanwege de beperkingen door de coronamaatregelen hebben er m.u.v. een enkel overleg aan het begin van het jaar, geen fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden.

Gedurende 2020 hebben we als Stedennetwerk de volgende (online) activiteiten georganiseerd:

- Vrijdag 22 mei: Politiek WebCafé met Pieter Omtzigt over de Belastingdienst en Etnisch profileren
- Donderdag 18 juni: Politiek WebCafé met René Peters over het daklozenbeleid
- Dinsdag 23 juni: Webinar over deelmobiliteit met Tweede Kamerlid Wytske Postma
- Maandag 13 juli: Politiek WebCafé met Hugo de Jonge
- Maandag 13 juli: Zoomsessie met Pieter Omtzigt
- Woensdag 11 november: Bespreking amendementen concept-verkiezingsprogramma
- Woensdag 2 december: Politiek WebCafé met Pieter Omtzigt over 'Christendemocratie in de stad'

Raadsvragen

Naar aanleiding van het Politiek WebCafé met Pieter Omtzigt over de Belastingdienst en Etnisch profileren heeft het Stedennetwerk concept raadsvragen opgesteld en gedeeld met de lokale CDA-fracties zodat deze op lokaal niveau raadsvragen kunnen stellen aan hun college over het toeslagenschandaal. Dit heeft ertoe geleid dat het CDA in tal van gemeentes vragen heeft gesteld, zoals in Utrecht, Rotterdam, Den Haag, Enschede, Apeldoorn, Nijmegen, Helmond, Uithoorn, Venlo, etc. Ook heeft dit in veel lokale media aandacht gekregen.

Deze raadsvragen waren aanleiding om een motieplatform voor de lokale afdelingen op te willen zetten waarop dergelijke raadsvragen en conceptmoties gemakkelijk met fracties uit andere steden gedeeld kunnen worden. Deze wens kwam overeen met een initiatief dat de bestuurdersvereniging (BSV) wilde gaan oppakken. Via ons kernteamlid Jan Dirk van den Borg was het Stedennetwerk hier bij betrokken.

Verkiezingsprogramma

Het Stedennetwerk heeft een inhoudelijke bijdrage aan het verkiezingsprogramma geleverd door het aanleveren van een startnotitie met daarin de 10 belangrijkste thema's met bijbehorende speerpunten voor de steden. Deze startnotitie was beoogt om een inspiratie te zijn voor praktische, maar ideologisch geladen, christendemocratische politiek in de stad en stedelijke gebieden. Afgelopen jaren is er al veel gesproken en geschreven over en gedaan

voor een sterker en beter CDA-geluid in de stad. Al deze stukken zijn gebruikt om de startnotitie op te stellen.

De tien thema's die beschreven staan in de startnotitie zijn: 1. Samenleven & burgerschap, 2. Veiligheid, 3. Bouwen & wonen, 4. Onderwijs, 5. Werk & Inkomen, 6. Lokale economie, 7. Mobiliteit, 8. Duurzaamheid & energietransitie, 9. Sport, cultuur & verenigingen, 10. Zorg.

Op het conceptverkiezingsprogramma heeft het CDA Stedennetwerk 9 amendementen ingediend rondom de thema's Wonen, Sociale zekerheid, Kansengelijkheid en Terrorisme. Meerdere van deze amendementen zijn uiteindelijk overgenomen in het definitieve verkiezingsprogramma.

CDA G5

Binnen het Stedennetwerk bestaat er een zelfstandig verband tussen de CDA-afdelingen uit de 5 grootste steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Eindhoven. In G5 verband hebben er meerdere overleggen plaatsgevonden tussen de fractievoorzitters en bestuursvoorzitters. Ook hebben er gedurende het jaar een aantal keer overleggen plaatsgevonden tussen de G5 en de Tweede Kamerfractie over onderwerpen als de coronamaatregelen en de horeca en de demonstraties rondom Black lives matter. Vanuit de Tweede Kamerfractie had Wytske Postma de grote steden in haar portefeuille.

Deze overleggen hebben ook geleid tot een gezamenlijke opinie van de CDA-fractievoorzitters in de vijf grote steden in De Telegraaf: 'Kabinet moet gemeenten helpende hand bieden' (donderdag 28 mei 2020). Door de coronacrisis drogen de inkomsten van gemeenten op en dat leidt tot bezuinigingen die hard aankomen bij de inwoners, stellen de CDA-fractievoorzitters in vijf grote steden. De lokale gezichten van de regeringspartij doen een beroep op de regering om bij te springen. Dit artikel trok ook aandacht bij WNL Goedemorgen Nederland.

2.6 CDA Duurzaamheidsnetwerk

Het CDA Duurzaamheidsnetwerk zet zich in voor duurzaam denken en doen binnen het CDA. Het DZN is een actieve netwerkorganisatie binnen het CDA. Wij bieden bestuurders handvatten op gebied van verduurzaming en delen 'best practices' uit verschillende sectoren die raken aan duurzaamheid.

Eind 2019 presenteerden we het document 'De duurzame route van het CDA'. In 2020 zijn we in verschillende samenstelling als netwerk aan de slag geweest om op basis van dat een handreiking te maken voor het CDA-Tweede Kamer-verkiezingsprogramma 2021-2025. Dat leidde tot een mooie handreiking aan de programmacommissie, met allerlei voorstellen gericht op volhoudbaarheid. De handreiking is terug te vinden op www.cda.nl/duurzaamheidsnetwerk

In het conceptverkiezingsprogramma zagen we diverse voorstellen van het netwerk terugkomen. Omdat het altijd een tandje beter kan, hebben we als netwerk op het conceptprogramma een drietal amendementen ingediend. Twee daarvan zijn uiteindelijk overgenomen.

Ook in het afgelopen jaar 2020 hebben we als netwerk (vooral online) gewerkt aan de uitbreiding en verdieping van ons netwerk. Er werden diverse online sessies georganiseerd, waaronder een online bezoek aan het bedrijf VB in het Westland (De Lier). Ook organiseerden we een geslaagde online sessie in samenwerking met CDA Zuid-Holland.

In 2020 werd Jiska Post secretaris van het netwerkbestuur. Het bestuur bestaat uit 8 personen. De volledige samenstelling van het bestuur is op de website te vinden.

In het afgelopen jaar kwam het bestuur diverse malen online bijeen om de dagelijkse gang van zaken te bespreken.

Naast het bestuur zijn in het netwerk werkgroepen actief. Werkgroepen worden gevormd, al naar gelang de actualiteit. Op dit moment zijn er de volgende werkgroepen: energietransitie, gebouwde omgeving, circulaire economie, landbouw en veeteelt, tuinbouw, natuur en landschap, eerlijke voedselprijzen en mobiliteit. Het bestuur en de trekkers van de werkgroepen hebben periodiek overleg.

2.7 Europa Network

In de app-groep van het Europa netwerk, bestaande uit ruim 160 leden, worden dagelijks tal van interessante discussies gevoerd, bijvoorbeeld over het Europees defensiebeleid, de Europese samenwerking ten tijde van de COVID-19 pandemie en het Meerjarig Financieel Kader van de EU. In november 2020 is er een kerngroep aangesteld voor het CDA Europa netwerk.

Als eerste activiteit is het netwerk aan de slag gegaan met amendementen voor het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021, zo is er ingezet op de versterking van de internationale concurrentiepositie van Europese bedrijven, het voorkomen dat Nederlanders in het buitenland onterecht hun Nederlandse nationaliteit verliezen. Ook is er samen met de dertigers gewerkt aan een amendement waarbij is ingezet op een aanscherping van de tekst voor het verhogen van de defensiebegroting en het wettelijk vastleggen van de norm van 2% BBP. Het aankomende jaar zal aan de slag worden gegaan met het nader kennismaken binnen het netwerk en het uitdiepen van inhoudelijke thema's.

2.8 CDA Pride

Het CDA Pride Network bestaat uit leden die willen meebouwen aan een land waar een ieder zich thuis kan voelen. Met leden vanuit het hele land en goed geworteld in de maatschappij heeft het netwerk ook een antennefunctie voor de partij betreffende LHTBI-gerelateerde actualiteiten. Het netwerk kan als contactpersoon en klankbord voor maatschappelijke organisaties, andere politieke regenboognetwerken en afdelingen binnen het CDA fungeren.

Korte samenvatting activiteiten 2020

Het tweede bestaansjaar van het CDA Pride netwerk hadden we ons anders voorgesteld. Door de Covid-19 pandemie konden we ons 1e levensjaar nog net vieren, met een prachtig verjaardagscongres op zaterdag 1 februari. Hierbij waren alle politieke regenboognetwerken uitgenodigd en ook velen aanwezig. De eregasten Ank Bijleveld, minister van Defensie en Astrid Oosenbrug, voorzitter van COC Nederland hebben ons verjaardagscongres opgeluisterd met inspirerende bijdragen.

Al vrij snel daarna werd het initiatief afgelast om wederom een gezamenlijke politieke boot te organiseren tijdens de Canal Parade van Pride Amsterdam 2020. Datzelfde gold voor het organiseren van een Europees congres voor de European Centre-Right LGBT+ Alliance (hierna: Alliance). Beide activiteiten zijn doorgeschoven naar 2021, onder voorbehoud van de ontwikkeling van de (maatregelen tegen de) covid-19 pandemie.

Vervolgens werd het steeds meer gebruikelijk online activiteiten te organiseren, zeker ook in de aanloop de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. Dit heeft aan de zichtbaarheid van het netwerk bepaald geen afbreuk gedaan, wel bleek het gebrek aan gezelligheid en vooral de intermenselijke contacten een steeds groter gemis voor velen binnen en buiten het

netwerk. Eenzaamheid onder alleenstaande niet-hetero's bleek zo mogelijk een nog groter probleem dan onder hetero's, vooral onder jongeren.

Overzicht activiteiten 2020:

- 1 februari Verjaardagscongres CDA Pride netwerk
- 5 maart Gesprek CDA Pride netwerk met CDA-Tweede Kamerlid en emancipatiewoordvoerder Lenny Geluk-Poortvliet
- 4 mei Kranslegging CDA Pride netwerk bij homomonument ter nagedachtenis aan hen die voor onze vrijheid hebben gestreden
- 19 mei CDA Pride netwerk doet oproep aan LHBTI-kandidaten zich te melden voor de Tweede Kamer-procedure van het CDA en als staartlijstkandidaten gezamenlijk op te trekken
- 15 juni Gesprek CDA Pride netwerk met de CDA programmacommissie in voorbereiding op de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021
- 14 juli Gesprek Europese CDA delegatie en CDA Pride netwerk over positie LHBTI in de Europese Unie
- 16 juli Overhandiging regenboogsokken aan Hugo de Jonge als net verkozen lijsttrekker en partijleider van het CDA
- 20 juli Opiniëartikel in de Volkskrant van CDA Pride en CDJA over meerouderschap
- 28 en 30 juli Pride TV uitzendingen Unity for the Community met medewerking van het CDA Pride netwerk en andere regenboognetwerken

- 4 september Bijeenkomst CDA Pride netwerk LHBTI en erfrecht
- 15 oktober CDJA interview met Hans-Dieter de Smid namens het CDA Pride netwerk ter gelegenheid van Paarse Vrijdag
- 12 november Opiniëartikel in Trouw CDA Pride en PvdA Roze over burgerschapsonderwijs, namens alle regenboognetwerken van CDA, PvdA, GroenLinks, D66, VVD en SP
- 15 november Online panelgesprek 'LGBT+ Eastern Europe & Russia' door European Centre Right LGBT+ Alliance
- 16 december Online borrel Diversiteit samen met CDA Vrouwen en CDA netwerk Diversiteit, ingeleid door Wopke Hoekstra en met bijdragen van Anne Kuik, Mustafa Amhaouch, Wytske de Pater en Lucille Werner

2.9 Dertigers

De CDA Dertigers is een informeel en informatief netwerk voor young professionals tussen de 25 en 40 jaar met politieke interesse. De CDA Dertigers zijn georganiseerd in verschillende groepen. Iedere groep organiseert regelmatig activiteiten en doet dat op zijn eigen manier. De activiteiten variëren van discussies, vrijwilligerswerk, ontmoetingen met vooraanstaande politici, borrels en diners.

Activiteiten in 2020

Eerste digitaal Dertigerscongres

In het voorjaar hebben de Dertigers het eerste digitale congres georganiseerd. Dit congres stond in het teken van het verkiezingsprogramma. Sessies op gebied van wonen en ruimte, Defensie, energie en duurzaamheid, maatschappij en economie en financiën leverden visiestukken op voor de programmacommissie.

Digitale ledenbijeenkomst

Dit betrof een bijpraatsessie met leden over de wijze waarop het netwerk functioneert.

Sessie met de lijsttrekkerskandidaten

Digitaal ging de lijsttrekkerskandidaten in gesprek met de Dertigers. Hierbij stond centraal wat de plannen van de lijsttrekkers waren voor de partij en de samenleving en welke rol de groep van Dertigers in de partij daarbij speelt.

Tweede digitale Dertigerscongres

Tijdens het tweede digitale congres is doorgesproken aan de hand van dezelfde thema's als bij het eerste digitale congres over het concept-verkiezingsprogramma. Tijdens deze sessie zijn ook amendementen opgesteld, besproken en vastgesteld die de Dertigers in wilden dienen op het concept-verkiezingsprogramma.

Kennismakingssessie met jonge kandidaten

Bij de laatste sessie van het jaar stelden de jonge kandidaten op de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen zich voor en pitchten zij ideeën voor de campagne. Met hen werd doorgesproken over de bijdrage die jongeren leveren voor de politiek.

2.10 Samen nadenken over het verkiezingsprogramma

Het afgelopen jaar stond in het teken van het samenstellen van het verkiezingsprogramma. Een commissie onder leiding van Ben Knapen is hiermee aan de slag gegaan. De commissie heeft ingezet op een verkiezingsprogramma op hoofdlijnen, mede ingegeven door de onzekerheid die de coronacrisis bracht.

Door veel gesprekken te voeren met het organisaties uit het maatschappelijk middenveld, met leden en afdelingen zijn zorgen kenbaar gemaakt en oplossingen ingebracht. Via de 'Tweede Huiskamer der Staten-Generaal' konden leden en andere geïnteresseerden eveneens input geven voor het verkiezingsprogramma. Vanuit deze brede opbrengst van input is de commissie gaan werken aan een thematisch verkiezingsprogramma, dat dichtbij begon met 'thuis' en eindigde in de grote thema's als 'waarden'.

Ideeën die het meest naar voren kwamen in de Tweede Huiskamer der Staten-Generaal, zijn herkenbaar weergegeven in het verkiezingsprogramma met het icoontje van de blauwe 'Tweede Huiskamer'-stoel. Juist in het digitale tijdperk dat corona ons bezorgde, is er maximaal ingezet op een nieuwe vorm van betrokkenheid van leden bij de totstandkoming van het verkiezingsprogramma.

Na het presenteren van het concept-verkiezingsprogramma in het najaar volgde een amenderingstraject, waarbij leden via hun lokale en provinciale afdeling of via de netwerken van de partij amendementen op het concept-verkiezingsprogramma in konden dienen. Na de lijsttrekkerswissel in december heeft ook de nieuwe lijsttrekker via bestuursamendementen accenten kunnen leggen in het verkiezingsprogramma. Dit alles heeft geresulteerd in een definitief verkiezingsprogramma.

2.11 Partijvernieuwing

2019 was het jaar van partijvernieuwing, in 2020 zijn veel projecten afgerond. Het doel van de partijvernieuwing is het worden van een netwerkorganisatie. De grootste wijzigingen die uit deze deelprojecten zijn voortgekomen raken aan de vernieuwing van het bestuur, wijziging van de financiering van de provinciale en lokale afdelingen, samenwerking tussen lokale afdelingen en stakeholdermanagement.

Financieringsstructuur

De nieuwe financieringsstructuur is het werken met een projectenpot voor de lokale en provinciale afdelingen en de netwerken van de partij. Een deel van het geld wordt lumpsum uitgekeerd en voor 20% van de financiering, waar zij op basis van vastgestelde regels recht op hebben, kunnen zij een onderbouwde aanvraag uit de projectenpot doen. Door de bijzondere omstandigheden die zijn ontstaan met het coronavirus zijn de gelden in 2020 alsnog lumpsum uitgekeerd aan de lokale en provinciale afdelingen.

Enkele projecten worden nog gecontinueerd of zijn onderdeel geworden van de reguliere werkzaamheden van bestuur en vereniging.

2.12 Statutenwijziging CDA 2020

In de periode van juni tot december 2019 is een statutencommissie ingesteld, bestaande uit Hilde Westera, Caspar Koopman, Petra de Groot, Paul van den Biggelaar, Marischa Kip (adviseur) en Frank Dunsbergen (secretaris). De commissie heeft zich bezig gehouden met de voorstellen die voortkomen uit partijvernieuwing (waaronder het nieuwe besturingsmodel) en heeft onderzocht hoe deze voorstellen verankerd kunnen worden in de statuten en reglementen. Daarnaast zijn de statuten en reglementen goed onder de loep genomen met het doel om bepaalde procedures, taken en/of bevoegdheden directer op te schrijven of zo laag mogelijk neer te leggen in de partij (bijvoorbeeld door een bevoegdheid bij de gemeentelijke afdeling neer te leggen in plaats van de provinciale afdeling).

Voorgaande heeft geleid tot een pakket van voorstellen tot wijziging van de statuten en reglementen. Deze zijn in januari 2020 vastgesteld door het Partijbestuur en in februari 2020 gepubliceerd op de website van het CDA. Het doel was om de wijzigingsvoorstellen te behandelen op het Partijcongres van juni 2020. Dit congres is echter geannuleerd vanwege de coronapandemie. De behandeling van de wijzigingsvoorstellen is daarmee verschoven naar 2021.

3 Buitenland

Internationaal werk

Het internationale werk van het CDA ging in 2020 anders dan normaal. De coronacrisis deed ons de eerste weken vooral naar ons eigen land kijken - welke projecten moesten worden afgezegd, konden daar alternatieven voor worden bedacht, en hoe konden we een helpende hand bieden in de coronacrisis in Nederland? Politici waren vooral bezig met hoe we het virus te lijf gingen en welke maatregelen daarvoor nodig waren. Maar al snel was er de behoefte om over de grens te kijken. Politici, leden en bestuur gingen zich afvragen hoe andere landen met corona omgingen. Wat werkte, en wat niet? De vraag om internationale contacten en onderlinge uitwisselingen was dit jaar groot. Tegelijkertijd raakte de hele wereld bekend met online vergaderen en waren internationale sprekers ineens toegankelijk en 'dichtbij'. Hier hebben we de vruchten van geplukt in het internationale werk.

Het internationale secretariaat heeft haar doel om internationale onderwerpen in de partij onder de aandacht te brengen dit jaar, ondanks corona, goed bereikt. Ook hebben we het CDA internationale bekendheid gegeven door volop mee te draaien in alle internationale online politieke events.

Het Internationaal Secretariaat maakt gebruik van de website CDA Internationaal (www.cda.nl/internationaal) en de Facebook pagina ([Facebook.com/internationaal](https://www.facebook.com/internationaal)).

CDA Commissie Buitenland

De Commissie is in 2020 vijf keer bij elkaar gekomen. In februari nog fysiek, de rest van de vergaderingen online. In elke vergadering was er een expert van buiten de Commissie aanwezig om een onderwerp tot in detail toe te lichten. In februari werd er gesproken over China, geopolitiek en de Balkan, en werd de paper over China vastgesteld. In april ging het over de euro en Europese financiën, in juni over ontwikkelingssamenwerking en defensie. In september werden de protesten in Wit-Rusland uitgebreid besproken, en in december de Europese Unie na Brexit. Door de samenwerking met sprekers van buiten de Commissie werd het netwerk en de kennis van de Commissie versterkt en waren de stukken dit jaar van hogere kwaliteit. In totaal heeft de Commissie drie stukken gepubliceerd: over China, ontwikkelingssamenwerking en defensie. Deze stukken zijn naar het CDA bestuur en de Tweede Kamerfractie gestuurd ter advies.

Bilaterale contacten

In februari 2020 heeft een delegatie van het CDA een bezoek gebracht aan Berlijn, om daar te spreken met CDU Ministers en partijvoorzitter Annegret Kramp-Karrenbauer. Vanwege het oprukkende coronavirus kon het gesprek met Kramp-Karrenbauer geen doorgang vinden, maar we hebben goede uitwisselingen gehad met CDU politici op allerlei niveaus en nadien onze contacten ingezet voor de rest van de partij. Het CDU Congres hebben we dit jaar online bijgewoond.

Andere uitwisselingen hebben dit jaar online plaatsgevonden. Met de Duitse CDU hebben we maandelijks gesproken om elkaar up to date te houden over de corona ontwikkelingen en congres organisatie. Ook met de Belgische CD&V, de Duitse CSU en hun partijstichtingen is er dit jaar veel online contact geweest. In de aanloop naar de verkiezingen kregen we steeds meer vraag naar analyses en updates. In de zomer is er veel contact geweest met onze Wit-Russische zusterpartijen en hebben we hen middels video's en het leggen van contacten voor Tweede Kamerleden gesteund in de protesten. Ook met de Libanese zusterpartijen is veel contact geweest naar aanleiding van de bomontploffing in augustus. Ook hen hebben we onze steun betuigd. Het St Gerlach tussen Nederlandse, Belgische en Duitse politici vond dit jaar online plaats.

Tot slot hebben er vele bilaterale gesprekken plaatsgevonden met internationale organisaties en Ambassadeurs in Den Haag, met name in de aanloop naar de verkiezingen.

EVP

De contacten met de Europese Volkspartijen (EVP) zijn op intensieve wijze voortgezet. We hebben met het CDA een traject doorlopen om het EVP Congres van 2021 naar Nederland te halen. Twee steden waren goede kandidaten om als hoststad op te treden en hebben in samenwerking met CDA Internationaal bidboeken opgesteld om de EVP te overtuigen van onze kwaliteiten en mogelijkheden. Vier landen waren in de running, en uiteindelijk heeft Nederland het gewonnen. Het EVP Congres 2021 zal in Rotterdam plaatsvinden.

Ondanks corona zijn de Political Assemblies, de EVP werkgroepen, bestuursvergaderingen en EVP-toppen dit jaar gewoon doorgegaan in online vorm. Verschillende werkgroepen hebben gewerkt aan papers en het CDA heeft actief meegewerkt aan het opstellen en amenderen van deze papers. CDA Internationaal speelde hierin een coördinerende rol.

Grote zorgen dit jaar waren de ontwikkelingen bij onze zusterpartij Fidesz in Hongarije. Het werd ons steeds meer duidelijk dat Fidesz alleen maar verder afdreef van de Europese waarden waar we in de EVP voor staan. CDA Internationaal heeft samen met 13 andere

landen deze zorgen geagendeerd in de EVP middels brieven, gesprekken en discussies in de Political Assembly.

Bijeenkomsten

Na maanden van organiseren ging het Ontwikkelingssamenwerkingongres van CDA Internationaal, dat gepland stond voor maart 2020, niet door vanwege corona. Hopelijk zal dit congres, dat een mooie samenwerking is van het CDA en 7 christelijke ontwikkelingsorganisaties, in 2021 alsnog doorgang kunnen vinden.

CDA Internationaal heeft in 2020 een nieuw initiatief ontwikkeld, te weten een serie online events met Nederlandse Ambassadeurs in het buitenland als sprekers. Zo kregen CDA leden de gelegenheid om first-hand te horen hoe het er in andere landen aan toe gaat met betrekking tot corona, maar ook wat de Nederlandse missie in verschillende landen als doel en werkzaamheden heeft. Deze serie werd zeer goed ontvangen en was een groot succes.

Ook over andere thema's zijn dit jaar online events voor de leden georganiseerd, zoals een event over de situatie in Libanon in samenwerking met lokale afdelingen, een event over Europese samenwerking in samenwerking met de CDA-delegatie en een event over de Amerikaanse verkiezingen in samenwerking met Amerikaanse sprekers van de IRI en NDI. Tot slot zijn er om de programmacommissie te adviseren over internationale thema's verschillende online bijeenkomsten georganiseerd.

Eduardo Frei Stichting

Toen was daar opeens de Corona pandemie en ging de hele wereld 'op slot'. Voor de Eduardo Frei Stichting was het even schakelen want een groot deel van het werk bestaat uit reizen en trainingen geven in het buitenland. De EFS is waar mogelijk online gegaan, hield regelmatig contact met de partnerorganisaties en heeft deze periode benut om nieuwe materialen te ontwikkelen voor als er weer gereisd kan worden. Desalniettemin heeft de EFS het beschikbare budget niet volledig kunnen benutten.

Matra Oost-Europa

De Eduardo Frei Stichting richt zich in Oost Europa op een aantal landen rondom de Europese Unie, van Oekraïne en Wit-Rusland tot de Balkan en de Kaukasus. In de Balkan richt de EFS zich op de toetredingslanden Bosnië-Herzegovina, Kosovo, en Servië.

1. Activiteiten in Nederland

Op 16 juli 2020 bestond de EFS precies 30 jaar, een bijzondere mijlpaal. Om dit te vieren is er een 'jubileum magazine' gemaakt dat als katern is gestuurd in het CDA.NL ledenblad. Het ledenblad wordt gestuurd naar de 35.000 leden van de partij, die nu uitgebreid hebben kunnen lezen wat voor waardevol werk de EFS doet. Er is ook een 'podcast' gemaakt waarbij twee oud-voorzitters met de huidige voorzitter met elkaar terugblikte op de ontwikkelingen die de EFS de afgelopen 30 jaar heeft meegemaakt.

De EFS verzorgt ook activiteiten gericht op het versterken van de kennis en de capaciteit van de EFS trainers. Voor het jaar 2020 bestond dat uit het organiseren van een serie online training over hoe je online trainingen kunt geven. Laura den Ouden van Expert Trainers heeft de trainers enthousiast gemaakt en de potentie laten zien van het online trainen. De EFS heeft daarnaast twee online bijeenkomsten gegeven over de situatie in Libanon en Wit Rusland. Deze bijeenkomsten waren bedoeld voor EFS trainers, maar ook andere CDA leden geïnteresseerd waren uitgenodigd en namen deel.

2. Armenië

Activiteiten

- Politieke partij: Republican Party of Armenia (EVP), overige partijen
- Samenwerkingspartners: Konrad Adenauer Stiftung (KAS)

Voor vrouwelijke politici en vrouwen actief in het maatschappelijk middenveld heeft de EFS samen met de KAS een tweetal online trainingen gegeven. Hieraan hebben 14 vrouwen deelgenomen. Deelnemers waren van de Heritage Party, de Republican Party of Armenia, Bright Armenia Party, Civil Contract Party, Free Democrats, Armenian Revolutionary Federation party en Citizen's Decision Party. Daarnaast is er begin gemaakt met de ontwikkeling van een publicatie met als doel vrouwen te stimuleren en handvatten te bieden actief te worden in de politiek. Aan de publicatie hebben twee EFS trainers meegeschreven. De publicatie wordt gemaakt in samenwerking met de KAS en zal in het Armeens en Engels gepubliceerd worden.

3. Servië

Activiteiten

- Politieke partij: centrumrechtse partijen, voornamelijk deelnemers van de SNS partij van president Aleksander Vučić.
- Samenwerkingspartner: Konrad Adenauer Stiftung (KAS), Belgrade Open School

De KAS Servië en de Belgrade Open School signaleerden een behoefte onder jongeren voor een kanaal om samen te komen, om nieuwe kennis op te doen en met elkaar van gedachten te kunnen wisselen over de politieke context. Bij wijze van alternatief voor de jaarlijkse PolitiKAS die de EFS altijd samen organiseert met haar partners zijn daarom, online vijf bijeenkomsten georganiseerd, met onderwerpen als 'decentralization and the role of the media', 'creating public policies in the local communities'. Aan deze online sessies namen verschillende jongeren deel, met name alumni van de PolitiKAS trainingen. Per sessie waren ongeveer 15 deelnemers waarbij sommige deelnemers meerdere sessies hebben gevolgd.

4. Wit-Rusland

Activiteiten

- Politieke partijen: Movement for Freedom, the Christian Democrats, United Civil Party
- Samenwerkingspartners: Robert Schuman Institute (RSI)

Er is veel gaand in Wit Rusland, veel mensen hebben het afgelopen jaar laten zien niet tevreden te zijn met hoe de democratie werkt in het land. De onlusten begonnen nadat overduidelijk bleek dat de verkiezingsuitslag van 2019 weer gemanipuleerd waren. De EFS had aanvankelijk nog het plan om weer ter plekke in Wit Rusland te gaan trainen, maar de COVID pandemie verhinderde überhaupt live trainingen. Om toch contact te houden in deze periode zijn er vier online politieke cafés georganiseerd. Hier hebben in wisselende samenstelling, per sessie ongeveer 10 mensen aan deelgenomen. Deelnemers waren alumni van de trainingen die de EFS samen met RSI organiseerde in Vilnius. In de cafés werd o.a. gesproken over 'political communication', 'international relations and security'. Naarmate de overheid van Lukashenko steeds repressiever en voor de deelnemers ook gevaarlijker werd is besloten te stoppen met deze cafés. De EFS houdt via haar partner KAS en RSI de situatie nauwlettend in de gaten. De EFS wil waar mogelijk ondersteuning bieden aan die bewegingen die strijden voor democratie en vrijheid van meningsuiting.

5. Bovenregionaal

Activiteiten

- Politieke partijen: EVP gelieerde partijen uit midden en oost europa
- Samenwerkingspartner: Robert Schuman Institute (RSI)

Om toch het contact te onderhouden met de politieke partijen en vooral met de jongeren heeft de het RSI samen met de EFS een aantal online sessies gehouden voor alle alumni van de verschillende trainingsprojecten van het RSI. De onderwerpen van de sessie waren: 'digital campaigning', 'students and corona', 'challenges of local politicians during the covid-19 crisis', 'local action plans to deal with the effects of covid-19'. In totaal hebben 69 mensen deelgenomen.

II. Sector Communicatie

De sector Communicatie van het CDA is verantwoordelijk voor de communicatie vanuit het CDA Partijbureau en landelijk bestuur richting kiezers, leden, potentiële leden, media en relaties. De sector ondersteunt tevens de Verenigingsraad en het Landelijk Bestuur op het gebied van woordvoering en communicatieadvies. De afdeling coördineert en produceert de landelijke campagnes en verzorgt de basisinfrastructuur voor online communicatie door alle afdelingen (mail, web, social, etc).

Het jaar 2020 was voor de sector communicatie een zeer intensief jaar. Het stond met name in het teken van het voorbereiden van de lijsttrekkersverkiezing en de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021. Door Corona was het een jaar van veel thuiswerken en weinig fysieke momenten.

De vaste bezetting van de sector bestond in 2020 uit:

Nelleke Weltevrede, hoofd communicatie

Thijn van Veghel, plv. hoofd communicatie

Marjolijn Knol, evenementen

Jacqueline van Leeuwen, evenementen

Ymkje van 't Riet, redactie

Barend Tensen, redactie

Mirella Roor, vormgeving

Henk Nieweg, data strategie en social media

Vera Blokzijl, online en social media

Jan Zwaan, IT coördinator/ webmaster

Herman de Vries, marketing en communicatie

Tim Plieger, CRM marketeer

Carina Hoff, ledenwerving en -binding

Stagiaires 2020:

Britt Voskamp, vormgeving

Jelle Veldman, data analyse

JP Colenbrander, redactie

Joris Verboom, online en website

Jelle Veldman, data analyse

Taha Ahmed, online

Tijdelijke medewerkers voorbereiding campagne TK 2021

Robin Claushuis, crm en fondsenwerving

Rens Breugelmans, media-inkoop en statistieken
Merou Schroeder, social media
Bieke Oskam, ondersteuning woordvoering partij en partijvoorzitter

Resultaatgebieden

De sector Communicatie heeft een aantal resultaatgebieden (in willekeurige volgorde):

1. Strategische communicatie
2. Evenementen
3. Ledenwerving
4. Publieksvoorlichting en persvoorlichting
5. Redactie
6. Online communicatie
7. Huisstijl, webwinkel, ontwerpservice
8. Permanente campagne en verkiezingen

1. Strategische communicatie

Strategisch profiel borgen

De sector Communicatie vervult een spilfunctie tussen het Landelijk Bestuur, de Verenigingsraad en het partijbureau en de verschillende politieke geledingen binnen de partij op landelijk, provinciaal en lokaal niveau. Op die manier wordt de uitwerking van het strategisch profiel in de verschillende communicatiemiddelen, evenementen en campagnes geborgd.

Digital first; meten is weten.

Corona heeft het gebruik van online middelen nog meer versneld. Digital first geldt ook voor het CDA. Marketing en met name online marketing is meetbaar. Dat doen we dus continu. Middels wekelijkse rapportages meten we alle inspanningen en zien we consequenties van aanpassingen in de algoritmes. De leercirkel is geborgd door bespreking in het wekelijks overleg. We helpen lokale afdelingen ook op allerlei manieren met hun zichtbaarheid.

2. Evenementen

Het resultaatgebied evenementen betreft grote- en kleinschalige partijbijeenkomsten en ondersteunende evenementen bij de (permanente) campagne. Het team evenementen verzorgt tevens de jaarplanning voor de CDA-evenementen, vergaderingen van het dagelijks bestuur en partijbestuur en de interne plannings voor verkiezingen.

In 2020 werden in verband met Corona na maart 2020 niet of nauwelijks fysieke evenementen georganiseerd. Het partijcongres van 6 juni is om die reden komen te vervallen.

In juli was er een tijdelijke opleving toen de coronamaatregelen versoepeld werden, maar vanaf begin september ging de fysieke evenementenbranche weer op slot.

2.1 Zij aan Zij

In november 2019 verscheen *Zij aan Zij*, het startstuk van het Beraad Perspectief 2030 van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA.

Om daar met de leden over in gesprek te gaan zijn twee grote evenementen georganiseerd onder de noemer Appèl XL Tour.

Eindhoven op 13 januari 2020

In Igluu / De Lichttoren in Eindhoven vond de eerste bijeenkomst plaats met een kleine 240 deelnemers.

De plenaire opening werd verzorgd door staatssecretaris Mona Keijzer en de voorzitter van Beraad Perspectief 2030, Leonard Geluk. Presentatie door Tom Berendsen, europarlementarier.

Aansluitend vonden drie sessies plaats:

1. Van Winst naar Waarden met Pieter Jan Dijkman en Arjen Siegmann (Wetenschappelijk Instituut en Beraad Perspectief 2030)
2. Wereldcafé van Ratrice naar Relaties I en II met staatssecretaris Mona Keijzer en de Kamerleden Martijn van Helvert en René Peters.
3. Wereldcafé van Regelzucht naar Burgerruimte I en II met minister Hugo de Jonge en de Kamerleden Mustafa Amhaouch, Joba van den Berg en Erik Ronnes.

Rond 21.00 uur werd het programma plenair afgesloten door minister Hugo de Jonge en partijvoorzitter Rutger Ploum.

Zwolle 27 januari 2020

De tweede bijeenkomst vindt plaats op het Zone-College in Zwolle met ruim 300 deelnemers.

Om 19.30 werd de bijeenkomst geopend met een lezing van gastspreker Damiaan Denys, filosoof, psychiater en hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Presentatie was in handen van Hilde Palland, Tweede Kamerlid.

Aansluitend vonden 6 sessies plaats:

1. Van Winst naar Waarden met Govert Buijs (bijzonder hoogleraar politieke filosofie en levensbeschouwing aan de VU) en Arjen Siegmann (Wetenschappelijk Instituut CDA)
2. Zij aan Zij met de voorzitter van Beraad Perspectief 2030, Leonard Geluk en Pieter Jan Dijkman (Directeur Wetenschappelijk Instituut)
3. Wereldcafé Leren voor het leven met Tweede Kamerlid Harry van der Molen
4. Wereldcafé Zorg op menselijke maat met Tweede Kamerlid Lenny Geluk
5. Wereldcafé Ons Europese huis met Tweede Kamerlid Anne Kuik
6. Wereldcafé Je thuis weten: wonen en de buurt met Tweede Kamerlid Maurits van Martels

Aansluitend vond nog een plenaire ronde plaats met met minister Raymond Knops en minister Ank Bijleveld. Partijvoorzitter Rutger Ploum sloot de bijeenkomst af.

2.2 Meet & Greet met minister Wopke Hoekstra - 29-1-2020

Met een groep nieuwe leden is er op 29 januari eerst een bezoek geweest bij de CDA Tweede Kamerfractie voor een rondleiding door de Tweede Kamer. Tijdens deze rondleiding was er ook een gesprek met Tweede Kamerlid Hilde Palland. Na de rondleiding begaf de groep zich naar het Ministerie van Financiën waar de deelnemers werden ontvangen door minister Wopke Hoekstra voor een lunchafpraak. Tijdens de lunch was er gelegenheid tot kennismaken met en vragen stellen aan de minister.

2.3 Online Meet & Greet

Door het coronavirus was het niet mogelijk meer om fysieke meet & greets te organiseren en werden de meet & greets digitaal. Gemiddeld waren er zo'n 15 mensen per sessie aanwezig. De online meetings vonden plaats op:

21 april met Tweede Kamerlid Harry vd Molen

18 juni met staatssecretaris Raymond Knops

10 september met minister Ferd Grapperhaus

7 oktober met minister Ank Bijleveld

4 november met Tweede Kamerleden Julius Terpstra en Anne Kuik

2.4 Lijsttrekkersverkiezingen 2020

In het kader van de Tweede kamerverkiezingen 2021 vond een lijsttrekkersverkiezing plaats met vier kandidaten: Hugo de Jonge, Mona Keijzer, Pieter Omtzigt en Martijn van Helvert. Zij werden op 26 juni gepresenteerd door partijvoorzitter Rutger Ploum. Van Helvert trok zich snel na de presentatie terug als kandidaat.

Zoals gebruikelijk konden alle stemgerechtigde leden een stem uitbrengen. Omdat geen van de kandidaten in de eerste ronde een absolute meerderheid kreeg (50% + 1), volgde een tweede ronde.

Na de eerste ronde viel Mona Keijzer af als kandidaat en streden de andere twee kandidaten om de eerste plaats. De verkiezing is gewonnen door Hugo de Jonge.

In het kader van de verkiezingen werden diverse debatten georganiseerd, met een livestream, zodat leden en belangstellenden de debatten konden volgen. Ook waren deze te zien via NPO Politiek.

6 juli: Lijsttrekkersdebat Mediaplaza, Jaarbeurs Utrecht

11 juli: Uitslag Lijsttrekkersverkiezingen eerste ronde vanuit De Remise, Den Haag

15 juli: Uitslag Lijsttrekkersverkiezingen tweede ronde vanuit De Remise, Den Haag.

Helaas legde Hugo de Jonge op 10 december 2020 zijn functie als lijsttrekker voor het CDA neer omdat deze functie niet te combineren bleek met zijn functie als "coronaminister". Wopke Hoekstra volgde hem op 12 december 2020 op als lijsttrekker van het CDA.

2.5 Campagne Academie 25-26 september 2020

In 2020 heeft de afdeling Communicatie een groep van bijna 40 jonge, betrokken en enthousiaste mensen gerekruteerd om lid te worden van het Team 20-24. Deze mensen worden in korte tijd opgeleid tot campagnespecialist via een speciale leergang: de Campagne Academie.

Team 20-24 is actief bezig met het vormgeven en uitvoeren van de verkiezingscampagnes in de provincies en bij de afdelingen. Regelmatig komt het team bij elkaar in het LPC (Landelijk

Platform Campagneleiders), het overlegorgaan waarin de provinciale campagneleiders en – specialisten zijn vertegenwoordigd. In 2020 is het team een aantal keren digitaal bij elkaar gekomen.

2.6 40 jaar CDA 9 oktober 2020

Op zondag 10 oktober 2020 was het precies 40 jaar geleden dat het CDA officieel opgericht werd. Op zaterdag 9 oktober vond in dat kader een online-event plaats, waar leden konden meespelen met de 40 jaar CDA-quiz en konden genieten van interviews, (internationale) online felicitaties en herinneringen met lijsttrekker Hugo de Jonge en Pieter Omzigt. De show werd gepresenteerd door de Tweede Kamerleden Anne Kuik en Harry van der Molen.

2.7 Verkiezingscongres 11 en 12 december 2020

Op 11 en 12 december 2020 zou vanuit de Van Nelle Fabriek in Rotterdam het online verkiezingscongres worden uitgezonden. Toen op 10 december bekend werd dat Hugo de Jonge zijn lijsttrekkerschap neerlegde, heeft het Landelijk Bestuur besloten het verkiezingscongres uit te stellen.

Uiteindelijk heeft het online verkiezingscongres plaatsgevonden op 8 januari 2021 (deelsessies over de amendementen op het verkiezingsprogramma) en 16 januari 2021, plenaire afronding verkiezingsprogramma, kandidatenlijst en verkiezing lijsttrekker. (Nadat op zaterdag 9 januari 2021 bleek dat het stelsysteem niet meer functioneerde is besloten de laatste agendapunten een week later af te ronden met een alternatief stelsysteem).

3. Ledenwerving

Leden vormen het fundament van onze partij. Nieuwe leden werven is daarom essentieel, maar is ook al jaren een uitdaging gebleken. 2020 mag echter een succesvol ledenwerf jaar worden genoemd. De doelstelling is met 2.076 nieuwe leden ruim gehaald.

Ook in 2020 hebben we gezien dat het hebben van goed of slecht nieuws grote invloed heeft op het werven van leden. Dit was duidelijk waarneembaar in de pieken rondom de lijsttrekkersverkiezing, de viering van 40 jaar CDA en de voordracht van Wopke Hoekstra als lijsttrekker. Vanuit ledenwerving is daarom extra ingezet om die momenten te verzilveren. Dit bestond uit de volgende onderdelen:

- afdelingen motiveren en mobiliseren met bonusacties, kant-en-klare ledenwerfbanners en uitgebreide ledenwerftips,
- lid-werft-lid acties via nieuwsbrieven en het ledentijdschrift, per sms en via whatsapp,
- leden werven via social media en customer journeys.

Ter ere van het 40 jaar jubileum is een speciale jubileum mok gemaakt die zeer succesvol is ingezet om leden te werven. Een van de andere welkomstcadeaus die nieuwe leden konden kiezen, is een meet & greet met een CDA-prominent. Deze optie was ook heel populair en naast een ledenwerf impuls ook geweldig om gelijk leden aan de partij te binden.

4. Publieksvoorlichting en persvoorlichting

4.1 Publieksvoorlichting: Zendtijd Politiek partijen

Eén van de activiteiten van de pers/publieksvoorlichting is de verzorging van eventuele uitzendingen in het kader van de Zendtijd voor Politieke Partijen (ZPP). In 2020 hebben we verschillende uitzendingen gemaakt waarvan een aantal die in het teken stonden van corona. In april hebben we een uitzending gemaakt waarin we alle medewerkers in de zorg bedankten voor hun inzet en in mei hebben we een actie georganiseerd waarbij kinderen de groeten aan hun opa en oma konden doen. In het najaar hebben we weer een inhoudelijke video uitgezonden waarbij CDA'ers vertellen over hun idealen.

Onder publieksvoorlichting verstaan we ook gesprekken met leerlingen en studenten die een politiek onderwerp onderzoeken en met kiezers die inhoudelijke vragen en commentaar hebben. Deze gesprekken kunnen zowel online, telefonisch als in persoon zijn. Daarnaast valt ook webcare onder publieksvoorlichting.

4.2 Persvoorlichting

Persvoorlichting is met name relevant rond congressen en grote besluiten vanuit het Landelijk Bestuur en de Verenigingsraad. In 2020 hebben we een relatief veel persmomenten georganiseerd. Zoals in het kader van de lijsttrekkersverkiezingen en toen Wopke Hoekstra het lijsttrekkerschap in december overnam van Hugo de Jonge. Gedurende het jaar hebben Nelleke Weltevrede, Thijn van Veghel en Bieke Oskam (vanaf half oktober) de voorzitter en andere bestuursleden ondersteund in de representatieve taken, bij interviews en in andere publieke optredens.

5. Redactie

De redactie is verantwoordelijk voor het ledenblad van het CDA, voor *Bestuursforum*, het blad van de CDA-bestuurdersvereniging (BSV), voor de nieuwsbrieven en de (eind)redactie van overige uitgaven. Daarnaast adviseert de redactie over middelen, vormgeving en content op internet.

5.1 CDA.nl – het tijdschrift

In 2020 zijn er drie nummers van CDA.nl – het tijdschrift (32 pagina's) verschenen.

nummer 1: 75 jaar vrijheid

nummer 2: Jubileumnummer: 1980-2020 - CDA viert jubileum 40 jaar

nummer 3: Kerstnummer

De oplage van het ledenblad was (ca.) 35.000 exemplaren.

5.2 Bestuursforum

In 2020 heeft het redactieteam zorg gedragen voor zes uitgaven van Bestuursforum. Dit blad richt zich op alle decentrale CDA-politici en wordt gemaakt in opdracht van de CDA-bestuurdersvereniging. De inhoud werd verzorgd door een eigen, vaste redactie onder eindredacteurschap van Ymkje van 't Riet. Heleen Keur, wethouder van Den Helder, is hoofdredacteur van Bestuursforum.

In 2020 verschenen de volgende dossiers (hoofdthema's):

nummer 1: Netwerksamenleving

nummer 2: Vrijheid

nummer 3: Erfgoed

nummer 4: Volksvertegenwoordiger in crisistijd

nummer 5: Financiën

nummer 6: Integriteit

De oplage van Bestuursforum was 2400 exemplaren.

5.3 Digitale nieuwsbrief

In samenwerking met de Tweede Kamerfractie is wekelijks een ledennieuwsbrief verzorgd, die met uitzondering van de recesperiodes elke week verschenen is. Verzendmoment: zaterdagochtend. Daarnaast zijn er relatief veel extra nieuwsbrieven verstuurd ivm belangrijk nieuws, bijv rondom de lijsttrekkersverkiezingen (zie ook 6.3).

6. Online communicatie

Door de lijsttrekkersverkiezing, de herindelingsverkiezingen en de voorbereiding op de Tweede Kamerverkiezingen is er in 2020 intensief gebruik gemaakt van online communicatie zoals de website, mailings en social media. Het doel is en blijft om de band tussen kiezer en partij te versterken. In dit jaar hebben we gebruik gemaakt van de onderstaande online middelen.

6.1 Website

Het CMS (TYPO3) heeft in 2020 een upgrade gehad naar v9. Dit is een uitvoerig traject geweest dat we samen met de ontwikkelaar hebben opgepakt. We hebben dit moment aangegrepen om de beheerders van de websites te trainen. We wilden dit aanvankelijk doen d.m.v. een tour langs de provincies maar waren door corona genoodzaakt dit online te doen.

Ook dit jaar maakten CDA-afdelingen de stap naar ons platform, waardoor nu bijna 90% van de gemeenten is aangehaakt. Deze websites worden beheerd door ongeveer 600 lokale CDA-ers. Dit resulteert in een dagelijkse stroom van vragen en incidenten die door de helpdesk op het partijbureau is behandeld. Dit waren er in 2020 o.a. over het CMS ongeveer 1750. Daarnaast is er in 2020 veel werk verricht aan het maken van integraties tussen het CMS en andere systemen.

6.2 Social Media

Het afgelopen jaar (2020) stond voornamelijk in het teken van de coronacrisis. Dit heeft er in geresulteerd dat de online kanalen nog belangrijker werden. We hebben social media veelvuldig ingezet gedurende het politieke jaar, met als hoogtepunten interactief meedenken via de Tweede Huiskamer, de lijsttrekkersverkiezing, 40 jaar CDA en de voorbereidende fase van de Tweede Kamerverkiezingen. Via social media hebben we verbinding gemaakt met onze leden door juist in de coronacrisis elkaar online op te zoeken.

Door het sollicitatieproject voor kandidaten te promoten, door het meedenken met het verkiezingsprogramma via de Tweede Huiskamer, door de mensen een inkijkje te geven bij de lijsttrekkersverkiezing en onze kandidaten, maar ook de wisseling tussen lijsttrekkers Hugo de Jonge en Wopke Hoekstra, hebben we de gehele voorbereidende fase van de Tweede Kamerverkiezingen de kiezer en leden meegenomen in het proces.

Het afgelopen jaar is het online team flink gegroeid met stagiaires en vrijwilligers. Samen met de collega's van de Tweede Kamerfractie keken we dagelijks, wekelijks en maandelijks wat voor soort content we wilden maken, hoe we die konden produceren en via welke social media platformen we dit wilden verspreiden. Te denken valt aan Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, YouTube en onze app Appèl met het allerlaatste nieuws. Het afgelopen jaar zijn we op Instagram verdubbeld met het aantal volgers.

6.3 CRM

Voor de communicatie-afdeling is een goedwerkend CRM-systeem van groot belang omdat dit ons helpt om persoonlijk met leden, kiezers en geïnteresseerden te communiceren. Hierdoor kunnen we relevanter zijn voor diegenen waarmee we direct contact hebben. Dit is belangrijk om als politieke partij goed te kunnen functioneren. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen het administratiesysteem (waar de informatie over onze leden en geïnteresseerden opgeslagen wordt) en het communicatiesysteem (waardoor we digitaal kunnen communiceren, via e-mail en via mobiele sms-berichten). In 2020 heeft het CDA het administratiesysteem onderhouden en verbeterd, om ervoor te zorgen dat alle medewerkers optimaal kunnen werken met het systeem. Zo zijn we bezig om leden die dubbel in ons systeem staan eruit te halen en hebben we een aantal automatiseringstrajecten gestart.

Voor het communicatiesysteem heeft het CDA in 2020 twee belangrijke aspecten opgepakt:

- we zijn gaan experimenteren met het versturen van dynamische e-mails: een op maat verstuurd e-mail die gevuld wordt op basis van CRM-data. Bijvoorbeeld op basis van waar iemand woont, wat de functie is, welke interessegebieden iemand heeft doorgegeven.
- we zijn veel scherper gaan analyseren wat het resultaat is van onze e-mailverzendingen. Dus wat voor berichten werken goed, wat is het optimale verzendmoment, wat voor onderwerpsregel zorgt voor een betere openingsrate. Daarvoor hebben we verschillende tests uitgevoerd.

Dit vergde een investering en een implementatietraject. Dit was een project waar iedereen vanuit huis aan werkte en binnen budget en planning is opgeleverd.

6.4 AVG

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht binnen de Europese Unie. Dit heeft gevolgen voor alle organisaties in Nederland, waaronder het CDA.

Via een notitie in maart 2018 is het bestuur geïnformeerd over de wijze waarop de AVG wordt geïmplementeerd binnen het CDA. De ICT-coördinator van het Partijbureau, Jan Zwaan, is aangewezen tot Functionaris Gegevensbescherming. Hij wordt hierbij ondersteund door de partij-jurist Frank Dunsbergen en geadviseerd door externe partner Fourtop.

Er vonden in 2020 geen algemene onderzoeken door de Autoriteit Persoonsgegevens plaats die betrekking op ons hadden. Wel hebben we bij de Autoriteit Persoonsgegevens melding moeten maken van incidenten en datalekken. Deze zijn door ons gedocumenteerd en op een voor de AP correcte wijze afgehandeld. We zijn in 2020 d.m.v. mailings en presentaties blijven werken aan bewustwording over privacy bij onze werknemers en leden.

7. Huisstijl, vormgeving, ontwerpservice en webwinkel

7.1 Huisstijl & vormgeving

Voor de herkenbaarheid en zichtbaarheid van het CDA is het van belang dat zowel het Partijbureau, de Tweede Kamerfractie, de Provincies en de Afdelingen een eenduidige uitstraling hebben. Via diverse kanalen zoals de huisstijlsite en de ontwerpservice worden verschillende vormgevingsproducten & tools aangeboden om de huisstijl optimaal te gebruiken. In 2020 zijn er door de vaste grafisch vormgever (Mirella Roor) i.s.m. de stagiaire (Britt Voskamp) tal van producten ontworpen zoals een campagnehuisstijl voor de TK21 (die uiteindelijk door de lijsttrekkerswisseling eind december niet gebruikt is), flyers, brochures, kaarten, uitnodigingen, advertenties, roll-up & online banners, ledenwerf & promotiematerialen, de aankleding en vormgeving voor de digitale partijcongressen en daarbij ook verschillende edities van het ledentijdschrift.

7.2 Ontwerpservice

Het CDA werkt al sinds 2012 met een ontwerpservice, waarin allerlei formats opgenomen zijn voor drukwerk en online banners. In 2020 is gestart met een andere ontwerpservice. De oude service stagneerde in de ontwikkeling, waardoor gekozen is om naar een andere aanbieder over te stappen.

Voorheen was de toegang tot de ontwerpservice gekoppeld aan één inlog per lokale afdeling. Daardoor ontstond een wildgroei aan gebruikers en was er geen overzicht meer. De inlog is nu gebonden aan functies en is persoonlijk als je een bepaalde functie vervult. De inlogs lopen via een Oauth-verbinding in Dirk.

In de nieuwe ontwerpservice zijn formats opgenomen voor algemeen gebruik zoals correspondentiedrukwerk, logo's, online banners en een beeldbank met themafoto's. In de loop van 2021 zullen er formats opgenomen worden ter voorbereiding voor de campagnes voor de Gemeenteraadsverkiezingen in 2021 en 2022.

7.3 Webwinkel

Via de webwinkel kunnen leden en afdelingen materialen bestellen die zij nodig hebben voor hun evenementen en (permanente) campagne. Dit varieert van pennen en winkelwagenmuntjes tot kleding.

In verband met corona kan er nauwelijks tot niet campagne gevoerd worden op straat en zijn er in 2020 ook nauwelijks materialen aangekocht en verkocht.

8. Verkiezingen

8.1 Verkiezingen voor herindelingen november 2020

In zeven gemeenten in Groningen en Brabant werden op woensdag 18 november 2020 gemeenteraadsverkiezingen gehouden in verband met een gemeentelijke herindeling. In de provincie Groningen zijn Appingedam, Loppersum en Delfzijl op 1 januari samen gegaan in de gemeente Eemsdelta.

In Noord-Brabant is de gemeente Haaren opgeheven: vier dorpen hebben zich aangesloten bij vier omliggende gemeenten. Het dorp Haaren zelf maakt per 1 januari deel uit van Oisterwijk, Helvoirt is naar Vught gegaan en Esch is bij Boxtel gevoegd. Het kleine Biezenmortel is bij Tilburg gekomen, maar daarvoor waren geen nieuwe raadsverkiezingen nodig.

In Eemsdelta bleef het CDA stabiel: 11.1% in 2018 vs 10,1% in 2020. Dit staat gelijk aan 3 zetels.

In Vught zijn 3 zetels behaald, +2 meer dan in 2018. Het CDA won er 689 stemmen. In Oisterwijk zijn 3 zetels behaald, +1 meer dan in 2018. Het CDA won +560 stemmen. Het CDA in Boxtel behaalde 2 zetels. Dat is 1 zetel minder dan in 2018. Qua stemmenaantal verliest het CDA -435.

De lokale campagne teams zijn ondersteund door het partijbureau. Zowel strategisch als operationeel heeft het landelijke team kennis en kunde beschikbaar gesteld.

8.2 Voorbereidingen verkiezingen Tweede Kamer 17 maart 2021

In 2020 is gestart met de voorbereidingen voor de Kamerverkiezingen van 2020.

Vanaf eind oktober lagen er een concept-kandidatenlijst en een concept-verkiezingsprogramma, werd een landelijk campagne team geformeerd, vonden er overleggen met de provinciale campagne teams plaats (LPC), werden er voorbereidingen getroffen voor een optimale online marketingcampagne, werden foto-shoots ingepland met de 51 kandidaten op de koplijst, vonden er online een kandidatendag en verschillende kandidatenborrels plaats en werd er een campagne-huisstijl ontwikkeld.

Op 10 december trok Hugo de Jonge zich terug als lijsttrekker, omdat deze functie niet te combineren was met zijn werkzaamheden als “corona-minister” en werd Wopke Hoekstra op 12 december gepresenteerd als de nieuwe lijsttrekker. Deze lijsttrekkerswisseling had grote impact op alle facetten van de campagnevoorbereiding.

III. Sector HRM/Steenkampinstituut

Inleiding

In dit verslag worden de activiteiten beschreven, die de sector HRM / Steenkampinstituut in 2020 op het gebied van HRM, opleiding en ontwikkeling heeft ontwikkeld, geactualiseerd en/of heeft georganiseerd. De meeste activiteiten zijn weergegeven per CDA-doelgroep.

In dit verslag staan niet het volledige opleidingsaanbod van het Steenkampinstituut omschreven, maar is er een aantal cursussen en trainingen uitgelicht. Dit betreft cursusaanbod dat in 2020 specifiek in de belangstelling stond en waarin extra tijd en aandacht in is geïnvesteerd. Het kan dan gaan om nieuwe cursussen die zijn ontwikkeld en waarvoor trainers zijn opgeleid of om trainingen die in 2020 zijn herzien of geactualiseerd.

1. Organisatie Sector HRM/ Scouting

Organisatie

De sector HRM/ Scouting werkt met 12 provinciale HRM-commissies en in totaal met circa 90 vrijwilligers in het land samen om te zorgen dat leden hun weg binnen en buiten de partij vinden. Bij het zoeken naar bestuurders en volksvertegenwoordigers ligt de nadruk bij het zijn van een brede volkspartij. Waarbij gelet moet worden op een diverse vertegenwoordiging.

Begeleiding en coördinatie van de provinciale HRM coördinatieteams

Deze vrijwilligers hebben een cruciale taak de HRM-activiteiten op lokaal- en provinciaal niveau te ontwikkelen, stimuleren en uit te voeren. Het gaat dan met name om talentscouting en talentontwikkeling, het ondersteunen van diverse (lokale) kandidaatstellingsprocedures, het bevorderen van functioneringsgesprekken in de lokale en provinciale afdeling met bijvoorbeeld raadsleden, wethouders, Statenleden en gedeputeerden. Jaarlijks organiseert de afdeling HRM plenaire bijeenkomsten met de provinciale HRM-commissieleden om hen te informeren, ervaringen en 'best practices' met elkaar uit te wisselen en hen verder te professionaliseren.

Begeleiden en coördineren van oriëntatie-gesprekken

De provinciale HRM-commissieleden bieden leden met politiek-bestuurlijke ambitie, na ontvangst en bestudering van hun CV, de mogelijkheid voor een oriëntatiegesprek. Voorwaarde voor een gesprek moet de politieke ambitie of politieke focus van een persoon zijn die op voorhand moet blijken, want dat is waar we met name naar op zoek zijn. In een gesprek adviseren zij over de opleidingsmogelijkheden en over politiek-bestuurlijke loopbaanmogelijkheden. Men krijgt advies over de diverse netwerken binnen de partij en welke mogelijkheden er zijn om te participeren binnen de partij. Belangrijke gegevens worden opgeslagen in de landelijk gecoördineerde HRM-databank. De medewerker HRM ondersteunt, begeleidt en adviseert de HRM-commissieleden bij het voeren van deze gesprekken, en coördineert de landelijke HRM-databank.

Landelijke scoutingcommissie

Zeer talentvolle leden worden direct aan het landelijke HRM-team doorgegeven, zodat een eventueel gesprek met de scoutingcommissie door het landelijke HRM-team kan worden georganiseerd. De landelijke scoutingcommissie richt zich op het detecteren en onderzoeken van talent, zowel binnen als buiten de partij. Doel is om, ook voor de langere termijn, voldoende mensen in beeld te hebben en op te leiden voor landelijke functies (volksvertegenwoordiger en bestuurder). De coördinatie van deze commissie ligt bij de sr. HRM medewerker.

Diversiteit en participatie vrouwen in de politiek

Bij alle activiteiten is er aandacht voor het meer laten deelnemen van vrouwen aan de politieke activiteiten binnen het CDA. Daarnaast wordt continu gewerkt aan het CDA als brede Volkspartij.

2. Talentenpoules

Leden met politieke ambities en/of specifieke talenten komen terecht in specifieke begeleidingstrajecten, ookwel poules genoemd.

Externe-Wethouderspoule

De afdeling HRM onderhoudt een zgn. Wethouderspoule van oud-wethouders en talentvolle leden bij. Afdelingen met de vraag naar een wethouder 'van buiten', bv. als gevolg van een tussentijds vertrek, kunnen zo gefaciliteerd worden. In deze poule staan oud-wethouders en leden met wethouderambities geregistreerd. De poule wordt gevuld door de Provinciale HRM-commissieleden die mensen kunnen aandragen en door de gesprekken die de afdeling HRM zelf voert of aangedragen krijgt door partijgeledingen zoals de BSV.

Kandidaat-Burgemeesterspoule

In nauw overleg met de burgemeestersscouts (die onderdeel zijn van de provinciale HRM-commissie) en de Bestuurdersvereniging wordt er een overzicht bijgehouden van geïnteresseerden en geschikte burgemeesterskandidaten. Het Partijbureau vormt het aanspreekpunt voor de burgemeestersscouts en heeft hierin een faciliterende en coördinerende rol. Het Partijbureau informeert de burgemeestersscouts met regelmaat over lopende en toekomstige burgemeestersvacatures. Voor geïnteresseerden worden informatiebijeenkomsten georganiseerd.

Talentenpoule

Met de provinciale afdelingen is in 2019 gestart met een talentenpool. Om zo vanuit alle regio's potentiële volksvertegenwoordigers extra te begeleiden. Bij de samenstelling van deze poule is extra gelet op het aandragen van toekomstige vrouwelijke politici. De netwerken zijn hier ook aangehaakt om gezamenlijk te werken aan de brede volkspartij van de toekomst.

3. Landelijke fracties

De sector HRM ondersteunt de partijvoorzitter in de organisatie en verslaglegging van de functionerings- / en beoordelingsgesprekken van de landelijke fractieleden. Het gaat hier om leden van de Eerste Kamer, Tweede Kamer en het Europees Parlement,

In 2020 heeft de sector HRM de gehele organisatie gecoördineerd van de kandidaatstellingsprocedure voor de Tweede Kamerlijst van het CDA.

4. Overige HRM en scoutingsactiviteiten

Mentoring & coaching

Het doel van mentoring & coaching is om nieuwkomers te enthousiasmeren en te begeleiden. Hiertoe heeft het Steenkampinstituut een poule van ervaren raadsleden/PS-leden, wethouders en fractievoorzitters geselecteerd en getraind. Deze mentoren fungeren als vertrouwenspersoon en klankbord voor de nieuwkomers.

Meer ervaren volksvertegenwoordigers, bestuurders en fractievoorzitters kunnen zo nodig een beroep doen op een coach, wanneer zij met een meer complex (persoonlijk) vraagstuk worstelen.

Netwerken

Vanuit de sector HRM/scouting worden de netwerken CDA Pride en de Dertigers ondersteund. Naast deze officiële partijnetwerken worden ook informele netwerken gestart om leden met elkaar te verbinden op werk- of interessegebied.

Activiteiten

De Sector organiseert verscheiden activiteiten om het CDA als brede volkspartij te positioneren. Dit kan variëren van bijeenkomsten waar leden met Partijbestuursleden kunnen sparren over de toekomst van de Partij, Generatie '22 met het CDJA tot aan de Carriéredag voor vrouwen (ism met Steenkampinstituut).

Door COVID zijn veel fysieke bijeenkomsten niet doorgegaan. Deze zijn grotendeels vervangen door digitale sessies.

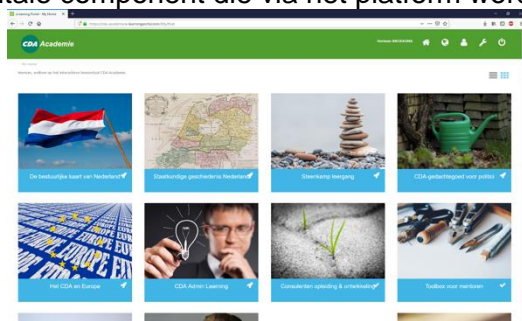
5. Het Steenkampinstituut

Het Steenkamp Instituut is het opleidingsinstituut van het CDA en vierde op 3 februari 2020 haar 30^e verjaardag. Het Steenkamp Instituut verzorgt al vanaf de oprichting van het CDA opleidingen en trainingen en vervult daarmee een essentiële expertrol binnen het CDA. Zij levert voor alle CDA'ers met de focus op verschillende doelgroepen en functies. Het Steenkamp Instituut (SI) maakt daarbij gebruik van toegewijde trainers, onderwijsconsulenten in het land, draaiboeken en moderne onderwijsmiddelen en -methodes. Zij ijvert om aan te sluiten bij moderne onderwijsontwikkelingen wereldwijd en zorg te dragen voor versterking van de (lokale) democratie door middel van opleiden en ontwikkelen.

Digitale leeromgeving

Het SI heeft medio 2018 een nieuw online leerplatform in gebruik genomen wat in 2020 verder is aangevuld met de vernieuwde opleidingen. Dit platform biedt legio mogelijkheden om nieuwe digitale media te integreren binnen een centraal toegankelijk punt. Zo kan het digitale klassen ondersteunen, beter gebruik maken van externe bronnen en worden deelnemers optimaal ondersteund in hun leerproces. Het systeem is de basis van al de opleidingen die worden verzorgd door het SI. Elke opleiding die wordt aangeboden via het SI

heeft een digitale component die via het platform wordt

aangeboden.

Promotie opleidingen

Het Steenkampinstituut brengt het opleidingsaanbod bij de CDA-leden op verschillende manieren onder de aandacht. Via de website van het opleidingsinstituut, social media, via verschillende nieuwsbrieven en CDA uitgaven. .

De website

Het Steenkampinstituut heeft een eigen website, die wordt beheerd door een van haar eigen medewerkers. Op www.cda.nl/si wordt actuele content (tekst & afbeeldingen) geplaatst met o.a. nieuwsberichten, de opleidingsagenda, cursusomschrijvingen, provinciale opleidingspagina's met de actuele planning van cursussen en trainingen in de provincies, waarvoor mensen zich online kunnen aanmelden. Daarnaast wordt o.a. informatie verstrekt over te verwachten nieuwe cursussen of komende updates van bestaande

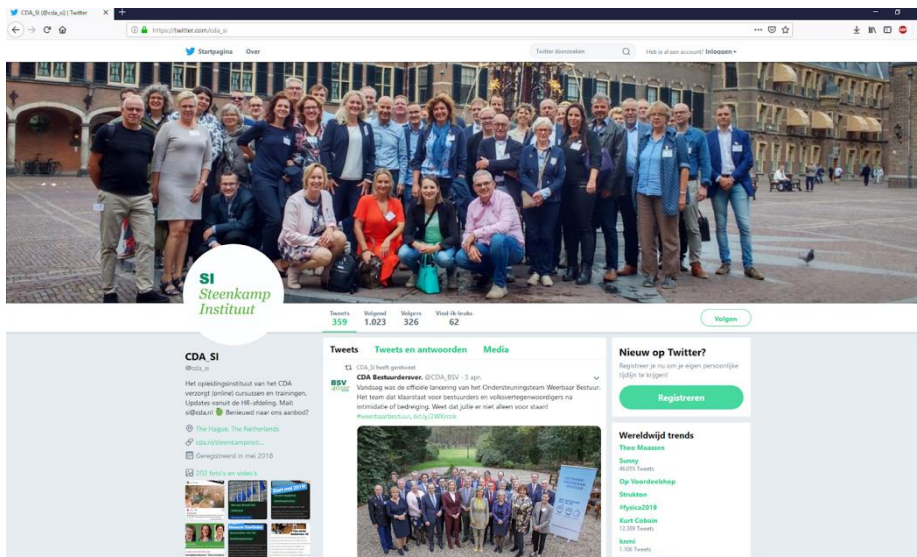
versies.

www.cda.nl/si

E-nieuwsbrieven / Social Media / CDA Uitgaven

Vanuit het SI wordt er kopij aangeleverd voor verschillende CDA nieuwsbrieven, social media en CDA-uitgaven:

- wekelijkse CDA-ledennieuwsbrief
- maandelijkse nieuwsbrief voor afdelingbestuurders
- nieuwsbrieven CDjA en BSV (CDA-Bestuurdersvereniging)
- CDA Twitter (@CDA_SI)
- CDA SI Instagram
- CDA SI Facebook
- CDA.nl, het tijdschrift voor CDA-leden (4 x per jaar)
- Bestuursforum, tijdschrift van de CDA-Bestuurdersvereniging (10 x per jaar)

@CDA_SI

Het SI en de coronatijd

Ook aan het SI is de bijzondere tijd van de pandemie in 2020 niet voorbij gegaan. Van kantoor werkten de medewerkers ineens thuis en behoorden trainingen op locatie ineens tot het verleden.

Alhoewel de weerslag van deze pandemie duidelijk merkbaar was heeft het SI zich gedurende het jaar duidelijk herpakt. De investering van de afgelopen tijden in de digitale leeromgeving en de ingezette modernisering/digitalisering van de diverse trainingen en cursussen wierp zijn vruchten af. Met de gewenning bij staf en deelnemers volgden al snel de eerste compleet digitale cursussen en werd de promotie van e-learning modules geïntensiveerd. Ook het contact met de medewerkers in het land werd op deze manier vorm gegeven.

Provinciale consulenten opleiding en ontwikkeling

Er wordt twee keer per jaar een bijeenkomst georganiseerd voor de provinciale opleidingsconsulenten, waarbij ontwikkelingen op het gebied van HRM & opleidingen inclusief de cursusplanning voor de betreffende periode besproken worden. Daarnaast worden er ervaringen uitgewisseld en wensen vanuit de provincie besproken. ICT & communicatie: Communicatie met de provinciale scholingsconsulenten verloopt hoofdzakelijk via mail en telefonisch en ter ondersteuning is er een besloten online omgeving waarop zij veel informatie over het organiseren van opleidingen kunnen vinden. Ook is er via fora ruimte om ervaringen uit te wisselen en elkaar vragen te stellen. De contacten zijn dit jaar voornamelijk via ZOOM geweest waarbij er specifieke trainingen zijn georganiseerd voor de consulenten met daarin de aandacht voor het digitaal lesgeven via ZOOM.

Advisering & begeleiding:

Naast communicatie met de provinciale scholingsconsulenten via de online leeromgeving ondersteunt een medewerker van het Steenkampinstituut de consulenten ook bij hulpvragen die per mail of telefonisch binnenkomen. Ook is er vanuit het SI advies over de planning en organisatie van cursussen en de inzet van trainers.

Financiën:

Het Steenkampinstituut stelt een jaarbudget voor organisatie van het regionale opleidingsaanbod in de provincies ter beschikking. Een medewerker beheert dit budget en

onderhoudt contact met de provinciale penningmeesters over dit budget onder provincies en financiële verantwoording van de gelden per budget jaar.

Ontwikkeling Leerlijnen:

Voor alle CDA'ers is een aantal kerncompetenties gedefinieerd en per rol (Bestuurder, Volksvertegenwoordiger, Bouwer en Bezieler) en functie een aantal rolspecifieke competenties. Aan de hand van deze competenties worden ook nieuwe volksvertegenwoordigers en bestuurders geworven en beoordeeld.

Met de ontwikkeling van leerlijnen per rol (en daarbinnen functie) willen we inzichtelijk maken welke opleidingen passen bij een bepaalde rol die mensen (willen gaan) vervullen binnen het CDA. Daarbij wordt ook rekening gehouden met in welke fase men zich bevindt: de oriënterende, voorbereidende of verdiepende fase.

Jezelf (verder) ontwikkelen bij het CDA?
Ja, dat kan! Het CDA is een partij waar je kunt groeien. Iedereen is welkom om zijn/haar talenten in te zetten en te ontwikkelen. Dat kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door te dienen te leren, via opleiding & training, e-learning en via coaching en mentoring.

- 1. CDA-rollen**
Het CDA gaat uit van vier rollen die mensen kunnen vervullen: Bestuurder, Bouwer, Bezieler of Volksvertegenwoordiger? En wat je meer welke competenties en trainingen goed aansluiten bij je rol, zodat je hierin optimaal kunt functioneren of doorgroeien? Bekijk dan de leerlijnen die we voor je in kaart hebben gebracht met opleidingen die passen bij je (toekomstige) CDA-rol en taken, en die uitgaan naar de ontwikkeling van competenties. Voorbeelden van functies en taken binnen de vier rollen vind je op www.cda.nl/si
- 2. Leerlijnen per rol**
Binnen elke rol hebben we leerlijnen in kaart gebracht waarbij je tekorts die ontwikkelingsfasen kunt doorlopen met passend opleidingsaanbod.
  1. Oriënterend opleidingsaanbod Voor iedereen die zich wil oriënteren op een rol, waarin hij/zij actief wil worden. Zo kun je alvast 'voorzitteren' op een rol die aansluit bij je motivatie, interesses en competenties.
  2. Voorbereidend opleidingsaanbod Voor CDA'ers die kandidaat zijn voor een bepaalde rol of functie. Hiermee kun je je voorbereiden op een rol waarvoor je benaderd of geselecteerd bent.
  3. Verdiepend opleidingsaanbod Gericht op CDA'ers die al actief zijn in een bepaalde functie binnen een rol. Gericht om je verder te verdiepen en ontwikkelen in een rol, of om eventueel door te groeien naar een andere rol.Op de voorzijde van deze flyer vind je een overzicht van de opleidingen die voor jou in je (toekomstige) rol relevant en interessant zijn.

- 3. Zelfselectiescan**
Overweeg je om actief te worden voor het CDA? Maar weet je nog niet precies in welke rol? Ontdek welke rol het beste bij jou past met de Zelfselectiescan! Ga naar www.cda.nl/si en doe de online scan.
- 4. Herkenbare CDA-competenties**
Bij het CDA hebben we 15 vaste competenties, te ontwikkelen in verschillende rollen. Vier basiscompetenties voor iedere CDA'er, met telkens drie aanvullende competenties per rol. Die vier basiscompetenties komen terug in het oriënterend opleidingsaanbod voor alle rollen. Tip: De www.cda.nl/si zoekt je automatisch competenties en trainingen die gericht zijn op de ontwikkeling van een specifieke competentie.
- 5. Talent Academie**
Naast leerlijnen met competenties en trainingen per rol biedt het Steenkampinstituut voor ambtelijke en gemeentelijke CDA'ers een intensieve eenjarige opleiding aan: de Talent Academie. Deze opleiding is een combinatie van verdieping in het CDA-gestaategede en vaardigheidstrainingen. Vrij voor meer informatie op www.cda.nl/si

Vragen? Stel je aan de consultant opleiding & ontwikkeling in je gemeente of via e-mail: vi@si.cda.nl

www.cda.nl/si

Doelgroep: alle leden

Planning: In 2018 zijn de leerlijnen operationeel gemaakt. De website van het Steenkampinstituut is hiervoor heringericht, zodat CDA'ers kunnen zoeken naar opleidingen die passen bij een rol en functie. Het streven is om daarbij tevens inzichtelijk te maken welke competenties versterkt worden als men een bepaalde opleiding volgt.

Uitvoering/resultaat: In 2020 conform planning uitgevoerd.

Trainers

De werving en selectie van trainers is een voortdurend proces. De kwaliteit van trainers en de door hen verzorgde trainingen staat daarbij voorop. Het CDA heeft een brede groep betrokken en kwalitatief hoogstaande trainers. Professionalisering wordt verzorgd op een (digitale) trainersdag. Deze bestaat naast de standaard train-de-trainersbijeenkomsten per training ook uit algemene pedagogische elementen. Ook worden trainers ingezet bij de vernieuwing van de opleidingen. Naast vrijwillige trainers worden er professionele trainers gecontracteerd voor specifieke trainingen.

Medio 2020 heeft het SI voor een aantal van haar trainers een 'train-de-trainer sessie' georganiseerd op het gebied van het toepassen van online werkvormen in een training. Op deze manier kunnen vrijwillige trainers van het SI hun trainingen ook online verzorgen. Eind 2020 heeft het SI ook voor een bredere groep vaardigheidstrainingen voor online trainingen georganiseerd.

Maatwerk

Het Steenkampinstituut is er ook voor de provinciale consulenten opleiding & ontwikkeling en/of rechtstreeks voor fracties of lokale afdelingen. Zij wordt dan benaderd met specifieke opleidingsvragen. Als dat gebeurt inventariseren stafmedewerkers de leervraag of -behoefte en geven vervolgens advies. Ze gaan op zoek naar een geschikte oplossing en stemmen

daarmee de inhoud van de te geven maatwerktraining af.

Maatwerkvragen komen het gehele jaar binnen en de stafmedewerkers zijn er gemiddeld enkele uren per week mee bezig zijn.

Planning: Op aanvraag.

Uitvoering/resultaat: In 2020 heeft het SI 22 maatwerkvragen in behandeling genomen die tot verschillende opleidingsactiviteiten en interventies hebben geleid.

Steenkamp Instituut Opleidingen 2020 per doelgroep

1. CDA-leden/vrijwilligers

Cursus CDA-gedachtegoed voor Politici

Om CDA-politici meer kennis en inzicht te geven in het CDA-gedachtegoed én in de praktische invulling ervan in hun politieke werk, kunnen zij sinds 2018 een e-learning volgen. Het doel hiervan is om CDA-politici het CDA-gedachtegoed in staat te stellen het CDA-gedachtegoed beter te laten uitdragen. Daarnaast wordt in deze cursus ook aandacht besteed aan integriteit.

In 2020 is deze e-learning herzien en geactualiseerd, i.s.m. medewerkers van het WI.

Doelgroep: alle CDA-leden die actief zijn in een politieke functie (raadslid, wethouder, Statenlid, etc.), maar ook geïnteresseerden;

Planning: deze online cursus is als e-learning op elk moment te volgen.

Uitvoering/resultaat: In 2020 hebben 55 mensen deze cursus gevolgd.

De Zelfselectiescan

De zelfselectiescan is een digitaal instrument dat door leden (en niet-leden) die actief willen worden binnen het CDA ingevuld kan worden.

Doelgroep: mensen die geïnteresseerd zijn om zich in te zetten voor het CDA, zowel in de rol van politicus als in de rol van vrijwilliger;

Planning: doorlopend;

Uitvoering/resultaat: Na het invullen van de zelfselectiescan krijgt de deelnemer een uitdraai (digitaal) en daarmee een beeld op welke vlakken hij of zij zich kan inzetten voor het CDA. Indien gewenst kan er contact zijn vanuit het CDA/HRM (regionaal of landelijk) om te bespreken welke mogelijkheden er voor een persoon zijn om actief te worden binnen de CDA-vereniging.

De 'Hoe word ik ...' - serie

De 'Hoe word ik..' -serie is een informatief instrument voor geïnteresseerde leden die een

politieke carrière ambiëren, maar nog niet precies weten welke weg te bewandelen. Want hoe word je nu bijvoorbeeld wethouder of gedeputeerde?

Omschrijving: Een serie e-learning modules voor leden van het CDA die zich willen verdiepen in een bepaalde functie en willen weten hoe zij die functie kunnen bereiken. Er werd in de periode 2019-2020 gewerkt aan modules voor de volgende functies: Eerste Kamerlid, Europarlementariër, Tweede Kamerlid, Raadslid gemeente, Waterschapsbestuurder, Provinciale Statenlid en Burgemeester.

Doelgroep: mensen die geïnteresseerd zijn in een bepaalde politieke functie.

Uitvoering/resultaat: In 2019 zijn de modules 'Burgemeester', 'Eerste Kamerlid' en 'Europarlementariër' ontwikkeld en beschikbaar gesteld aan de CDA leden. Ontwikkeling van

De Eerste Kamer wordt ook wel 'chambre de réflexion' genoemd, maar weet je ook waarom? Het hebben van een meerderheid wordt steeds vaker genoemd en gebruikt als onderhandelingsmiddel. En waarom stemt de Eerste Kamerfractie niet altijd mee met de CDA Tweede Kamer fractie?

Krijg inzicht en leer meer over de werkzaamheden van het Eerste Kamerlid. Voor diegenen met ambitie hiervoor zijn er aanbevelingen en suggesties zodat je goed voorbereid het sollicitatieproces in kan gaan in 2022. De eerstvolgende verkiezingen voor de Eerste Kamer zullen plaatsvinden in 2023.

de andere modules zijn gepland voor 2021.

2. Lokale en provinciale bestuurders

Dag van de Afdeling: workshops voor afdelingsbestuurders

Tijdens de Dag van de Afdeling is een palet aan workshops georganiseerd voor afdelingsbestuurders. Het Steenkampinstituut is verantwoordelijk voor de invulling van een aantal workshops en coördinatie van de workshopleiders. Het ging om workshops op basis van bestaande trainingen, zoals 'Functioneringsgesprekken voeren', 'Ledenwerving', 'Nieuws maken/persberichten schrijven', 'Optreden in het openbaar'. In andere workshops hebben medewerkers/stagiairs van de sector HRM/Steenkampinstituut afdelingsbestuurders geïnformeerd over een aantal projecten die door de sector zijn ontwikkeld zoals het programma 'Coaching & Mentoring' en de nieuwe onlinecursus 'CDA-gedachtegoed voor politici'. Planning: jaarlijks op basis van behoefte

Doelgroep: de afdelingsbestuurders en vrijwilligers in lokale en provinciale afdelingen, maar ook politici en andere actieve CDA-leden zijn uitgenodigd.

Uitvoering/resultaat: In 2021 wordt deze in voorbereiding op de GR22 weer georganiseerd.

Quickscan voor de afdeling

De quickscan is een digitaal instrument voor lokale afdelingen om meer zelfinzicht te krijgen en op basis hiervan acties te nemen om de lokale afdeling te versterken zodat er meer aandacht kan zijn voor scouting, ontwikkeling en selectie van talent.

Doelgroep: besturen van lokale afdelingen

Planning: conform aanvraag

Uitvoering/resultaat: dit instrument is gereed en is ook in 2020 ingezet door lokale afdelingen om de eigen verbeterpunten in beeld te krijgen.

Functioneringsgesprekken

"April, Maand van het Functioneringsgesprek" is in het leven geroepen om te stimuleren dat er in lokale afdelingen jaarlijks functioneringsgesprekken worden gehouden met raadsleden en wethouders. De sector HRM/Steenkampinstituut biedt een aantal instrumenten aan, die afdelings- en fractievoorzitters helpen bij het voorbereiden en houden van deze gesprekken. Het gaat om een Handreiking (vernieuwd) en een training Functioneringsgesprekken. De

handreiking beschrijft het belang, het doel, de opbouw en voorbereiding van een functioneringsgesprek. Ook is er informatie te vinden over gesprekstechnieken. Daarnaast omvat de handreiking een aantal bijlagen met praktische overzichten, zoals een stappenplan, modelprotocol- en verslagformulier aan de hand waarvan de voorzitters het gesprek goed kunnen voorbereiden en voeren.

In de training Functioneringsgesprekken wordt aandacht besteed aan het stellen van goede vragen en er komen verschillende gesprekstechnieken aan bod. In rollenspellen wordt hiermee geoefend.

Doelgroep: Voorzitters van de lokale CDA-afdelingen en voorzitters van CDA-fracties in de gemeenteraad.

Planning: In het kader van “April, maand van het functioneringsgesprek”, adviseert het Steenkampinstituut de provinciale consulenten opleiding & ontwikkeling om deze training in het vroege voorjaar (februari/maart) te organiseren

Uitvoering/resultaat: Deze training is in 2020 niet georganiseerd maar wordt conform planning in 2021 weer georganiseerd.

3. (Nieuwe) Talenten – Ambitieuze Leden/politici

CDA Steenkamp Leergang

De Steenkamp Leergang is de meest uitgebreide opleiding van het Steenkampinstituut en is in het najaar van 2018 gelanceerd. Deze leergang is bedoeld voor ambitieuze CDA'ers die hun politieke competenties verder willen ontwikkelen en die het CDA een kwalitatief goed en authentiek profiel willen geven. In de leergang wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van politieke vaardigheden (speechen, debatteren), algemene kennis van het openbaar bestuur en de staatkundige geschiedenis van Nederland, de politieke filosofie van de christendemocratie, het CDA-gedachtegoed en de EU en het CDA. De leergang bestaat uit

De Steenkamp Leergang is bedoeld voor ambitieuze CDA'ers die hun politieke competenties verder willen ontwikkelen en die het CDA een kwalitatief goed en authentiek profiel willen geven. In de leergang wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van politieke vaardigheden, algemene kennis van het openbaar bestuur en de staatkundige geschiedenis van Nederland, de politieke filosofie van de christendemocratie, het CDA-gedachtegoed en de EU en het CDA.

Op deze pagina vindt u alle modules van de Steenkamp Leergang. Wilt u de volledige Steenkamp Leergang volgen? Klik dan op de aanmeldbutton aan de rechterzijde van de pagina! U kunt de modules ook los volgen. Wanneer u op één van de modules klikt, komt u op de pagina van de desbetreffende module. Hier vindt u meer informatie over de module en kunt u zich ook gelijk aanmelden.

11 modules:

1. CDA-gedachtegoed voor politici (online cursus);
2. Social media (online cursus);
3. Bestuurlijke kaart van Nederland (online cursus);
4. Staatkundige geschiedenis van Nederland (online cursus);
5. Politiek begint met een mensbeeld (cursus met groepsbijeenkomsten);
6. Het CDA en Europa (cursus met groepsbijeenkomsten en excursie naar EP Brussel);
7. Speechtraining;
8. Debattraining-vervolg;
9. Toernooitraining;
10. Debattoernooi;
11. Persoonlijk politiek profiel (online module).

Planning: De inschrijving voor de verschillende modules van de leergang vindt doorlopend plaats. De leergang is modulair opgebouwd om leden in staat te stellen deze in hun eigen

tempo en (op onderdelen) in hun eigen provincie te kunnen volgen, zoals een speechtraining of debattraining. Per afgeronde module ontvangt een deelnemer een certificaat. Zodra een deelnemer alle modules heeft afgerond, ontvangt hij het certificaat van de Steenkamp Leergang. De leergang is in twee jaar tijd te voltooien; de deelcertificaten zijn 4 jaar geldig. Uitvoering/resultaat: In 2020 hebben 56 CDA-ers zich aangemeld voor het Steenkamp-portaal (het online platform waar alle modules worden aangeboden). Vrijwel alle aanmelders hebben in 2020 één of meer modules van de leergang gevolgd en

afgerond.

CDA-Zomerschool 2020

Normaliter organiseert het SI jaarlijks voor nieuwe leden de Zomerschool. Dit is een tweedaags evenement in Den Haag, waarin nieuwe leden in hoog tempo het CDA, het christendemocratisch gedachtegoed en andere nieuwe leden leren kennen. Daarnaast maken zij kennis met CDA-kamerleden en kunnen zij ontdekken in welke rol zij zelf actief aan de slag kunnen gaan voor het CDA. Ook maken zij kennis met enkele prominente CDA'ers (b.v.(oud)-ministers, oud-premier, (oud)-staatssecretarissen) en volgen zij workshops en een debattraining.

Doelgroep: CDA-leden die tot 2 jaar geleden lid zijn geworden.

Planning: De zomerschool kon helaas niet georganiseerd worden als gevolg van de corona maatregelen.

Online Classroom Training Persberichten schrijven

De training 'Nieuws maken' is in 2018 compleet vernieuwd. Zowel de inhoud als de vorm zijn grondig aangepakt. In plaats van een pakket van twee dagdelen live onderwijs is er gekozen voor een online vorm: de online classroom. In twee sessies worden de deelnemers bekend gemaakt met het fenomeen nieuwsmaken en het schrijven van een goed persbericht. Met twee opdrachten, inclusief feedback van de docenten, is de training compleet. Doelgroep: raadsleden, fractieondersteuners, wethouders.

In 2020 is deze online classroom 4 keer verzorgd.

Online Classroom Training Bloggen voor politici

De training 'Bloggen voor Politici' is in 2018 compleet vernieuwd. Zowel de inhoud als de vorm zijn grondig aangepakt. In plaats van een pakket van twee dagdelen live onderwijs is er gekozen voor een online vorm: de online classroom. In twee sessies worden de deelnemers bekend gemaakt met het fenomeen bloggen en het schrijven van een goede blog. Met een eindopdracht, inclusief feedback van de docenten, is de training compleet. Doelgroep: raadsleden, fractieondersteuners, wethouders.

In 2020 is deze online classroom 1 x verzorgd.

Training Persoonlijk Leiderschap

In 2019 is gestart met de ontwikkeling van de training 'Persoonlijk Leiderschap'. Juist voor ambitieuze leden die in de komende jaren zich willen ontwikkelen is het persoonlijk leiderschap van groot belang om zich goed staande te kunnen houden in het politieke landschap. In 2020 is deze verder doorontwikkeld en de lancering van deze cursus staat gepland in de lente van 2021.

Professor Steenkamp Debattoernooi

Dit debattoernooi vindt in principe jaarlijks plaats en maakt tevens ook onderdeel uit van de Steenkamp leergang. In dit toernooi worden deelnemers beoordeeld op hun technische debatvaardigheden maar ook op het verwoorden van het CDA-gedachtegoed in het debat. Als gevolg van de corona maatregelen is dit toernooi in 2020 helaas niet georganiseerd. In 2021 zal dit toernooi online georganiseerd gaan worden.

4. (Kandidaat-)raadsleden

Cursus Oriëntatie Raadslidmaatschap

De cursus Oriëntatie Raadslidmaatschap is een (eerste) kennismaking met de gemeentelijke organisatie, en de rollen en taken van het raadslid. Bedoeld om te ontdekken of het raadslidmaatschap bij iemand past.

Doelgroep: De cursus is bedoeld voor iedereen die geïnteresseerd is in de lokale politiek en die meer wil weten over de taken en rollen van een gemeenteraadslid. De cursus is gericht op alle mensen die willen ontdekken of het raadslidmaatschap bij hen past. Belangstellenden hoeven niet per se lid van het CDA te zijn.

Uitvoering/resultaat: Deze cursus wordt doorlopend maar ook vooruitkijkend op gemeenteraadsverkiezingen (in 2022) georganiseerd.

De cursus is in 2020 ontwikkeld en digitaal gemaakt en is klaar voor lancering in 2021.

Kandidaat-Raadsleden Cursus

In 2019 is deze niet georganiseerd maar werd aan het einde van het jaar en verder in 2021 geactualiseerd om in 2021 gereed te zijn voor uitgave via de regionale kanalen.

Raadsleden Tour

In 2020 is de z.g. 'Raadsleden Tour' ontwikkeld. De nieuwe raadsleden kunnen vanaf de oriëntatie via de kandidaat-raadsleden cursus t/m hun vierde jaar terecht bij het SI voor opleidingen, inspiratie, netwerken en kennisverbreding. Op vaste tijden in het jaar kunnen de zittende raadsleden bij het SI ondersteuning vinden bij de uitdagingen van het raadswerk.

5. Fracties en fractievoorzitters

Fractiereflectie

Als voorbereiding op de training 'Fractie in Topvorm' (FiT) heeft het Steenkamp in 2019 de module 'Fractie reflectie' ontwikkeld.

Deze module is een programma voor fracties om gezamenlijk visie en doelen te formuleren. Welke onderwerpen willen we dat op de agenda komen te staan van de lokale CDA-fractie en welke hindernissen ervaren we om dat te bereiken. De uitkomsten van deze training vormen de input van de training 'Fractie in Topvorm'. De module werd in het voorjaar van 2020 officieel gelanceerd en staat klaar voor de GR'22

Training Fractie in Topvorm

In deze training voor CDA-fracties, waarbij wordt samengewerkt met trainers van Debat.NL, besteden we o.a. aandacht aan het functioneren van de fractie als geheel en het formuleren en/of overbrengen van een heldere (CDA-)boodschap.

Doelgroep: Voor deze training kunnen CDA-fracties zich aanmelden.

Planning: Deze training is doorlopend voor fracties beschikbaar.

Uitvoering/resultaat:

De reguliere variant van de training (voor 1 voltallige fractie) heeft in 2020 4 keer (digitaal) plaatsgevonden.

Fractievoorzitterscursus

In 2018 is de fractievoorzitterscursus geheel vernieuwd en is een professionele trainer ingehuurd om de trainingen te verzorgen. De nieuwe opzet en inhoud zijn een boegbeeld voor de kwaliteitsslag die het SI voorstaat.

Doelgroep: fractievoorzitters

Planning: Deze training is doorlopend voor fractievoorzitters beschikbaar.

Uitvoering/resultaat: in 2020 niet uitgevoerd, ook vanwege de coronamaatregelen, maar klaar voor programmering in 2021.

6. Wethouders

Oriëntatie Wethouders

Het SI heeft in 2020 tweemaal een oriëntatie voor wethouders georganiseerd. In een compleet digitale sessie werd in een dag een beeld geschetst van het wethouderschap. Voor deze oriëntatie is ook contact gezocht met de Wethoudersvereniging.

Er komen diverse aspecten aan bod van het wethouder zijn en de insteek van deze dag was om antwoord te krijgen: "is het iets voor mij?".

Wethoudersprogramma

Het programma bestaat uit een aantal jaarlijkse modules van elk twee cursusdagen. In module 3 (2019) was het Thema "Leiderschap en Persoonlijk Leiderschap". In 2020 betrof het meer de actualiteit, bijvoorbeeld 'Armoede en Schulden'.

Het ging daarbij om vragen als: Wat is de rol van de wethouder? Ben je de visionair, de strateeg, de leider, de manager, de ... ? Waar komt jouw inspiratie vandaan? Waar zit je kracht en wat heb je nodig om deze kracht in de zeer verschillende situaties die je als wethouder voortdurend tegenkomt te gebruiken

Planning: Module 4 in het najaar van 2020 is in samenwerking met de BSV georganiseerd.

7. Algemeen beschikbaar

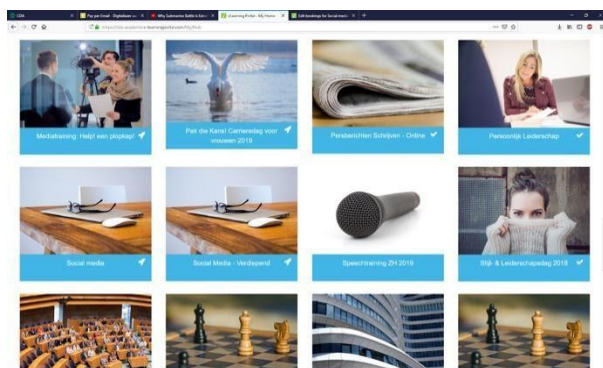
Online training Strategisch campagnevoeren: hoe schrijf ik een campagneplan?

Deze training gaat om het bepalen van een campagnestrategie en heeft diverse opdrachten om tot een goed campagneplan te komen.

Doelgroep: Campagneleiders van de lokale afdeling.

Planning: In 2021 weer

Uitvoering/resultaat: Training is vernieuwd en in online vorm

E-learning Social Media

Deze cursus is reeds vanaf 2018 als e-learning beschikbaar voor CDA-leden. In het voorjaar van 2020 is deze e-learning geactualiseerd. De cursus heet nu 'Succesvol op social media'. In 2020 waren er ruim 70 (digitale) deelnemers.

Debattraining Basis

Wat is er nu leuker dan debatteren. En zeker beter je punt maken dan je gesprekspartner of je opponent in de raad. In de cursus basis debatteren leert men de basisbegrippen van het debatteren en zet men de eerste stappen op de weg naar een ervaren debater. In 2020 hebben we deze cursus ook in een digitale live vorm aangeboden.

Vrouwen Empowerment Programma

Het SI heeft in 2019 het Vrouwen Empowerment Programma (online) ontwikkeld. Voor vrouwen over vrouwen in de politiek. De inhoud bestaat uit informatie over vrouwen in de politiek en reikt mogelijkheden aan voor vrouwen om zich te ontwikkelen. Vooropgesteld is het programma gemaakt om vrouwen over de streep te trekken, ze te motiveren en te enthousiasmeren om wel in de politiek te stappen, om wel de kans te pakken.

Uit dit programma is de Carrieredag voor vrouwen 2019 ontstaan.

Op dit programma hebben zich in 2020 15 deelnemers ingeschreven.

Carrieredag voor vrouwen 2020

In mei 2020 is de Carrieredag voor Vrouwen opnieuw georganiseerd. Maar dan digitaal verdeeld over twee dagen.

Het werd op de volgende manier gepromoot: "Ontdek op deze dag welke (ontwikkel) mogelijkheden er voor jou zijn binnen onze partij. Welke stappen kan je zetten en welke doelen zijn er haalbaar? Voor jou. Als vrouw."

Met een vrouwelijke Staatssecretaris, Eerste Kamerlid, Tweede Kamerlid, Statenlid, Wethouder, Gedeputeerde, Raadslid, Burgemeester zijn interactiemoment geweest maar ook waren er workshops o.a. "Spreken in het openbaar", "Succesvol Solliciteren", "Vrouwelijk Leiderschap" en "Persoonlijk leiderschap". Er waren ruim 60 vrouwen te gast.

Afstudeeronderzoeken

Het SI wil ruimte bieden aan studenten die stage kunnen lopen en/of afstudeeronderzoek kunnen doen. In 2021 is er weer ruimte voor een stagiair.

Netwerk politiek opleiders

Vanuit het CDA heeft het SI ook in 2020 actief deelgenomen aan het Netwerk Politiek Opleiders en zat daar in het Dagelijks Bestuur. Samen met opleiders van (alle) andere politieke partijen zijn diverse onderwerpen verkend en is er wederzijds van elkaar geleerd en heeft men kennis uitgewisseld over opleiden in de politiek.

Vanuit het Netwerk is er in 2019 een bijdrage geleverd aan het Democratiefestival te Nijmegen en is het betrokken bij diverse overleggen van de VNG, Ministerie BZK-programma's en is zij betrokken bij de beoordeling van de digitale leeromgeving voor Raadsleden die vanuit BZK is gelanceerd.

IV. Sector Financiën en Interne Organisatie

1. Facilitair

De medewerkers hebben als hoofdtaak het bevorderen van de arbeidsomstandigheden in de brede zin van het woord, zowel voor de werknemers als voor degenen die het CDA Partijbureau gebruiken als vergaderlocatie. Dat heeft betrekking op het schoonhouden van het pand, het

voorzien in de catering en ook de werkomstandigheden handhaven volgens de 'arbeidsomstandigheden wetgeving'.

Concrete producten en diensten die werden opgeleverd zijn de volgende:

- Goed ingerichte werkplekken
- Schone werkkamers, vergaderruimtes, toiletten
- Een goed onderhouden gebouw.
- Een toegankelijk en opgeruimd archief
- Een lunchgelegenheid voor de medewerkers
- Een goede ontvangst van bijzondere gasten inclusief warme maaltijd

Er zijn externe huurders van de kantoor- en opslagruimtes die niet door het CDA gebruikt worden, grotendeels via een gezamenlijke exploitatie in samenwerking met Conceptors B.V. De medewerkers van Facilitair zijn aanspreekpunt voor alle verhuur gerelateerde zaken en verzoeken.

De vergaderfrequentie is afgenomen in ons pand het afgelopen jaar door Covid-19 maar wordt in de komende jaren weer gestimuleerd, met het oog op de kosten van externe zaalhuur en het optimaal benutten van de huidige interne capaciteit.

2. Systeembeheer

Het onderdeel systeembeheer biedt aan de medewerkers van het CDA Partijbureau en gelieerde organisaties volledig ingerichte werkplekken aan. Dit behelst een werkplek ingericht met pc/chromebox, een telefoon en print faciliteiten. Systeembeheer draagt zorg voor het up-to-date houden van de faciliteiten. Tevens biedt systeembeheer ondersteuning bij functionele en technische vragen van gebruikers, daarbij ondersteund door FourTop.

De ledenadministratie wordt gevoerd via Salesforce. In de afgelopen jaren is de inrichting steeds meer geoptimaliseerd en dat blijft een doorlopende taak. Naar afdelingen worden de gegevens ontsloten via de Dirk applicatie.

3. Ledendesk

De Ledendesk vervult 3 taken:

- Verzorgen van de ledenadministratie
- Uitvoeren van ledenzorg
- Bemensing van de receptie en aannemen van de telefoon

Ledenadministratie en ledenzorg

De bijdragen van de leden vormen een belangrijke bron van inkomsten voor de partij. Tevens vormen zij de basis van de partij in het algemeen en wordt er volop gecommuniceerd met deze leden. Dat kunnen individuele leden zijn maar ook groepen van leden zoals afdelingsbesturen, gemeentelijke afdelingen en provinciale afdelingen.

Gegevens van leden worden vastgelegd in de ledenadministratie. Dat vraagt een goede communicatie met andere (lokale) afdelingen en gelieerde organisaties.

De ledenadministratie is ook een essentiële bron van informatie voor ledenzorg en ledenbehoud.

Een belangrijke rol is weggelegd voor de ledenadministratie bij evenementen. Naast het feit dat alle aanmelders via de ledendesk worden vastgelegd vervult de ledendesk een belangrijke taak bij de aanlevering van de bestanden en bij de complete organisatie van het evenement, in samenwerking met de afdeling systeembeheer.

Concrete producten en diensten die werden opgeleverd zijn de volgende:

- Ledenlijsten voor afdelingen en provincies (digitaal en papier)
- Acceptgiro's versturen aan afdelingen t.b.v. herinneringen
- Muteren van diverse gegevens op lidniveau
- Bestandsselecties voor het secretariaat, afdelingen en provincies
- Contributieverzoeken, herinneringen en overige mailings
- Welkomspakketten
- Ledenservice
- Rapportages aan het management met strategische informatie

De ledenzorg betreft het beheren van de relatie met de leden. Feitelijk heeft dit veel raakvlakken met het administreren van de gegevens van de leden in de ledenadministratie.

De ledenadministratie wordt gevoerd via Salesforce. In de afgelopen jaren is de inrichting steeds meer geoptimaliseerd en dat blijft een doorlopende taak. Naar afdelingen worden de gegevens ontsloten via de Dirk applicatie.

Receptie en telefonie

Gasten worden aan de balie ontvangen en mensen die contact zoeken met het CDA worden naar de juiste contactpersoon doorgeleid. Daarbij fungeert de ledendesk als overloop van andere afdelingen bijvoorbeeld voor de verzending van mailings.

De gehele postverwerking vindt ook plaats bij de ledendesk. De inkomende post wordt gesorteerd. De uitgaande post gefrankeerd op de juiste kostenplaats.

Concrete producten en diensten die werden opgeleverd zijn de volgende:

- Professionele ontvangst van bezoekers, overdag en 's avonds (m.b.v. oproepkrachten)
- Professionele afhandeling van telefoongesprekken
- Verzorgen inkomende en uitgaande post
- Uitleen fietsen, apparatuur e.d.

Voor de avondvergaderingen zijn er oproepkrachten beschikbaar die de functie van avondreceptioniste/gastvrouw konden vervullen.

4. Financiële administratie

De meeste lokale CDA afdelingen hebben een bankrekening bij de Rabobank via het landelijk bureau. De financiële administratie verwerkt de wijzigingen van penningmeester, en regelt dat dit bij de Rabobank verwerkt wordt.

Een terugkerende klacht van lokale CDA afdelingen is dat de bankkosten zo hoog zijn. Na onderhandelingen met de Rabobank is er eenmalig toegezegd om in 2020 € 1,99 per maand korting te geven. Dit was in de verdeelstaat van december 2020 zichtbaar. Voor 2021 is reeds afgesproken dat de Rabobank ook korting zal verlenen onder dezelfde voorwaarden.

Met de komst van de assistent controller kon vanaf 2019 de informatievoorziening verbeterd worden richting management/bestuur.

De financiële administratie wordt gevoerd met behulp van Basecone en Twinfield. In Basecone worden digitaal de binnengekomen facturen ingelezen, en deze worden vervolgens digitaal geautoriseerd door de desbetreffende functionaris en/of budgethouder.

In Twinfield wordt de feitelijke financiële administratie verwerkt, en worden er betaalbestanden aangemaakt die bij de bank ingelezen worden, zodat ze betaald kunnen worden. Ook worden vanuit dit pakket de verkoopfacturen verstuurd, veelal per e-mail.

V. Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

Inleiding

Het jaar 2020 begon hoopvol en inspirerend voor het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. Zo waren er in de eerste maanden diverse 'Zij aan zij'-bijeenkomsten, waaronder twee grote 2030Talks in Eindhoven en Zwolle met ruim 600 deelnemers in totaal. Centraal stond het toekomstverhaal *Zij aan zij*. Toekomstperspectief voor Nederland in 2030. De ruim tachtig bijeenkomsten eind 2019 en begin 2020 konden op veel enthousiasme rekenen.

Door de eerste lockdown in maart vanwege de Coronapandemie is een aantal bijeenkomsten afgezegd en ook het reguliere WI-programma heeft een aantal maanden stilgelegen. Tijdens deze thuiswerkperiode is wekelijks een zogeheten *Zij aan zij-verdiepingspakket* uitgebracht: een pakket met inspirerende verhalen, artikelen en interviews over een thema uit *Zij aan zij* (in totaal dertien pakketten).

Vanaf juni is de uitvoering van het werkprogramma hervat. Zo is in 2020 een drietal publicaties gepresenteerd: de definitieve versie van *Zij aan zij* (juli), *Betrouwbaar belasten. Herstel van vertrouwen in het belasting- en toeslagenbeleid* en *Breed kijken. Vluchten, migratie en sociale samenhang in mondiaal perspectief* (beide in december). Ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van het CDA heeft het WI een handboek over de christendemocratie samengesteld met als titel *Om een gemeenschappelijk huis. Handboek christendemocratie in de praktijk*, en in samenwerking met het Documentatie-centrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit Groningen een website gelanceerd over de geschiedenis van het CDA.

Verder is er in 2020 gestart met een nieuw WI-jongerennetwerk, waar zo'n vijftig *Young Professionals* aan deelnemen. Ook hebben we, samen met het CDJA, de podcast 'Bram' gelanceerd. Met de podcast doen we een stapje terug van de politieke waan van de dag en richten we ons op de grootste maatschappelijke vraagstukken van dit moment.

Het WI heeft ondersteuning geboden bij het schrijven van het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021. Daarnaast zijn er weer vier mooie en politiek-eigentijdse nummers van ons tijdschrift *Christen Democratische Verkenningen* uitgebracht, waaronder een speciaal jubileumnummer ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan CDA.

Ook in 2021 blijven we onverminderd doorgaan met het doordenken van het christendemocratische gedachtegoed en het ondersteunen van CDA-politici, van lokaal tot Europa. Ons werk kan alleen op vruchtbare bodem landen als we ons tegelijk realiseren voor wie we ons werk doen. Dat mooie spanningsveld tussen onze onafhankelijkheid en onze verbondenheid met vele christendemocraten koesteren we. Ook in 2021 willen we op dit snijvlak staan en met vereende krachten dienstbaar zijn aan de christendemocratie, aan de politiek en aan de samenleving.

Drs. Richard van Zwol
voorzitter WI

Drs. Pieter Jan Dijkman
directeur WI

1. Publicaties

In 2018 zijn wij gestart met ons meerjarenplan voor 2018-2022, getiteld 'Om een gemeenschappelijk huis'. Voor het WI is het van belang om zijn publicaties op te zetten vanuit een duidelijk politiek concept, met heldere beleidsvoorzetten, langs een aantal bestendige, herkenbare, christendemocratische lijnen.

***Zij aan zij. Toekomstperspectief voor Nederland in 2030**

Publicatie: juli 2020

Het WI heeft de aanzet gegeven voor een nieuw toekomstperspectief voor Nederland in 2030. Op 9 november 2019 is, op verzoek van het Dagelijks Bestuur van het CDA, het startdocument gepresenteerd. Er was veel enthousiasme en inspiratie om met elkaar in gesprek te gaan. Er zijn zo'n tachtig *Zij aan zij-bijeenkomsten* geweest. De CDA-jongerenbeweging (CDJA) organiseerde zogeheten 2030-Talks in een aantal grote steden. En ook maatschappelijke organisaties wilden graag het gesprek voeren over de toekomst van Nederland. In juli 2020 is de definitieve publicatie verschenen, aangevuld en verdiept met een impressie van die vele gesprekken en bijeenkomsten. De komende jaren zal het WI de beleidsrichtingen zoals geformuleerd in *Zij aan zij* nader uitwerken.

Zij aan zij-verdiepingspakketten

Van april tot juli 2020 heeft het WI wekelijks een 'Zij aan zij-verdiepingspakket' uitgebracht. Dertien weken lang een cadeautje voor wie naar verdieping en inspiratie zocht. De verdiepingspakketten bestaan uit mooie verhalen, interviews en artikelen rondom een thema uit *Zij aan zij*. *Zij aan zij* blijkt in tijden van corona een verrassende actualiteit te hebben. De verdiepingspakketten bieden houvast, herkenning en perspectief.

***Betrouwbaar belasten. Herstel van vertrouwen in het belasting- en toeslagenbeleid**

Auteur: Arjen Siegmann

Publicatie: november 2020

We betalen belastingen om de publieke voorzieningen te kunnen financieren. Zo gezien staat het belastingstelsel in dienst van het goede en vreedzame samenleven. Maar de manier waarop de belastingen in Nederland werken, wordt steeds meer een probleem. De oorspronkelijke bedoelingen ervan zijn buiten beeld geraakt. Dit rapport probeert een bijdrage te leveren aan vernieuwing en het herstel van vertrouwen in het Nederlands belasting- en toeslagenbeleid. Het analyseert, beschouwt en daagt uit om met een andere bril naar belastingen te kijken. Vanuit christendemocratisch perspectief worden tien concrete voorstellen gedaan.

YouTube-interviews

Naar aanleiding van het rapport is auteur Arjen Siegmann digitaal in gesprek gegaan met diverse belastingexperts over het herstel van vertrouwen in het belasting- en toeslagenbeleid. De interviews zijn te vinden op ons YouTubekanaal.

***Breed kijken. Vluchten, migratie en sociale samenhang in mondiaal perspectief**

Auteur: René Grotenhuis

Publicatie: december 2020

Het vluchtelingenvraagstuk blijft een onderwerp met geharnaste posities van voorstanders (welkomscultuur) en tegenstanders (grenzen dicht). De stem van het morele en maatschappelijke midden lijkt in dit debat te worden overstemd. Wat zijn duurzame bestanddelen voor het mondiale vluchtelingenbeleid van de toekomst? Deze achtergrondstudie, geschreven door René Grotenhuis, helpt om de complexe werkelijkheid te doorgronden. Ze draagt vanuit christendemocratisch perspectief vernieuwende verbindingen en inzichten aan voor een toekomstbestendig en humaan vluchtelingenbeleid.

2. Handboek christendemocratie in de praktijk

Ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van het CDA heeft het WI een handboek "christendemocratie in de praktijk" samengesteld. In een tijd van 'vloeibare moderniteit' is meer dan ooit behoefte aan vaste waarden en een diep doorleefde filosofie over menselijke waardigheid en de inrichting van de samenleving. De werkelijkheid zelf is te onbestendig om antwoorden aan te ontlenen. Slechts bezinning op waarden kan duurzame antwoorden geven. Maar wat zijn die waarden dan? En hoe zijn die toe te passen in de politiek van alledag? Het handboek *Om een gemeenschappelijk huis. Handboek christendemocratie in de praktijk* geeft antwoord op die vragen. Het eerste exemplaar is uitgereikt aan CDA-partijvoorzitter Rutger Ploum.

Het handboek valt in twee delen uiteen. Het eerste deel laat de christendemocratie in vogelvlucht zien. Vanuit verschillende invalshoeken wordt het christendemocratische gedachtegoed belicht. Zo komen het christendemocratische mensbeeld, de samenlevingsvisie, de visie op de rol en grenzen van de overheid en de visie op de markteconomie aan de orde.

In het tweede deel staan tien praktijkvoorbeelden centraal: van een koffiehuis voor dakloze mensen tot een weekendschool voor ongemotiveerde kinderen, van een coöperatieve voedselboerderij tot een vernieuwend leer-woon-werktraject voor ooit ontheemde vluchtelingen. In feite is dit deel "christendemocratie in actie", met handreikingen voorbestuurders en politici in de alledaagse politieke praktijk. De christendemocratie laat zich zien als een praktijkexpertise samenlevingskunde: een door vele eeuwen heen opgedane expertise in goed en vreedzaam samenleven wordt aangeboden aan de samenleving.

Het handboek is uitgegeven in samenwerking met Uitgeverij Prometheus.

3. Vorming en toerusting

In 2020 is het WI gestart met een jongeren netwerk en een podcast: 'Bram'. Het jongeren netwerk bestaat uit inhoudelijke gespreksavonden en een één-op-één-coachings door ervaren bestuurders en politici. Zo'n vijftig Young Professionals in Utrecht en Nijmegen zijn in september 2020 gestart, er lopen gesprekken om in 2021 ook in andere steden te starten. De podcast is een samenwerking met het CDJA en doet een stapje terug van de politieke waan van de dag. Daarbij laten we ons inspireren door een Bram die dit jaar 100 jaar geleden overleed, Abraham Kuyper. Architect van het moderne politieke partijlandschap, die niet de personen, maar de ideeën centraal stelde in de politiek.

Podcast

De hedendaagse politiek draait vooral om de poppetjes. Wie heeft ruzie met wie? Hoe staat die en die ervoor in de peilingen? Wie is de winnaar van deze week en wie de verliezer? Het lijkt wel alsof het alleen nog gaat over conflict, sterke mannen (en soms een vrouw), snelle jongens en gelikte marketing. Met 'Bram' richten we ons op de grootste maatschappelijke vraagstukken van dit moment. Allard Amelink en André Poortman zijn de presentatoren van 'Bram'. Hoogleraar en WI-bestuurslid George Harinck verzorgt elke week een column.

Er zijn in 2020 twee afleveringen verschenen van 'Bram': over klimaat (met Ties Joosten) en over marktwerking (met Jelle van Baardewijk). Meer informatie over 'Bram':

www.cda.nl/wi/podcast-bram

Jongeren netwerk

In september 2020 vond de aftrap plaats van een nieuw WI-jongeren netwerk. De spreker bij deze aftrap was Jan Peter Balkenende. Zo'n vijftig Young Professionals in Utrecht en Nijmegen zijn gestart met een traject dat bestaat uit een aantal gespreksavonden over

diverse inhoudelijke thema's, zoals diversiteit, duurzaamheid, voltooid leven, moreel leiderschap, de waarde van werk en meer. Onder andere Kathleen Ferrier, Herman Wijffels, Joke van Saane en Bert Keizer. Daarnaast is een uniek één-op-één-coachingstraject met ervaren bestuurders en politici, dat vanuit het WI wordt aangeboden.

5. CDV

Christen Democratische Verkenningen is het politiek-wetenschappelijke kwartaalblad van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. Het wil het geheugen vormen van de christendemocratische beweging en de kennis aandragen voor de verdieping van de ideologie van de christendemocratie. Ook onderzoekt het de betekenis van christendemocratische uitgangspunten voor politieke en maatschappelijke vraagstukken. Het blad doet dit op grond van een onafhankelijke opstelling ten opzichte van het CDA. Het profiel is verkennend, grenzen aftastend, opiniërend, zowel historisch-analytisch als toekomstgericht en internationaal georiënteerd.

CDV diept belangwekkende thema's uit nog voordat ze actueel zijn, door mensen die er echt toe doen. Het blad is een bron van waardevolle informatie voor zowel politici als politiek geïnteresseerden, omdat het dieper liggende motieven en gedachten blootlegt achter beleidskeuzen en standpunten. CDV verschijnt bij Uitgeverij Boom en heeft ca. 2.600 abonnees. CDV heeft een eigen website: www.tijdschriftcdv.nl

Redactie

Prof. dr. S.C. (Sophie) van Bijsterveld (voorzitter)
Drs. M. (Marc) Janssens (hoofdredacteur)
Drs. J. (Jan) Prij (redactiesecretaris)
Drs. S.J.L. (Bas) Aghina
Prof. dr. G. (Geerten) Boogaard
Prof. dr. Th.B.F.M. (Theo) Brinkel
Mr. C.J.L. (Chris) van Dam (namens de Tweede Kamerfractie)
Drs. P.H.J. (Pieter Jan) Dijkman (adviseur lid als directeur WI)
A.Z. (Adger) van Helden MA (namens de CDA Bestuurdersvereniging)
Prof. dr. E. (Eelke) de Jong
Drs. G. (Gerrit) de Jong
Prof. dr. L.J. (Bert Jan) Lietaert Peerbolte
Dr. P.J.G. (Paul) van Velthoven
Mr. drs. D.P.J. (Daniëlle) Woestenberg

De volgende nummers zijn in 2020 van CDV verschenen:

Lentenummer: *Vijf jaar decentralisaties

In 2015 zijn veel taken op het gebied van jeugdzorg, werk en maatschappelijke ondersteuning aan gemeenten overgedragen. Het lentenummer van 2020 maakt vanuit christendemocratisch gezichtspunt de balans op. Wat is er terechtgekomen van de wens om zorg en hulp dichterbij mensen te brengen en personen of gezinnen met problemen integraal te helpen in plaats van met allerlei deeloplossingen?

Zomernummer: *Corona, en dan?

Sinds maart 2020 worden we geconfronteerd met een gezondheids crisis die zich op ongekende schaal mondiaal voordoet en impact heeft op talloze gebieden. Juist doordat het coronavirus ons gedwongen heeft tot ingrijpende keuzes met betrekking tot onze manier van leven, is een debat over de inrichting van onze samenleving noodzakelijk. In wat voor wereld willen we leven, en welke prijs zijn we bereid daarvoor te betalen? Naar welk normaal willen we terug?

Herstnummer: *Brieven aan de lijsttrekker

Ter gelegenheid van het veertigjarig jubileum van het CDA zijn een aantal jongere mensen gevraagd een brief te schrijven aan Hugo de Jonge, die bij de publicatie van het herfstnummer nog de lijsttrekker was van het CDA. Met het oog op de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 hebben zij hun dromen en idealen, maar ook hun kritiepunten wat betreft de christendemocratie onder woorden gebracht. De brieven zijn gericht aan Hugo de Jonge, maar via hem vanzelfsprekend aan iedereen die de christendemocratie een warm hart toedraagt. Naast de toekomst komt ook het verleden aan het woord, in drie interviews met oudgedienden uit de voormalige KVP, ARP en CHU.

Winternummer: *Diversiteit en gemeenschap

Vrijheid, gelijkheid en broederschap. Over de werkelijkheid achter deze begrippen gaat dit nummer van CDV. Diversiteit is het huidige sleutelwoord waarmee vrijheid en gelijkheid zich sieren. In een samenleving die niet divers weet te zijn en waarin de ene groep dominant is ten koste van de andere, is het met vrijheid en gelijke behandeling immers slecht gesteld. Toch blijken aan het streven naar diversiteit, hoe nobel ook, in de praktijk bezwaren te kleven. Voor je het weet onttaardt het in identiteitspolitiek, die niet het algemene belang maar het specifieke belang van een enkele groep voor ogen heeft.

6. WI en de partij

Rol WI binnen het CDA

Het WI is als onafhankelijke denktank verbonden aan het CDA. Het woordje “voor” in onze naam is uitdrukking van een dienstbare opstelling; het WI wil voor alles dienstbaar zijn aan christendemocraten en christendemocratische bestuurders en politici in de praktijk van alledag. We ondersteunen en adviseren - gevraagd en ongevraagd - landelijke en lokale CDA-politici. We dragen we bij aan verkiezingsprogramma's en adviseren we de landelijke fracties en het partijbestuur. Zo heeft de directeur van het WI meegeschreven aan het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021. Daarnaast is de directeur van het WI is adviserend lid van de Verenigingsraad.

40-jarig jubileum CDA

Voor het veertig jarig jubileum van het CDA heeft het WI, in samenwerking met het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) in Groningen, een geschiedeniswebsite gemaakt over veertig jaar CDA. Deze website staat boordevol informatie en materialen, zoals verkiezingsprogramma's, statuten, gadgets, net als diverse teksten en beelden over de geschiedenis. Een schat aan informatie voor studenten, promovendi en iedereen die geïnteresseerd is in het CDA! De website is te vinden op <https://cda-digitaal.dnpp.nl>

Samenwerking met de CDA Bestuurdersvereniging (BSV)

Sinds 2017 hebben alle leden van de BSV een abonnement op ons tijdschrift CDV. In de CDV-redactie zit een afgevaardigde namens de BSV om zo de vertaling naar de decentrale politiek te waarborgen. Ook hebben we een eigen column in Bestuursforum, het tijdschrift van de BSV.

Samenwerking met het Steenkampinstituut (SI)

In 2020 heeft het WI wederom een bijdrage geleverd aan de cursus ‘Politiek begint met een mensbeeld’ (voorheen de cursus ‘Politieke filosofie van de christendemocratie en het CDA-gedachtegoed’). Deze cursus maakt onderdeel uit van de Steenkamp leergang. Deze cursus is een stevige verdieping op de eerder in samenwerking ontwikkelde online cursussen ‘CDA-gedachtegoed basis’ en ‘CDA-gedachtegoed voor politici’.

Drie medewerkers (Arjen Siegmann, Marc Janssens en André Poortman) van het WI hebben gastcolleges verzorgd en discussies geleid voor de cursus ‘Politiek begint met een

mensbeeld'. Normaal gesproken verzorgt een gastspreker van het WI ook een introductie over het CDA-gedachtegoed tijdens de jaarlijkse Zomerschool voor nieuwe leden. Helaas heeft dit evenement niet plaats kunnen vinden in verband met de COVID-19-maatregelen. In het voorjaar van 2020 is de online cursus 'CDA gedachtegoed voor politici' herzien. Medewerkers van het WI hebben hier een inhoudelijke bijdrage aan geleverd. In samenspraak met het WI zijn opdrachten aangepast en teksten herzien, zoals bijvoorbeeld de tekst bij het onderdeel 'Positionering van het CDA', waar wordt ingegaan op de positie van het CDA ten opzichte van andere politieke partijen. Daarnaast is in deze cursus aandacht besteed aan het visierapport *Zij aan zij. Toekomstperspectief voor Nederland in 2030*.

Samenwerking met het CDJA

Op diverse terreinen hebben het WI en het CDJA in het afgelopen jaar samengewerkt. Zo zijn er tientallen CDJA 2030Talks georganiseerd eind 2019, begin 2020, waarbij door het hele land discussiebijeenkomsten zijn georganiseerd. Van jong tot oud, CDA'er tot niet-CDA'ers werden uitgenodigd om mee te doen aan de discussie over de koers van de christendemocratie. Ook heeft het CDJA ondersteuning geboden bij de opstart van het WI-jongerenennetwerk. De podcast 'Bram' is een samenwerking tussen het WI en CDJA.

Interviews met kandidaat-lijsttrekkers

Samen met het CDJA heeft het WI in juli 2020 de drie kandidaten voor het CDA-lijsttrekkerschap geïnterviewd. We gingen op zoek naar verdieping door hen te bevragen op de christendemocratie, *Zij aan zij* en meer. De interviews met Hugo de Jonge, Pieter Omtzigt en Mona Keijzer zijn terug te vinden op ons YouTube-kanaal.

Samenwerking met lokale afdelingen

Regelmatig geven medewerkers van het WI een lezing of presentatie bij een lokale of provinciale afdeling van het CDA. Centraal staan dan recente rapporten, de bespreking van 'Zij aan zij' of nummers van *Christen Democratische Verkenningen*.

Historisch Comité Christen Democratie

In 2016 heeft een revitalisering plaatsgevonden van het Historisch Comité Christen Democratie (HCCD). Voor de realisatie van de doelstellingen is met ingang van 2017 de inbedding van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA in het HCCD geconcretiseerd. Zo is de directeur van het WI adviseur van het bestuur van het HCCD en is de office manager van het WI de ambtelijk secretaris van het HCCD-bestuur. In 2020 is verder gegaan met het inventariseren van de omvangrijke CDA-partijarchieven en zijn vervolgacties op het gebied van archivering ingezet. Het WI ondersteunt daarin waar mogelijk. Ook heeft het HCCD bijgedragen aan een geschiedeniswebsite over 40 jaar CDA.

7. WI en Europa

Wilfried Martens Centre for European Studies (WMCES)

Het Wilfried Martens Centre for European Studies (WMCES) is de denktank van de Europese Volkspartij (EVP) en is gehuisvest in Brussel. Het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA is een lidorganisatie van het WMCES. Namens het WI is Arjen Siegmann aanwezig geweest bij de twee halfjaarlijkse vergaderingen van de General Assembly van het Wilfried Martens Centre. Sinds juli 2020 zit Arjen Siegmann in de Executive Board van het WMCES.

Namens het WI is Peter Noordhoek lid van de Political Auditors (auditcommissie). Jan Peter Balkenende is lid van de Honorary Board en Jos van Gennip is lid van de Academic Council.

Door de coronacrisis waren er geen fysieke bijeenkomsten, wel heeft het WI diverse keren deelgenomen aan digitale sessies, zoals een NET@WORK-sessie over 'The Art of the Green Deal'.

8. Organisatie

Staf

Het WI had in 2020 de volgende medewerkers:

- Drs. P.H.J. (Pieter Jan) Dijkman, directeur, 40 uur
- Prof. mr. G. (Geerten) Boogaard, projectmedewerker
- H.C. (Irma) Bultman MSc, officemanager, 32 uur
- Drs. M. (Marc) Janssens, hoofdredacteur CDV, 24 uur
- Drs. A. (André) Poortman, projectmedewerker, 32 uur
- Drs. J. (Jan) Prij, redactiesecretaris CDV, 20 uur
- Dr. A.H. (Arjen) Siegmann, wetenschappelijk medewerker, 32 uur

Bestuur

Het bestuur van het WI voor het CDA kwam in 2020 vijf keer bij elkaar. Het bestuur boog zich onder meer over het meerjarenplan van het WI, de begroting 2021 en de lopende projecten van het WI. Leden van het bestuur worden benoemd voor vier jaar en kunnen eenmaal worden herbenoemd.

Het bestuur bestond in 2020 uit de volgende leden:

- Dr. M. (Mohamed) Ajouaou (tot oktober 2020)
- Dr. B.L.M. (Brigitte) Bauer (aftredend in oktober 2023)
- Mr. J.M. (Marius) Buiting (aftredend in januari 2023)
- Drs. P.H.J. (Pieter Jan) Dijkman (secretaris)
- Prof. dr. P.J.J. (Paul) van Geest (q.q. namens CDV-redactie, tot juni 2020)
- Prof. dr. G. (George) Harinck (aftredend in oktober 2023)
- Drs. J.F. (Hans) Huibers (penningmeester, tot oktober 2020)
- Mr. F.T. (Froukje) de Jonge (herbenoembaar in november 2022)
- E.H.M. (Esther) Leferink MSc (herbenoembaar in oktober 2023)
- Drs. P.J. (Peter) van Mierlo RA (interim-penningmeester, vanaf oktober 2020 - aftredend in oktober 2022)
- Dr. F.A. (Frank) Petter (herbenoembaar in oktober 2023)
- Mr. R.E.N. (Rutger) Ploum (q.q. partijvoorzitter)
- Prof. dr. S.C. (Sophie) van Bijsterveld (q.q. namens CDV-redactie, vanaf juni 2020)
- Drs. C.M. (Corien) Wortmann-Kool (herbenoembaar in oktober 2023)
- Drs. R. (Richard) van Zwol (voorzitter, herbenoembaar in oktober 2022)

Stichtingsraad

De stichtingsraad behandelt het onderzoeksplan van het instituut en keurt de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag goed. De Stichtingsraad bestaat naast het bestuur van het WI en de medewerkers van het WI uit provinciale vertegenwoordigers en vertegenwoordigers van CDA-organisaties. De vertegenwoordigers fungeren als schakel tussen provincie of organisatie en WI. De Stichtingsraad vergaderde in 2020 op 20 april en op 28 oktober (beide digitaal).

De samenstelling eind 2020 van de Stichtingsraad (naast WI-bestuur en medewerkers) is:

- Friesland: D.S. (Dirk Sierd) de Vries en T. (Teunis) Wagenaar
- Groningen: mr. B.P. (Paul) Koster en mr. P.E.M.S. (Pia) Lokin-Sassen
- Drenthe: drs. T. (Tibbe) Breimer en Th.J. (Theun) Wijbenga

- Overijssel: drs. R. (Rindert) Ekhart en drs. H.A.J. (Hendrik Jan) van de Vliert
- Gelderland: drs. F.J.A.M. (Ferdinand) van Wijk en J. (Hans) Baan
- Flevoland: W.G. Faber en M.K. (Martine) Visser
- Utrecht: prof. dr. S. (Siem) Korver en drs. E. (Erik) Methorst
- Noord-Brabant: P.C.M. (Peter) Ketelaars en dr. P.J. (Pieter) van der Zaag
- Limburg: mw. prof. dr. B.L.M. (Brigitte) Bauer en dr. J.M.J.C. (Jacques) Scheres
- Zeeland: mw. dr. H. (Hannie) Kool-Blokland en mw. drs. J.M.P.A. (Annemiek) Koppejan-Elsen
- Zuid-Holland: prof. dr. M.F.H. (Marianne) Hirsch Ballin en H.J. (Henk) Mes
- Noord-Holland: M.C. (Maarten) Haverkamp en J.N. (Niek) Wijmenga
- CDA Tweede Kamer: positie vacant
- CDA Eerste Kamer: mr. N.J.J. (Niek Jan) van Kesteren
- Partijbestuur: ing. E. (Eppy) Boschma
- CDA Europarlement: D. (Dirk) Gotink
- Commissie Buitenland: S. (Sandra) van der Weide
- CDAV: mw. M.M.J. (Mireille) de Jonge
- CDA Bestuurdersvereniging: mr. R.J.H. (Raymond) Vlecken
- CDJA: L.M. (Robert) Klaassen MSc

VI. CDJA

Voorwoord

2020 gaat de boeken in als het coronajaar. Dat heeft ook zijn invloed en inslag gehad op het CDJA als vereniging. Dit jaarverslag is de oplevering van het objectief geleverde werk in 2020 door AB, DB, afdelingen en onze commissies. Dit verslag biedt ruimte voor debat tijdens de ALV.

Wat hebben we in 2020 gedaan? Ten eerste hebben we ons inhoudelijk vernieuwd. Gedurende het jaar hebben we door heel het land 2030-talks gehouden. Hieruit is het discussiestuk 'geloof in Nederland' gevloeid. Dit stuk was een belangrijke leidraad voor het CDA verkiezingsprogramma.

We hebben geleerd veel meer online te kunnen organiseren. Werkgroepen zijn daardoor veel toegankelijker geworden. Een aantal afdelingen hebben laten zien dat je fantastisch online pubquizzes kunt organiseren. Het doel is natuurlijk om elkaar zo snel mogelijk weer fysiek te ontmoeten, maar we moeten zeker de online lessen meenemen naar de toekomst.

Tot slot hebben we ook weer nieuwe leden mogen verwelkomen. Ongeveer 450 mensen schreven zich afgelopen jaar in. Dat is een knappe prestatie want het ledenbestand van het CDA daalt nog altijd. Ook het gesukkel van het CDA de afgelopen jaar met lijsttrekkers wissels of lastig liggende samenwerking met FvD op provinciaal niveau heeft dit niet weerhouden.

Voor het komende jaar ligt er een opdracht voor ons allen om nieuwe energie deze vereniging in te blazen. Dat begint bij een kritische reflectie op het jaarverslag op de eerstkomende ALV. Lever zo veel mogelijk input aan het nieuwe algemeen bestuur zodat we voor jullie er een succesvol verenigingsjaar van kunnen maken.

Ik reken op jullie!

Hielke Onnink

Voorzitter CDJA

1. Bestuurlijk

1.1 Dagelijks Bestuur

De volgende mutaties hebben plaatsgevonden in het dagelijks bestuur. In mei 2020 is op de online ALV Noah Brok, Lennaert Rolloos toegetreden tot het dagelijks bestuur als respectievelijk chef communicatie en penningmeester. Afscheid heeft genomen Robin Niemeijer. Daarmee is het bestuur van 6 naar 7 personen gegaan.

Op het congres van november zijn Mettina Bleker en Abel van de Sluis afgetreden. Hiervoor zijn teruggekomen Veerle Bens en Stefan Ruiten als bestuurslid ledenwerving en activiteiten en secretaris. De termijnen van Niels Honkoop en Jeltje Straatman zijn voor een half jaar verlengd om door te kunnen tot na de verkiezingen.

1.2 Algemeen Bestuur

In 2020 is het Algemeen Bestuur negen keer bij elkaar gekomen. In januari, februari en maart was dat nog fysiek in Utrecht, maar vanaf mei vonden de vergaderingen vanwege de uitbraak van de coronacrisis digitaal plaats. De geplande vergadering van april kwam te vervallen.

Na het najaarscongres van 2020 ziet het rooster van aftreden van het Algemeen Bestuur er als volgt uit:

Algemeen Bestuur

Danny Smit	Drenthe	mei-21
Iris Bouwers	Drenthe (plv)	mei-21
Ryanna de Boer	Flevoland	nov-22
Vacant	Flevoland (plv)	
Koert Dekker	Fryslân	mei-22
Bjorn de Boer	Fryslân (plv)	mei-22
Ronny de Graaf	Gelderland	mei-22
Mark Purperhart	Gelderland (plv)	mei-22
Justin Bus	Groningen	mei-21
Elmen Westerdijk	Groningen (plv)	mei-21
Tim Koetsenruijter	Limburg	mei-21
Ruben Claus	Limburg (plv)	mei-21
Viktor van t Klooster	Noord-Brabant	mei-22
Vacant	Noord-Brabant (plv)	
Niels van der Molen	Noord-Holland	mei-22
Loek Dijkman	Noord-Holland (plv)	mei-22
Laura Mak	Overijssel	mei-21
Lars van Schooten	Overijssel (plv)	mei-21
Daan Sanders	Utrecht	mei-22
Klaas van Meerten	Utrecht (plv)	nov-21
Gijs van Wijk	Zeeland	mei-22
Esther Francke	Zeeland (plv)	mei-22
Marieke Pronk	Zuid-Holland	nov-21
Rick van den Brink	Zuid-Holland (plv)	mei-22
Robbert van Ettekoven	Vrijgekozen	mei-22
Limmy Yusuf	Vrijgekozen	nov-22
Aidan Smith	Vrijgekozen	nov-21

2. Secretariaat

Verantwoordelijk bestuurslid: Stefan Ruiter)

2.1 Inleiding

Op het najaarscongres van 2020 kreeg het CDJA een nieuwe secretaris. Na anderhalf jaar droeg Abel van de Sluis het stokje over aan Stefan Ruiter. Ook na de overdracht bleven vaste onderdelen van de portefeuille zaken als interne communicatie, het organiseren van congressen, ledenadministratie, Interruptie en de CDJA-raad. Sinds juni 2020 ligt de taak om de nieuwbrief op te stellen en de website te beheren en de verantwoordelijkheid voor het HRM-beleid weer bij het bestuurslid HRM en Communicatie. De in het najaar van 2019 opgezette reorganisatiecommissie heeft ook in 2020 haar bezigheden voortgezet en de secretaris nam daar, namens het Dagelijks Bestuur, zitting in.

2.2 Ledenadministratie

In 2020 heeft het CDJA opnieuw gebruikt gemaakt van het DIRK systeem dat door het CDA is ontwikkeld. Het CDA houdt het ledenbestand bij en zorgt ervoor dat afdelingssecretarissen, nadat zij online akkoord zijn gegaan met de AVG- en privacyverklaring, toegang hebben tot het juiste ledenbestand. Het ontvangen van meldingen betreffende nieuwe leden loopt nog niet volledig soepel, ook laten veel nieuwe leden weten dat het lang duurt voor ze lidnummer ontvangen. Het Dagelijks Bestuur doet zijn best samen met het CDA naar verbeteringen te zoeken en het DIRK systeem blijft een voorwerp van aanhoudende zorg.

Op 31 december 2019 had het CDJA 2203 leden en op 1 januari 2020 2006. Dit verschil komt door de leden die vanwege hun leeftijd worden uitgeschreven bij het CDJA. Op 31 december 2020 had het CDJA 2171 leden en op 1 januari 2021 1875 leden. Dit verschil komt wederom door de leden die vanwege hun leeftijd worden uitgeschreven bij het CDJA en het feit dat het CDA wanbetalers uit heeft geschreven. Hieronder een overzicht van de ledenaantallen op 1 januari en 31 december de afgelopen 5 jaar.

	1 januari	31 december
2016	1539 leden	1701 leden
2017	1588 leden	1960 leden
2018	1643 leden	2008 leden
2019	1871 leden	2203 leden
2020	2006 leden	2171 leden

2.3 Archief

Er bestaat momenteel een digitaal archief via een Google Drive en een back-up op een externe harde schijf. Dit archief gaat terug tot 2012. Hierdoor zijn veel bestanden makkelijk vindbaar. Ook is er op het partijbureau nog een groot papieren archief. Het Dagelijks Bestuur

is voornemens het archief van de jaren '10 volledig digitaal en op papier te hebben. Echter is het door de beperkte toegang tot het Partijbureau, als gevolg van de uitbraak van het coronavirus,

2.4 Reorganisatie

Op 22 november 2019 heeft de Algemene Ledenvergadering (ALV) van het CDJA besloten tot het instellen van een commissie herziening organisatiestructuur (afgekort: reorganisatiecommissie). De ALV gaf de commissie mee "(...) dat het doel van de besprekingen zal zijn dat de vereniging effectiever, overzichtelijker en toegankelijker wordt. Dit betekent dat de hele vereniging onder de loep wordt genomen.". De bedoeling was dat de commissie herziening organisatiestructuur op het najaarscongres van 2020 haar eindrapport zou presenteren aan de leden. Vanaf eind 2019 is de commissie dan ook met die opdracht voortvarend aan de slag gegaan, echter gooide de uitbraak van het coronavirus vanaf maart 2020 roet in het eten. Het bleek via de digitale wegen moeilijk om de leden goed te kunnen bereiken en met hen de discussie aan te gaan. Daarom heeft de ALV van november 2020 besloten het proces door te laten lopen het voorjaarscongres van 2021. Wel heeft de commissie een conceptrapport gepresenteerd aan de leden, aan de hand waarvan het in het voorjaar van 2021 het gesprek aan wil gaan met de leden.

2.5 Congressen

Door de uitbraak van het coronavirus in het voorjaar van 2020 was het niet mogelijk om in 2020 fysieke congressen te houden op de manier zoals de vereniging doorgaans gewend is. Het congres in Leeuwarden wat in mei gepland stond werd verplaatst naar november, maar ook toen moest het worden afgelast. Hiervoor in de plaats werd er twee digitale algemene ledenvergaderingen gehouden.

De eerste daarvan was op 20 juni en werd opgenomen vanuit het CDA Partijbureau te Den Haag. Harmen Krul was dagvoorzitter en digitaal te gast waren toenmalig kandidaat-lijsttrekker Hugo de Jonge en minister van Justitie en Veiligheid Ferdinand Grapperhaus. De tweede digitale algemene ledenvergadering was op 21 november en werd opgenomen vanaf het kantoor van 2R Enterprises te Oosterhout. Harmen Krul was wederom dagvoorzitter. Ditmaal was er onder andere de mogelijkheid het gesprek aan te gaan met alle jongerenkandidaten op de kandidatenlijst van het CDA voor de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021. Ook passeerde op deze ALV het conceptrapport van de commissie herziening organisatiestructuur de revue en werd het mandaat van deze commissie verlengd tot het voorjaarscongres van 2021.

2.6 Interruptie

De hoofdredacteur van de Interruptie is sinds september 202 Bas Bots, die daarmee het stokje overnam van Carina van Os. In 2020 heeft de Interruptie twee digitale edities uitgebracht, daarnaast heeft het ook een veelvoud aan digitale artikelen gepubliceerd.

2.7 CDJA Raad

Het Raadspresidium bestaat sinds november 2020 uit:

Paola Alkemade	Voorzitter
Joost Hadida	Vicevoorzitter
Olivier Korthals Altes	Vicevoorzitter
Goord van Merode	Vicevoorzitter

2.8 Statuten en huishoudelijk reglement

In 2020 zijn de statuten en het huishoudelijk reglement niet gewijzigd.

3. Persvoorlichting & Campagne

Verantwoordelijk bestuurslid: Jeltje Straatman

3.1 Perscommunicatie

De zogenoemde mediadriehoek bestaat begin 2020 uit Hielke Onnink, Niels Honkoop en Jeltje Straatman. Vanaf juni ontstaat de “mediavierhoek” en wordt het team versterkt door Noah Brok. Eens per week vergaderen zij over de actualiteiten en persmomenten. De taakverdeling is efficiënt en de samenwerking verloopt goed.

Midden maart breekt de coronapandemie uit, welke crisis de te agenderen onderwerpen sterk beïnvloedt. De eerste maanden na de uitbraak van het virus staan opinieartikelen, persberichten en mediaoptredens derhalve in het teken van Covid19 en de gevolgen ervan.

Daarnaast wordt 2020 gekenmerkt door een veelvoud aan momenten waarin het CDA centraal staat in het nieuws. Daarvan kan het CDJA op mediavlak de vruchten plukken. In aanloop naar de lijsttrekkersverkiezing, na het terugtreden van Hugo de Jonge en na het verkiezen van Wopke Hoekstra staat het CDJA veelvuldig in de schijnwerpers.

Met het oog op de Tweede Kamerverkiezingen zijn er meerdere opiniestukken geschreven in samenwerking met (kandidaat)-kamerleden en is er met alle CDJA-jongerenkandidaten een themavideo opgenomen voor de campagne.

Overzicht Persmomenten

Januari

6 januari, Hielke Onnink, Open brief, Vuurwerk
6 januari, CDJA, Trouw, Vuurwerk
6 januari, CDJA, website NPO Radio 1, Vuurwerk
23 januari, Hielke Onnink & Niels Honkoop, ND, Wonen
25 januari, Hielke Onnink, Spijkers met Koppen (radio), Drugs
29 januari, Hielke Onnink & Jeltje Straatman, Trouw, Onderwijs

Februari

4 februari, Hielke Onnink, Het goede leven, Column
8 februari, Hielke Onnink, Oog tv.nl , Algemeen
11 februari, Hielke Onnink, RD, Algemeen
13 februari, Hielke Onnink, Trouw, Algemeen
14 februari, Hielke Onnink, ND, Samenwerking FvD

Maart

4 maart, Hielke Onnink, Het Goede Leven, Column
10 maart, Niels Honkoop, De Gouda, PJO-Parlement
11 maart, Hielke Onnink, Welingelichte kringen, Vliegcompact
11 maart, Hielke Onnink, Dagblad 010, Vliegcompact
11 maart, Hielke Onnink, Dagblad vh Noorden, Vliegcompact
11 maart, Hielke Onnink, Noordhollands Dagblad, Vliegcompact
11 maart, Hielke Onnink, Barendrechts Dagblad, Vliegcompact
11 maart, Hielke Onnink, Reformatorisch Dagblad, Vliegcompact
23 maart, Hielke Onnink, NOS, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, Hart van Nederland, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, De Stentor, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, Oogtv, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, Unity.nu, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, Politiek van Morgen, Uitstel collegegeld

23 maart, Hielke Onnink, Punt Avans, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, AD, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, Telegraaf, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, NRC, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, The Post Online, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, Dagblad vh Noorden, Uitstel collegegeld
23 maart, Hielke Onnink, Omroep west, Uitstel collegegeld
24 maart, Hielke Onnink, NPO Radio 1 – Nieuws&Co, Uitstel collegegeld
25 maart, Abel vd Sluis, Politiek van Morgen, Peilingen

April

4 april, Hielke Onnink, Het goede leven, Column
8 april, Hielke Onnink, ScienceGuide, Bijlenen studenten
10 april, Hielke Onnink, AD, Wopke Hoekstra
10 april, Hielke Onnink, De Gelderlander, Wopke Hoekstra
12 april, CDJA-afdelingen, Groninger Gezinsbode, studentenhuizen
12 april, CDJA-afdelingen, Groninger krant, studentenhuizen
12 april, CDJA-afdelingen, RTV Noord, studentenhuizen
12 april, CDJA-afdelingen, Dagblad vh Noorden, studentenhuizen
13 april, CDJA-afdelingen, Omroep Brabant, studentenhuizen
14 april, CDJA-afdelingen, Cursor.TUE, studentenhuizen
15 april, CDJA-afdelingen, OogTv, studentenhuizen
15 april, CDJA-afdelingen, Ukrant.nl, studentenhuizen
30 april, Hielke Onnink, OP1, Jongeren en Corona

Mei

1 mei, Hielke Onnink, Het Goede Leven, Jongeren en Corona
8 mei, Abel vd Sluis, Politiek van Morgen, Kiesdrempels
26 mei, Hielke Onnink, ND, Jeugdwerkloosheid
30 mei, Hielke Onnink & Niels Honkoop, Christendemocraat.nl, Geloof in Nederland

Juni

4 juni, Jeltje Straatman & Lars van Schooten, Trouw, Jonge Mantelzorgers
4 juni, Hielke Onnink, Het Goede Leven, Jongerenparticipatie
6 juni, Hielke Onnink, Stentor, Conservatisme
6 juni, Hielke Onnink, AD, Conservatisme
8 juni, Hielke Onnink, ND, Starterswoningen
11 juni, Hielke Onnink, NOS, Diversiteit TK
17 juni, Hielke Onnink, BNR, Lijsttrekkersmanifest
21 juni, Lennaert Rolloos, Dagblad vh Noorden, Benoeming
21 juni, Lennaert Rolloos, Emmer Courant, Benoeming
22 juni, Noah Brok, Heusden nieuws, Benoeming
30 juni, Noah Brok, BD, Benoeming

Juli

14 juli, Hielke Onnink, AD, CDA-lijsttrekkersverkiezing
16 juli, Hielke Onnink, YLE (Finse tv), Europese begroting
17 juli, Hielke Onnink, ND, CDA-lijsttrekkersverkiezing
20 juli, Jeltje Straatman, Volkskrant, Meerouderschap

Augustus

4 augustus, Hielke Onnink, Het Goede Leven, Column
27 augustus, Hielke Onnink, Parool, CDA-lijsttrekkersverkiezing

September

3 september, CDJA, RD, Oeigoeren
4 september, Hielke Onnink, Het Goede Leven, Column
9 september, CDJA, RD, Oeigoeren
17 september, Hielke Onnink, ND, Pabostudenten
25 september, Hielke Onnink, Spotify (podcast), KiesAdvies
29 september, Hielke Onnink, ErasmusMagazine, KiesAdvies

Oktober

4 oktober, Hielke Onnink, Het Goede Leven Column, sociale media
6 oktober, Hielke Onnink, YouTube, Rutgers Dialoog
9 oktober, Hielke Onnink, YouTube-FB-Insta, Kernenergie (campagne)
15 oktober, Jeltje Straatman, YouTube-FB-Insta, Defensie met Harmen Krul (campagne)
27 oktober, Hielke Onnink & Jeltje Straatman, Christendemocraat.nl, Sociale Media
28 oktober, Hielke Onnink, RTV Stichtse Vecht, Derk Boswijk

November

4 november, Hielke Onnink, Ad valvas, Leenstelsel
4 november, Hielke Onnink, Delta, Leenstelsel
4 november, Hielke Onnink, U-today, Leenstelsel
4 november, Hielke Onnink, Univers, Leenstelsel
4 november, Hielke Onnink, Punt.avans, Leenstelsel
4 november, Hielke Onnink, Het Goede Leven, Column
10 november, Hielke Onnink, YouTube-FB-Insta, Jeugdwerkloosheid (campagne)
13 november, Niels Honkoop & Jiska Post, Het Goede Leven, Onderwijsvrijheid
22 november, Stefan Ruiten, Drontenaar, Benoeming
22 november, Veerle Bens, inboekel, Benoeming
23 november, Stefan Ruiten, Omroep Flevoland, Benoeming
23 november, Stefan Ruiten, 071 Politiek Steutelstad, Benoeming
26 november, Niels Honkoop, ECP.nl, Digitalisering

December

1 december, Jongerenkandidaten CDA, FB-Insta-YouTube, Kerstvideo (campagne)
3 december, Hielke Onnink, Elsevier, NAVO-norm
4 december, Niels Honkoop & Arne de Kruijff, ND, NAVO-norm
4 december, Hielke Onnink, Het Goede Leven, Oeigoeren
7 december, Jeltje Straatman, FB-Insta-YouTube, Kansen MBO (campagne)
10 december, Hielke Onnink, Telegraaf, Hugo de Jonge
10 december, Hielke Onnink, NPO Radio 1: langs de lijn EO, Hugo de Jonge
11 december, Hielke Onnink, BNR Radio, Hugo de Jonge
11 december, Hielke Onnink, NPO Radio 1: 1op1, Hugo de Jonge

3.2 Campagne

De Tweede Kamerverkiezingen vonden plaats op 17 maart 2021. De campagne namens het CDJA stond onder leiding van Jeltje Straatman en Noah Brok. Het CDJA heeft zich ten doel gesteld om alle zes de jongerenkandidaten uit de toplist te ondersteunen in de campagne, waarbij speciale aandacht uitging naar de jongste kandidaat: Harmen Krul (#21). Hielke Onnink en Jeltje Straatman hebben een campagneplan opgesteld. De campagne is gericht

op jongeren tussen de 18-31 jaar die ondergebracht kunnen worden bij mentalities “opwaarts mobielen” en “kosmopolieten”. De slogan voor de campagne was *Het Jonge Midden*. Met 15 Kamerzetels als eindresultaat zal alleen Derk Boswijk (#14) plaatsnemen in de Tweede Kamer.

3.2.1 Proces

In september is een vacature uitgezet om te solliciteren voor het CDJA-campagneteam. Er is een campagneteam samengesteld met 9 CDJA'ers, onder wie Jeltje & Noah. Hierbij is gelet op regionale spreiding en een goede verdeling van nieuwe en reeds actieve leden. Het campagneteam is online 7 keer bijeengekomen. Ook de campagneleider van het CDA Raymond Knops en jongerenkandidaat Harmen Krul hebben kennisgemaakt met het campagneteam. Namens het campagneteam nam Jeltje Straatman tevens deel aan de LPC-vergaderingen van het CDA.

3.2.2 Video's

In de periode september-maart is een reeks video's (9 stuks) gemaakt waarbij verschillende jongerenthema's centraal stonden: wonen, kernenergie, jeugdwerkloosheid, defensie, mbo, jonge boeren, ondermijning, klimaatadaptatie, eenzaamheid. Alle jongerenkandidaten hebben de mogelijkheid gekregen om op kosten van het CDJA zo'n thema video op te nemen. De video's zijn gemaakt door 2R Enterprises. De video's zijn geplaatst op de sociale mediakanalen en geadverteerd op Facebook en Instagram.

Een algemene CDJA campagnevideo is gemaakt rondom de kernthema's van de CDJA campagne: kansrijke start, betaalbaar wonen en duurzame toekomst. Verschillende CDJA'ers zijn daarin verschenen. Jongerenkandidaat Harmen Krul had de hoofdrol. De campagnevideo is geschoten door VideosbyViews van Dylan Luijten en Ruud Hooijen. De video is 931.429 keer weergegeven en heeft een bereik gehad van 584.185

3.2.3 Sociale Media

Op sociale media is in aanloop naar de verkiezingen veel aandacht geweest voor de inhoudelijke CDJA agenda op basis van het beleidsstuk “Geloof in Nederland” en voor de jongerenkandidaten. De volgende series zijn uitgezet:

- De gezichten achter het CDJA – campagneversie
- Inhoudelijke themareeks “Wat vinden wij van...”
- Actie jonge lijstduwers
- Insta TakeOver met jongerenkandidaten
- Memes op insta en Tiktok

Een leenstelselpetitie en de website doeistudieschuld.nl zijn gelanceerd om aandacht te vragen voor de afschaffing van het leenstelsel. De petitie is 610 keer getekend. Daaraan gekoppeld is een sociale media campagne gelanceerd waarbij CDJA'ers door het hele land op de foto zijn gegaan bij hbo-instellingen en universiteiten met de tekst “is het leenstelsel afgeschaft?”

Er is tevens een PJO-brede petitie gelanceerd om aandacht te vragen voor het dakloosheidsprobleem. Daarnaast is er een PJO-brede jongerenkieswijzer ontworpen en gelanceerd.

3.2.4 Fysieke activiteiten

- 12 uur durend #Doeistudieschuld-festival georganiseerd met verschillende jongerenorganisaties. Festival is gelivestreamed op Facebook. De presentatie was in handen van Hielke Onnink en Harmen Krul (en Jeltje Straatman).

- Woonactie: op verschillende locaties in het land hebben verschillende CDJA'ers aandacht gevraagd voor het tekort aan starterswoningen. Derk Boswijk, Harmen Krul en Jelle Beemsterboer waren aanwezig.

3.2.5 Materialen

Noah Brok heeft Wopke-truien ontworpen en deze zijn via de webshop verspreid. Via Jeltje Straatman zijn posters van Harmen Krul als jongerenkandidaat verspreid naar alle lokale en provinciale CDJA-voorzitters.

3.2.6 Nieuwsbrief

Er zijn 4 CDJA "campagne-nieuwsbrieven" verstuurd naar alle CDJA-leden. Alle jongerenkandidaten hebben de mogelijkheid gehad om input te leveren.

3.2.7 Debatten

Er zijn 18 debatverzoeken binnengekomen en uitgezet vanuit het CDJA. Afhankelijk van de organisatie, tijd en de beschikbaarheid zijn jongerenkandidaten, DB-leden, lijstduwers of CDJA-leden gestuurd.

4. Ledenwerving & Activiteiten

Verantwoordelijk bestuurslid: Veerle Bens

4.1 Algemeen

Het jaar 2020 was een bewogen jaar. Begin 2020 begon het Coronavirus en dat heeft ook invloed gehad op Ledenwerving en Activiteiten. Er moest een ommezwaai worden gemaakt naar digitale activiteiten en tussendoor zijn er nog wel hybride/fysieke activiteiten geweest. Er is wel zoveel mogelijk geprobeerd om de continuïteit te waarborgen wat betreft de functie Ledenwerving & Activiteiten. In het onderstaande verslag wordt uiteengezet welke activiteiten hebben plaatsgevonden op de verschillende portefeuilleonderdelen. In 2020 was Mettina Bleker de verantwoordelijke DB'er van de functie ledenwerving & activiteiten en vielen de volgende portefeuilles onder deze post:

- Introductieweekend
- Introdagen & Ledenwerfcampagnes
- Landelijke activiteiten
- Congrescommissie – Organisatie
- Organisatiecommissie
- Fondsenwerving & Alumni Club

Deze functie is in het najaar van 2020 overgenomen door Veerle Bens met de volgende portefeuilleverdeling:

- Afdelingen
- Landelijke activiteiten
- Ledenwerving
- Organisatiecommissie
- Congres
- Lustrum

4.2 Ledenwerving

In 2020 zijn ongeveer 450 mensen lid geworden van het CDJA. Alhoewel de ledenwerving op de traditionele manieren, zoals introductiedagen van verschillende studentensteden, lastiger was in 2020, hebben we als CDJA toch deze groei doorgemaakt. Er waren vele leuke plannen om jongeren actief te maken binnen het politieke speelveld. Helaas heeft dit op een andere manier doorgang gevonden. In 2020 is het schakelen geweest, maar in 2021 zal hier beter op kunnen worden ingespeeld.

Rondom de lijststrekkeursverkiezing van het CDA zijn er verschillende ledenwerfcampagnes geweest. Zo zijn er nieuwe leden aanwezig geweest bij de lijststrekkeursdebatten. Er zijn in 2020 ook een introductiedag geweest, één in september. Tijdens deze dag konden de nieuwe leden kennismaken met de vereniging en de diverse gremia.

Naast actieve ledenwerving is er ook ingezet op sponsoring waar het CDJA actief bij aanwezig kon zijn. Het doel hiervan was om meer naamsbekendheid te krijgen, maar ook om mensen actief te kunnen aanspreken.

In het jaar 2021 hopen we meer fysieke activiteiten te organiseren door nog meer betrokken afdelingen. Alhoewel het CDJA zich in coronatijd staande heeft gehouden, wordt de fysieke betrokkenheid gemist ten aanzien van de actieve leden. Voor het jaar 2021 is dan ook het streven goed in te spelen op eventuele versoepelingen op het coronabeleid, maar ook digitaal op vele manieren zichtbaar te zijn.

4.3 Activiteiten

In 2020 hebben we ingezet op verschillende soorten activiteiten. Helaas hebben we niet veel fysiek kunnen ondernemen door het coronavirus. Toch is er zoveel mogelijk geprobeerd om zoveel mogelijk leuke activiteiten te organiseren voor, zowel de huidige, als de nieuwe leden. Er zijn in september nieuwe leden verwelkomd via de al eerdergenoemde introductiedag. Daarnaast hebben we ook toch nog een leuke fysieke activiteit georganiseerd, de Zomer Kick-off in Kamerik. Deze activiteit was een groot succes en werd door veel leden als een fijne ervaring ervaren. Het was namelijk eindelijk een lichtpuntje om elkaar weer eens goed te spreken. Daar hebben ook de afdelingen goed aan bijgedragen. Zo was in december 2020 een goed bezochte activiteit van twee lokale afdelingen: de grote CDJA kerstpubquiz.

4.4 Landelijke activiteiten en de organisatiecommissie

Sinds 2019 is het dagelijks bestuurslid voorzitter van de organisatiecommissie. In het jaar 2020 heeft de organisatiecommissie vooral ondersteunt bij het organiseren van activiteiten. In het jaar 2021 zal er meer moeten worden gekeken of er nog een aantal leden bij komen binnen de organisatiecommissie.

De volgende reguliere, landelijke activiteiten hebben in 2020 plaatsgevonden:

- CDJA Nieuwjaarsborrel
- CDJA 2030 Talks
- CDJA Raadscongres
- CDJA Vormingsweekend
- CDJA PJO Parlement
- CDJA ALV voorjaar
- CDJA Zomer Kick-off
- Hannie van Leeuwenlezing
- CDJA Introductiedag
- CDJA Zomerschool
- CDJA ALV najaar

5. Politiek en Internationaal

Verantwoordelijk bestuurslid: Niels Honkoop

1. Overdracht en inhoudelijke koers

Gedurende 2020 werd de portefeuille Politiek en Internationaal ingevuld door Niels Honkoop. In 2020 is met name energie gestoken in de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021. Met een eigen verkiezingsprogramma dat in vroeg stadium aan de

programmacommissie van het CDA is gepresenteerd, en op basis waarvan vervolgens amendementen zijn ingediend op het digitale CDA-congres, hebben wij voor de komende tijd veel politieke houvast om ons mee te profileren. Het afgelopen jaar zijn de volgende resoluties aangenomen:

Datum	Stuk	Ingediend door	Aangenomen door
12 februari	R Pillenfeesten organiseren? Straf incasseren.	DB	AB
12 februari	R Topsport zonder LOOT-status	Overijssel	AB
12 februari	R Marinier hier	Zeeland	AB
11 maart	R Verlening opening kerncentrale te Borssele	Zeeland	AB
11 maart	R Borssele 2, 3 en 4	Zeeland	AB
20 mei	V Leerrechten	SEF	AB
20 mei	R Einde economische afhankelijkheid	BZD	AB
20 mei	R Waardige zorg	VWS	AB
20 mei	R Onderzoekt alle dingen en behoud het goede: de maatschappelijke diensttijd	SEF	AB
20 mei	R Voor alle daklozen een slaapplek	JBB	AB
20 mei	R Geweld tegenover hulpverleners strenger bestraffen	JBB	AB
20 mei	R Maak Nederland gereed voor CO2-opslag	DNL	AB

20 mei	R Volg de natuur: naar een circulaire economie met CO2 als onmisbare grondstof	DNL	AB
20 mei	R Staatssecretaris Europese Zaken	Europa	AB
17 juni	R Hypotheekrenteaftrek schrappen	SEF	AB
19 september	R Politieke ambtsdragers met een beperking	Overijssel	AB
21 oktober	R Nieuwe scholenstrijd	Van Ettekoven	AB
18 november	R Meer aandacht voor financiële positie jongeren	SEF	AB
21 november	CDJA Regiovisie	Honkoop, Van 't Klooster, Smellink, Korthals Altes	Raad
16 december	R Kiesstelsel 2.0	Smith	AB

2. CDA-congressen

Vanwege de coronacrisis heeft het CDA zijn voorjaarscongres niet georganiseerd. Ook het digitale najaarscongres werd door de leiderschapswisseling uitgesteld tot in januari 2021. Om deze reden zijn er door het CDJA gedurende 2020 geen resoluties en amendementen op CDA-congressen aangenomen.

3. Werkgroepen

In 2020 zijn alle werkgroepen vanaf de eerste lockdown digitaal gehouden. De covidcrisis heeft ons behoorlijk overvallen in het begin. Waardoor we in het begin tijdelijk hoopten over te gaan op digitale werkgroepenavonden. Het bestuur vond het echter niet verantwoord om in het najaar van over het hele land leden bij elkaar te halen voor een werkgroepenavond, daarom hebben we ook na de eerste golf digitale werkgroepen georganiseerd.

Het digitaal organiseren van werkgroepen is weliswaar eenvoudig, maar het vasthouden van actieve participanten is lastiger. Het verschilt flink per werkgroep en per avond of leden aanschuiven bij werkgroepen. We merken dat veel trouwe werkgroepgangers de weg niet automatisch meer vinden naar een werkgroepenavond. Het bestuur hoopt zo snel mogelijk weer met fysieke bijeenkomsten te kunnen beginnen.

Werkgroep	Voorzitter
Buitenlandse Zaken en Defensie	Arne de Kruiff
Duurzaamheid, Natuur en Landbouw	Dirk Otten, Judith Gelderblom
Europa	Hugo Westerlaken
Justitie en Binnenlands Bestuur	Noah Brok, Julian Seesink
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	Emma den Uijl, Auke Damsma
Sociaaleconomische Zaken en Financiën	Niels van der Molen, Nils Verheuvell
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	Leroy van de Ven
Digitalisering en Infrastructuur	Gijs de Vries, Thomas Bel

4. Geloof in Nederland – Het CDJA-verkiezingsprogramma

In het kader van de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 is het CDJA al vroeg in het voorjaar van 2020 begonnen met het inventariseren van een eigen programma om op te profileren voor de periode voor én na de verkiezingen. Een petit comité bestaande uit Hielke Onnink, Niels Honkoop, Reinder van Meijeren en Arne de Kruiff heeft zorg gedragen voor het document “Geloof in Nederland”. Voor ons programma zijn leden, werkgroepen en maatschappelijke partners geconsulteerd en in april 2020 konden we het document vaststellen en presenteren aan de programmacommissie van het CDA.

Uiteindelijk zijn veel van de punten van Geloof in Nederland in het verkiezingsprogramma terecht gekomen. Daar zijn we bijzonder blij mee. We kunnen nu met overtuiging zeggen dat het CDA-verkiezingsprogramma in het bijzonder mede is afgestemd op de behoeften en noden van de jongere generaties. Geloof in Nederland bood vervolgens de basis om basis waarvan vanuit het CDJA amendementen worden ingediend op het verkiezingscongres in januari 2021, op basis waarvan onze campagne wordt gevoerd en waarmee het CDJA ook de formatieperiode in zal gaan.

5. Internationaal Secretariaat

Hieronder volgt een overzicht van de leden van het internationaal secretariaat in 2020.

Internationaal secretaris	Diederick van Wijk
Adjunct internationaal secretaris	Peter Buiting

Het CDJA is actief lid van YEPP (Youth of the European People’s Party) en heeft in 2019 onder supervisie van het internationaal secretariaat geparticipeerd in verschillende bijeenkomsten (zie onderstaande tabel). Alle bijeenkomsten in 2020 werden vanwege covid digitaal gehouden.

YEPP-evenement	Locatie	Datum	Deelnemers namens het CDJA
Council	Wereldwijde web	18 april	Diederick van Wijk, Niels Honkoop
Council	Wereldwijde web	23 november	Diederick van Wijk, Niels Honkoop

Binnen YEPP maakt het CDJA zich sterk voor een Europese Unie op kerntaken. Afgelopen jaar thema’s waar in het bijzonder aandacht is besteed de financiële verhoudingen tussen Noord- en Zuid-Europa, het verloop van de coronacrisis en het daaraan gerelateerde steunpakket en de ingewikkelde verhouding met de Hongaarse lidvereniging Fidelitas, de jongerenorganisatie van Fidesz. Het CDJA heeft zich op het standpunt gesteld dat zolang Fidelitas zich niet committeert aan de christendemocratische kernwaarden van YEPP, zij geen deel horen uit te maken van de organisatie. De inbreng van onze delegaties is onder meer terug te lezen op de YEPP-website. Het Internationaal Secretariaat werkt samen met verschillende leden van de Politieke Commissie en faciliteert zodoende de discussie binnen

het CDJA over Europese thema's. Daarnaast ondersteunt het Internationaal Secretariaat het Dagelijks Bestuur in het onderhouden van bilaterale relaties met andere christendemocratische jongerenorganisaties in Europa. Hierbij wordt geregeld contact onderhouden met CDA-Europarlementariërs en staf. Binnen de Politieke Commissie houdt het internationaal Secretariaat goede contacten met de werkgroep Europa.

In maart 2020 wenste het CDJA een YEPP Council te organiseren in Maastricht. Hiertoe was op een eerdere bijeenkomst een bid ingediend. Tot onze spijt zijn wij er niet in geslaagd de sponsoring en organisatie te laten voldoen aan de eisen die aan de Council meeting werden gesteld, waardoor wij het bid hebben moeten teruggeven aan het bestuur van YEPP. Nog voor er een alternatief kon worden gevonden, brak de coronapandemie in volle omvang uit. Hierdoor is de Councilbijeenkomst uiteindelijk komen te vervallen.

Naast het werk binnen het YEPP en het CDJA is de Internationaal Secretaris onder meer lid van de buitenlandcommissie van het CDA, waar deze ook bij vergadering is aangeschoven. Op deze manier krijgen we te zien waar het CDA zich op het gebied van internationaal werk mee bezighoudt. Daarnaast onderhoudt de Internationaal Secretaris contacten met de CDA-delegatie in het Europees Parlement en met de Internationaal Secretaris van het CDA.

6. HRM & Communicatie

Verantwoordelijk bestuurslid: Noah Brok

6.1 Communicatie

Voor alle digitale communicatie omtrent de campagne rondom de Tweede Kamerverkiezingen wordt verwezen naar Hoofdstuk 3 van dit jaarverslag.

In een jaar waarin het coronavirus de communicatie tussen het bestuur en de leden heeft gedomineerd is digitale communicatie van essentieel belang. Als CDJA hebben we hier maximaal op in gezet met nieuwsbrieven en actieve social media platforms. Maandelijks is er een nieuwsbrief verstuurd en de social media was actiever dan ooit tevoren. Op social media hebben we ons getracht te houden aan de huisstijl van het CDJA zoals beschreven in de brandbible.

Communicatie tussen afdelingen is belangrijk om de huisstijl ook bij afdelingen te bewaren zodat we naar buiten toe één CDJA zijn. Daarom heeft het Dagelijks Bestuurslid Communicatie op 19 augustus 2020 een WhatsAppgroep aangemaakt genaamd 'Communicatie Kanjers'. Voor afdelingsvoorzitters, secretaressen en penningmeesters was er al een gezamenlijke groepsapp. Dankzij het bestuurslid Communicatie is deze groepsapp er nu ook voor afdelingsbestuursleden die communicatie in hun portefeuille hebben. In deze appgroep worden evenementen gedeeld, ideeën voor content met elkaar besproken en wordt er vanuit het DB content gestuurd die de afdelingen vervolgens kunnen verspreiden.

6.2 HRM

Het CDJA heeft de afgelopen periode hard gewerkt om samen met het CDA en het Steenkamp Instituut een Generatieproject op poten te zetten. Hieruit is het traject: Generatie'22 gekomen waar inmiddels een tweede shift voor wordt georganiseerd. De eerste shift had ruim 50 aanmeldingen. We hebben geprobeerd de deelnemers de fijne kneepjes van het raadslidmaatschap aan te leren. De eerste shift van het generatieproject bestond uit meerdere sessies:

I: Speeddates met jonge raadsleden.

II: Debattraining door Gerrit-Jan Valk (aangeboden door het SI).

III: CDA-Gedachtengoed in de Praktijk (aangeboden door het SI).

IV: Social media training door Lisanne Spanbroek.

V: Speechen als Obama.

De deelnemers van de eerste shift zijn op dit moment bezig met een traineeship bij hun lokale afdeling waar ze in contact komen met de fractievoorzitter van hun gemeente om zo aan te haken bij de fractie wat de kans op een hoge positie op de lijst vergroot. De jongeren kijken mee bij een bestuursvergadering, fractievergadering en raadsvergadering. Verder staat er voor in de zomer nog een (fysieke) summerschool gepland. Vanaf 1 mei begint de tweede shift. Op dit moment zijn er voor de tweede shift ruim 80 aanmeldingen.

Buiten het generatieproject heeft het CDJA geprobeerd om slapende leden binnen het CDJA wakker te maken. Iedereen heeft de volgende gedachte misschien wel gehad: 'Ik ben lid geworden van het CDJA én wil actief worden, wat nu?' Daarvoor hebben we nu een oplossing bedacht. Het bestuurslid HRM & Communicatie heeft op de site van het CDJA een 'actief worden'-pagina ingericht. Via deze pagina kunnen slapende of nieuwe leden contact opnemen met het bestuurslid HRM & Communicatie die zorgt dat ze binnen de vereniging goed terecht komen. Meestal zijn deze leden dankzij deze pagina lid geworden van een werkgroep én in contact gekomen met hun lokale afdeling. Gedurende de afgelopen periode hebben we 19 slapende of nieuwe leden kunnen doorverwijzen naar een werkgroep en afdeling.

VII. CDAV

ALGEMEEN

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond in 2020 uit:

Marlies Welschen- van der Hoek	Voorzitter
Lesley van Hilten	Vice-voorzitter
Jeltje Vliegenthart-Kuiken	Secretaris
Ria de Korte-Verhoef	Penningmeester
Anita Rasenberg	Lid (sinds nov. 2020)
Willemien Koning-Hoeve	Contactpersoon comm. internationaal
Christien Everaers	Lid (sinds nov. 2020)
Corien van der Weegen	Lid (tot januari 2020)
Miranda Wesselink	Lid (tot nov. 2020)
Yvonne den Brabander	Lid (tot november 2020)

Secretariaat

Het partijbureau is op projectbasis beschikbaar en biedt ondersteuning bij de financiën en de invulling van de twee CDAV pagina's in het CDA magazine CDA.nl.

Communicatie

Afgelopen jaar is de website geheel vernieuwd door Anita Rasenberg. We gaan steeds vaker over op het verzenden van Nieuwsbrieven per email. Naar de CDAV leden waarvan geen emailadres bekend is, is een nieuwsbrief per post verstuurd.

Bestuursvergaderingen

Vanaf maart 2020 heeft de wereld te maken met de corona crisis. Ook in Nederland is vanaf maart sprake van maatregelen i.v.m. de pandemie. Hierdoor is het in 2020 beperkt mogelijk geweest om bij elkaar te komen. Via Zoom heeft het bestuur diverse keren kunnen vergaderen.

Onderwerpen die aan de orde zijn geweest zijn:

- uitwerken speerpunten verkiezingsprogramma;
- amendementen voor het verkiezingsprogramma;
- vrouwen op de lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021;
- vrouwen in het dagelijks bestuur van CDA
- HRM;
- communicatie;
- website;
- financiën;
- pensioen;

Heidag

Op 19 juni is het bestuur binnen de richtlijnen van het RIVM bij elkaar geweest bij Anita Rasenberg thuis. Hier is afscheid genomen van Yvonne den Brabander.

Netwerk Provinciale Vertegenwoordigers (NPV)

Op 9 december heeft een delegatie van het bestuur een overleg gehad met de voorzitters van de regio's. Tijdens deze bijeenkomst is nader kennis gemaakt en zijn de Tweede

Kamerverkiezingen besproken. Er is afgesproken dat het landelijk bestuur en de regio's frequenter contact gaan hebben.

Verenigingsraad

De voorzitter, Marlies Welschen, heeft in 2020 namens CDAV deelgenomen aan de vergaderingen van de CDA Verenigingsraad.

Politiek vrouwen overleg (PVO)

Het PVO is een bestuurlijk samenwerkingsoverleg tussen de vrouwenorganisaties van zes politieke partijen: CDA (CDAV), ChristenUnie (Inclusief), D66 (V/M Sociale Innovatie), GroenLinks (Feministisch Netwerk), PvdA (Rooie Vrouwen) en VVD (Liberaal Vrouwen Netwerk). Het PVO is opgericht om gezamenlijk bestuurlijk draagvlak te creëren op het gebied van arbeid-zorg, emancipatie, economische zelfstandigheid en diversiteit. Marlies Welschen maakt deel uit van deze groep.

Nederlandse Vrouwenraad (NVR)

Het CDAV maakt deel uit van de Nederlandse Vrouwenraad waar ongeveer 50 vrouwenorganisaties zijn vertegenwoordigd. Tweemaal per jaar is er een ledenvergadering waar Ria de Korte als vertegenwoordiging van het CDAV aanwezig is.

Kort verslag ALV CDAV 17 november 2020

De ALV werd online gehouden.

Afscheid werd genomen van de bestuursleden Miranda Wesselink en Yvonne den Brabander.

Nieuwe bestuursleden werden bij acclamatie benoemd: Anita Rasenberg en Christiene Everaars

Willemien Koning vertegenwoordigt CDAV-internationaal in het CDAV bestuur.

Het jaarverslag 2019, de jaarrekening 2019 en de begroting 2020 werden vastgesteld.

Vervolgens werden de verkiezingspunten met de aanwezigen besproken. Hieronder staan de verkiezingspunten in het kort weergegeven.

CDAV en Politiek

Het CDA staat voor de versterking van vrouwen op belangrijke posities in de politiek en de samenwerking. De inbreng van CDA Vrouwen heeft er in belangrijke mate aan bijgedragen dat de eerste tien plaatsen op de CDA Tweede Kamerlijst evenredig is verdeeld over mannen en vrouwen.

Bijdragen aan het politieke debat

CDA Vrouwen heeft in 2020 een belangrijke bijdrage geleverd aan het Verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer. Eerst zijn belangrijke verkiezingspunten door het bestuur opgeschreven en deze zijn besproken in op de online ALV van 17 november.

Het resultaat is dat de volgende punten zijn opgenomen in het verkiezingsprogramma 2021-2025:

- Een inclusieve politiek met een evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen.

- De verdeling zorg en arbeid is een eigen verantwoordelijkheid van partners. De overheid moet niet opleggen hoe partners hun leven inrichten.
- Partners moeten weten wat de gevolgen van hun keuzes zijn bij een eventuele scheiding, overlijden van de partner of andere situatie.
- De overheid moet zorgen voor een stabiele en financieel haalbare kinderopvang, gezin gerelateerd verlof voor mannen en vrouwen, flexibele werkregelingen voor mannen en vrouwen en het belastingtechnisch aantrekkelijker maken om meer te werken.
- Iedere vrouw en man – ook bij een meer traditionele rolverdeling m.b.t. zorg en arbeid – moet in ieder geval economisch zelfstandig zijn.
- Gelijke lonen voor vrouwen en mannen met dezelfde functie.
- Meer vrouwen in leidinggevende functies.
- Meer vrouwelijke ondernemers.
- Vergroting van de sociale en fysieke veiligheid van vrouwen.
- Gender- en LHBTI-bewuste gezondheidszorg.
- Anticonceptiemiddelen voor alle leeftijden vrij beschikbaar.
- Evenredige deelname van meisjes en jongens aan de verschillende studierichtingen.
- Gelijke toegankelijkheid van de digitale economie voor vrouwen en mannen.

Met trots kunnen wij schrijven dat nagenoeg alle ingebrachte punten zijn overgenomen.

CDAV ACTIVITEITEN

Nieuwjaarsbijeenkomst

Samen met CDAV-internationaal is 18 januari een Nieuwjaarsbijeenkomst georganiseerd in het museum in Hilversum, waar op dat moment de tentoonstelling te zien was van de World Press Photo. Yi Wen, curator van de World Press Photo heeft een toelichting gegeven bij enkele geselecteerde foto's, waarna de ruim 60 aanwezige leden van het CDAV en CDAV Internationaal de tentoonstellingsruimte hebben bezocht. In een plenaire bespreking na afloop werd nagepraat over de foto's die indruk maakte, veelal foto's met een politieke lading. Vanuit CDAV Internationaal is vervolgens een korte toelichting gegeven over hoe er wordt gewerkt om items op de politieke agenda te krijgen, zowel via de CDA-fractie in Brussel en Den Haag als via de EVP Vrouwenbijeenkomsten. Afsluitend bracht Marlies Welschen een toast uit op het nieuwe jaar. Hierbij waren ongeveer 60 dames aanwezig. Deze bijeenkomst was georganiseerd door Willemien Koning en Mariska Neefjes van CDAV internationaal en mevrouw Jolanda Holwerda, lid van de Raad van Toezicht van de World Press Photo.

Schilderij Marga Klompé

Samen met het landelijk CDA bureau is het initiatief genomen om in de portrettengalerij van het partijbureau een vooraanstaande CDA vrouw op te nemen die veel heeft betekend in de politiek. Op de Nieuwjaarsbijeenkomst kon hiervoor gestemd worden en is gekozen voor Marga Klompé.

In 2021 heeft Marlies Welschen dit schilderij samen met Wopke Hoekstra onthuld.

Lijsttrekkersverkiezing

Het CDAV steunt vrouwen in de politiek. Omdat Mona Keijzer zich verkiesbaar stelde hebben we met haar een lunchbijeenkomst gehouden in hotel Figi in Zeist. Ongeveer 20

vrouwen waren aanwezig. Onze CDAV verkiezingspunten hebben we bij haar onder de aandacht gebracht. Nadat bleek dat Mona Keijzer niet voldoende stemmen had om door te gaan naar de volgende ronde is er met beide lijsttrekker kandidaten Hugo de jonge en Pieter Omtzigt een Online bijeenkomst gehouden. Met hen discussieerden we over de CDAV verkiezingspunten. Er was een grote opkomst van CDA-vrouwen.

Woman Talk innovation

Op 3 februari 2020 organiseerde CDAV samen met Hoogheemraadschap Delfland: Women Talk Innovation. Zo'n 100 dames, CDA en niet CDA topvrouwen, waren te gast bij Hoogheemraadschap Delfland, in Delft, om te praten over de rol van vrouwen bij de innovatieve veranderingen van onze tijd.

De bijeenkomst vond plaats onder leiding van dagvoorzitter **Wendy Kooistra**, directeur Ontwikkeling van het Hoogheemraadschap van Delfland. Sprekers waren:

- o **Manita Koop** Hoogheemraad, over hoe Delfland innovatiekracht, ondernemerschap en vrouwelijk leiderschap inzet bij hun opgaven;
- o **Elisabeth Werter**, bestuursvoorzitter SheCredit (<https://shecredit.nl/>) samen met **Judith Verhoijzen**, **Lotte Leufkens** en **Freddie Prins**, drie jonge ondernemsters, over het belang van de juiste financiële steun om het als innovatieve ondernemsters te maken; en
- o **Mona Keijzer**, Staatsecretaris van Economische Zaken en Klimaat, over topvrouwen en hun voorbeeldrol in innovatieve transitie's.

Wij kijken terug op een succesvol en interactieve bijeenkomst waar veel inzichten zijn opgehaald die mee zijn genomen in het CDAV verkiezingsprogramma.

#WOMENTALKINNOVATION

DELFT 3 FEBRUARI

CDAV-INTERNATIONAAL

Achtergrond

CDAV-Internationaal is de internationale poot van het CDAV. De leden houden zich bezig met het behartigen en ondersteunen van vrouwenbelangen in internationaal verband. Daarnaast formuleren zij vraagstukken vanuit een Europese en internationale invalshoek. Zij doen dit door het signaleren en agenderen van bepaalde onderwerpen die aandacht behoeven en middels aanbevelingen voor de partij, fractie in de Tweede Kamer en de Eurofractie in Brussel. Ook onderhouden zij nauw contact met de EVP-Vrouwen, rechtstreeks en via Hillie van der Streek, de secretaris-generaal van de EVP-Vrouwen. De leden van het CDAV Internationaal vertegenwoordigen ook op andere momenten het CDAV, zowel binnen als buiten de partij, waaronder de in de CDA Commissie Buitenland.

In 2020 bestond het CDAV Internationaal uit de volgende leden:

- Willemien Koning-Hoeve, voorzitter
- Mariska Neefjes, secretaris
- Anita Rasenberg
- Lycia Tuitel
- Jolanda Holwerda
- Ester Versnel

Afscheid is genomen van Astrid Frey en Mireille de Jonge. Wel blijven zij als adviseur van het CDAV Internationaal nauw betrokken.

CDAV Internationaal heeft in 2020 8 keer vergaderd, waarvan het merendeel van de vergaderingen digitaal heeft plaatsgevonden vanwege COVID-19. Daarnaast heeft het CDAV Internationaal enkele evenementen georganiseerd waarover hieronder meer. Ook heeft het CDAV Internationaal deelgenomen aan de EVP Vrouwen seminar in oktober 2020. Daar is uiteindelijk een resolutie uit voort gekomen waar ook het CDAV Internationaal een bijdrage aan heeft geleverd ([link](#)).

Nieuwjaarsbijeenkomst CDAV / CDAV Internationaal

Het CDAV Internationaal heeft samen met het CDAV een nieuwjaarsbijeenkomst georganiseerd in het Museum Hilversum. Zie boven.

CDAV Internationaal online evenement - De toekomst van het EU-migratiebeleid: het EU pact voor asiel en migratie

In oktober 2020 heeft het CDAV Internationaal een evenement georganiseerd over de toekomst van het EU-migratiebeleid. Dit naar aanleiding van de aanhoudende problematiek in Griekse vluchtelingenkampen en het door de Europese Commissie gepresenteerde voorstel voor een EU Asiel- en Migratiepact. Zo'n 45 deelnemers (CDAV Internationaal leden en andere CDA leden) gingen het gesprek aan met Madeleine van Toorenburg en Jeroen Lenaers. Ter voorbereiding op dit evenement heeft het CDAV Internationaal bestuur ook met verschillende stichtingen gesproken om input op te halen bij hen over o.a. de situatie in Griekenland.

Najaarsbijeenkomst en EPP Women seminar

CDAV Internationaal was aanwezig bij het digitale EPPW seminar van 13 november. Daar hebben wij onder andere inbreng geleverd die heeft bijgedragen aan de eindversie van de EPPW resolutie over de corona crisis in relatie tot vrouwen: "The Future of Europe Lessons to be learned from the Corona Crisis."

Onze inbreng voor de resolutie hebben wij voorbereid in onze najaarsbijeenkomst op 4 november 2020. We bespraken het onderwerp met Dr Stefanie André van de Universiteit van Nijmegen die onderzoek heeft gedaan naar de invloed van corona op met name de vrouwen in Nederland. Verder met secretaris generaal van EVP Vrouwen Hillie van de Streek, staatsecretaris Mona Keizer en Tweede Kamerlid Anne Kuik. Als achtergronddocument maakten wij gebruik van het rapport van Europees instituut voor Gender Research en antwoorden op Tweede Kamervragen over dit onderwerp.

Na bespreking in het EPPW is de resolutie (voor tekst klik hier) door EPPW aangenomen en doorgezonden naar het EPP congres. De resolutie is in de EPP Political Assembly van 1 February 2021 besproken. Er waren een paar kleine voorstellen tot wijziging, o.a. om 'safe abortion' te wijzigen in 'legal abortion' en vervolgens is de resolutie aangenomen.

Wij willen de resolutie ook in Nederland doorgevoerd krijgen. Concreet aandachtspunt is bijvoorbeeld de aandacht voor 'gender' en vrouwen in de voorstellen die het Kabinet bij de EC kan indienen voor middelen uit het Recovery and Resilience Fund (RRF) en corona-herstel beleid in Nederland.

Ook de EPP Group in het Europese Parlement trekt er hard aan. Zo is op initiatief van Frances Fitzgerald (FEMM/EPP) een 'EU Care Strategy' aangenomen. Dit is eveneens voor NL niet onbelangrijk: het Kabinet moet stevig aan de slag om de Directive Work-Life-Balance in wetgeving om te zetten. Wij houden daarbij vinger aan de pols en hebben via CDAV ook actief inbreng geleverd voor amendementen op het CDA verkiezingsprogramma zodat het CDA programma een politiek voorstaat waarin gender gelijkheid nagestreefd wordt en de Europese afspraken geïmplementeerd worden in Nederland.

Lokale afdelingen van CDAV

Afgelopen jaar zijn de regio's er ook in geslaagd, ondanks corona, activiteiten te ontplooiën. Van de volgende afdelingen hebben wij een verslag ontvangen.

CDAV Noord-Holland

- Twee fysieke bijeenkomsten en één digitale ALV zijn georganiseerd.
- Op 6 maart met een aantal leden bij het Educatief WO2 Centrum in Medemblik. Om met elkaar in het teken van vrijheid *Internationale Vrouwendag* te vieren. Tijdens deze gezellige middag genoten van een presentatie van Sietske Rustenburg over de rol van vrouwen in de tweede wereldoorlog in de gemeente Medemblik. Lars Rustenburg nam ons, met een escaperoom concept, op ontdekkingsstocht door het museum. En een rondrit in een echte WO2 truck maakte ons bezoek compleet.

- I.v.m. de CDA lijsttrekkersverkiezing is een werkbezoek georganiseerd met Mona Keijzer. Op 3 juli op bezoek bij Theaterkerk Hemels in Twisk en de gebroeders van Baar in Beemster, zie Facebook @CDAVNH.
- Op 28 november tijdens ALV zijn Saskia Schouten-Spijkerman en Leontine Verseput gekozen tot CDAV bestuursleden.
- Het bestuur heeft twee maal fysiek en twee maal online vergaderd. Tijdens deze vergadering zijn veel onderwerpen aan de orde geweest, o.a. bestuurssamenstelling, organisatie viering Internationale Vrouwendag, Tweede Kamer verkiezingen.

CDAV Gelderland

CDAV Gelderland is een actieve groep vrouwen en heeft zelf een uitgebreid jaarverslag waarvan kort verslag wordt gedaan in dit landelijk CDAV jaarverslag.

- Op de Internationale Vrouwendag 6 maart namen vertegenwoordigers van CDAV Gelderland deel aan het netwerkontbijt in het kader van de viering van Internationale Vrouwendag in het Huis der Provincie te Arnhem. Deze bijzondere bijeenkomst werd in verband gebracht met 75 jaar Vrijheid met als thema "Vrijheid van Vrouwen". Emmy Drop-Menko heeft als jong meisje ondergedoken gezeten in Arnhem en vertelde haar indrukwekkende levensverhaal. Samen met Emmy Drop-Menko werd de fototentoonstelling "Palet van Verzet" moedige vrouwen toen en nu, geopend in de hal van het Huis der Provincie en kon iedereen de expositie bezichtigen.
- Op 20 september was een ALV met Jeanne Martens als spreekster. Jeanne Martens is op 11 september 2020 gepromoveerd aan de Vrije Universiteit op de vraag hoe netwerken vrouwen helpen bij het maken van carrière. Uit haar promotie onderzoek blijkt dat vrouwen niet alleen met belemmeringen te maken hebben, zoals glazen plafond en stereotype beeldvorming, maar dat zij ook zelf impulsen kunnen geven aan hun carrière.
- Actief zijn CDA-vrouwen uit Gelderland geworven om te solliciteren voor de Tweede Kamer. Ondanks dat er verschillende goede sollicitanten waren uit Gelderland, is er geen CDA-vrouw uit Gelderland op de kieslijst gekomen.

CDAV Limburg

In Limburg lag in 2020 de nadruk op het (opnieuw) opbouwen van het netwerk vanuit verbinding en positieve energie. Vragen zoals 'hoe kunnen we elkaar ondersteunen en verder helpen' en 'op welke manier brengen we de noodzaak van diversiteit en inclusiviteit aan bod' lopen als een rode draad door de gesprekken heen. Na overleg met vrouwen in de hele provincie bleek dat er voorzichtige interesse was voor een gedeelde app groep. Deze vrouwenpower app groep is inmiddels aangemaakt naar voorbeeld van Wytse Postma haar app groep. De kracht van een dergelijke app groep ligt in het feit dat ze laagdrempelig, open, kwetsbaar en opbouwend is. De Limburgse app groep biedt de kans om dingen laagdrempelig te delen en elkaar aan te moedigen.